

La mediació familiar a Barcelona

**Cristina Brullet i Tenas
Josefina Fernández i Barrera
Susanna López Ruiz**

La mediació familiar a Barcelona. Col.lecció Monogràfics, 5
© CIIMU, Barcelona, 2003

Edita: Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU)

Pg. De Gràcia, 2 2-1

08007 Barcelona

Primera edició: juliol 2003

Dipòsit legal: B-35921-2003

ISSN: 1579-2307

Reservats tots els drets.

No es permet la reproducció sense el permís de l'editor

La mediació familiar a Barcelona

Anàlisi de la problemàtica

Orientacions per a la intervenció municipal

I. Informe Final

La mediació familiar a Barcelona

Anàlisi de la problemàtica

Orientacions per a la intervenció municipal

Informe Final

Presentació

1. Problemàtica, objectius i metodologia	9
1.1. Dimensions de la mediació i primeres preguntes	
1.2. Elements teòrics de partida	
1.3. Objectius i Metodologia	
2. El debat teòric: Què és la mediació? Què és la mediació familiar?	19
2.1. Definició, tipus i dimensió sociopolítica de la mediació	
2.2. La naturalesa de la mediació: tres visions	
2.3. La mediació familiar: una mediació privada en el sector públic?	
2.4. Mediació conjugal o mediació familiar?	
3. La mediació familiar a Espanya i Catalunya	40
3.1. Evolució i expansió de la mediació familiar	
3.2. Vells i nous conflictes en les relacions familiars	
3.3. La regulació jurídica de la mediació familiar	
4. La mediació familiar vista pels experts i professionals entrevistats	64
4.1. Definicions i límits de la mediació familiar	
4.2. Procés i funcionament de la mediació	
4.3. Problemàtiques familiars susceptibles de ser mediades	
5. La Mediació familiar a Barcelona ciutat	74
5.1. Participació social i demanda de serveis de mediació familiar	
5.2. Anàlisi de les entitats i serveis existents	
5.3. Valoració dels serveis per part dels professionals	
6. Conclusions	102
7. Orientacions	105

Bibliografia

- Annex 1. Entitats que promouen la Mediació Familiar a Barcelona
- Annex 2. Serveis de Mediació Familiar a Barcelona
- Annex 3. Entrevistes en profunditat a professionals

Presentació

El projecte de recerca *La mediació familiar a Barcelona* fou aprovat per concurs públic per l'Institut d'Infància i Món Urbà el novembre de 2000. El treball de camp es va portar a terme al llarg de l'any 2001, i el seu finançament ha estat a càrrec de l'Institut d'Infància i Món Urbà en conveni amb la Universitat Autònoma de Barcelona i amb la Universitat de Barcelona.

L'equip de recerca ha estat format per la professora Dra. Cristina Brullet (Departament de Sociologia, UAB), la Professora Josefina Fernández (EUTSB-UB) i la Diplomada en Treball Social, Sra. Susanna López (becària).

L'estudi té dos finalitats principals:

1. Aportar elements teòrics i empírics per avançar en el coneixement de la mediació familiar com a dispositiu de regulació de conflictes.
2. Fonamentar, en els seus pro i contra, la possible promoció de serveis de mediació familiar en tant que política de benestar social municipal.

A Espanya i Catalunya els serveis de Mediació Familiar tenen una història molt recent i una expansió reduïda tal com veurem al llarg d'aquest informe. En tot cas ja s'ofereixen a la ciutat i, per tant, l'estudi de la seva situació pot permetre enfocar amb més claredat -fent opcions clares en els seus límits i possibilitats- qualsevol tipus d'intervenció social i política en aquest camp.

Límits temporals de l'informe i noves accions a l'any 2002

El treball de camp sobre les entitats i serveis existents a la ciutat de Barcelona va ser portat a terme entre gener i maig de 2001. El gruix de les entrevistes en profunditat es van realitzar entre el maig i juliol. Tanmateix, encara es va

continuar el seguiment d'alguns serveis i es va realitzar alguna entrevista en profunditat durant el mes de setembre de 2001.

Per tant, a finals del 2001 comptàvem tenir acabada l'anàlisi de la informació obtinguda i poder redactar l'informe final. Però això no va poder ser així per diversos motius¹ –independents de la voluntat de l'equip de recerca- que van ser justificats davant la direcció de l'Institut d'Infància i Món Urbà que va acceptar l'ajornament de l'entrega d'aquest informe.

Al mateix temps que agraïm la comprensió del CIIMU per aquest retard involuntari volem esmentar les novetats que al llarg de l'any 2002 s'han succeït a Catalunya i a la Ciutat de Barcelona en relació a la Mediació Familiar.

Després de la Llei1/2001, de 15 de març, de Mediació Familiar de Catalunya s'han aprovat noves normes que la desenvolupen:

- Decret 139/2002, de 14 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de Mediació Familiar a Catalunya.
- Ordre JUS/208/2002/, de 13 de juny, per la qual es fixen les tarifes en els procediments de mediació familiar.
- Ordre JUS/2002, de 3 de juliol, per la qual es regulen el contingut i el procediment d'homologació dels cursos de formació específica en matèria de mediació familiar.

En conseqüència s'han endegat noves iniciatives:

- El 15 de juny de 2002 es posa en funcionament el Centre de Mediació Familiar de Catalunya, ubicat a Barcelona ciutat.
- El Col·legi d'advocats de Catalunya, el Col·legi de Psicòlegs i una associació creada conjuntament entre el Col·legi de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya, el Col·legi d'Educadors i

¹ Una baixa laboral de cinc mesos per malaltia de la investigadora principal va frenar el procés i, després, va provocar el solapament d'aquest informe amb d'altres feines de recerca amb les que estava compromesa, algunes amb el mateix CIIMU.

Educadores Socials de Catalunya i el Col·legi de Pedagogs han posat en marxa llurs respectius serveis de mediació familiar.

L'Ajuntament de Barcelona també ha pres nous compromisos que es vinculen amb la mediació:

- Ha aprovat les noves Normes de Participació Ciutadana que es proposen donar suport a l'impuls de la mediació Comunitària mitjançant l'elaboració d'un reglament específic.²
- Ha elaborat el Programa municipal per a les famílies 2002-2004 on es planteja fermament la creació o adaptació dels recursos necessaris en la línia de la mediació familiar.

Estructura de l'informe i síntesi de continguts

L'informe es presenta en dos volums. El primer s'estructura en sis capítols més una bibliografia general; el segon conté la documentació annexa.

En el primer capítol es plantegen les preguntes que han orientat l'elaboració d'aquest estudi, alguns breus elements conceptuals sobre el tema de recerca, els objectius i metodologia emprada. Per tal de situar el/la lector/a en el tema que ens ocupa es dóna compte de les diferències entre els conceptes *d'arbitratge, conciliació i mediació*. També s'hi exposa una molt breu referència a la dinàmica que demana tot procés de mediació i, finalment, com els diferents models de mediació familiar estan orientats des de diferents teories del conflicte. Es deixa clar que el nostre objectiu teòric no és discutir sobre la major o menor bondat d'aquestes teories, sinó sobre les relacions entre la naturalesa de la mediació familiar i les seves possibles relacions amb l'Estat de benestar cosa que plantegem al capítol següent.

² Normes reguladores de la Participació Ciutadana, 2002, Títol Sisè, Article 31.

En el capítol segon encetem el debat sobre la naturalesa de la mediació i la seva dimensió sociopolítica en el context de les societats modernes democràtiques. Es constata que la deslegitimació de les mediacions 'tradicionals' sorgides de l'estat modern porten a incrementar les 'noves mediacions' postmodernes. La discussió respecte de les relacions entre la mediació familiar –privada per definició- i l'Administració pública ha portat a debats confosos. En tot cas la relació entre 'allò privat' i 'allò públic' s'ha de plantejar des de dos plans diferents: una cosa és parlar del caràcter privat de la mediació familiar (les parts en conflicte són dos subjectes privats) i una altra cosa és si aquest caràcter privat pot o no es pot preservar quan la mediació familiar s'ofereix des de l'administració pública. Finalment es planteja que l'origen de la mediació familiar als anys setanta s'explica per l'increment de les ruptures de parella en el món anglosaxó, però avui en dia la mediació s'estén cap a altres problemàtiques i conflictes entre parents.

En el capítol tercer ens centrem en la mediació familiar a Espanya i Catalunya. Exposem la seva recent implementació i constatem com la seva expansió importa alhora el debat sobre les diferents maneres d'entendre-la i portar-la a la pràctica. En un segon moment exposem els vells i nous conflictes en les dinàmiques familiars al nostre país i, finalment fem un breu repàs de la regulació jurídica de la mediació familiar a Espanya i Catalunya. Constatem que la Llei de Mediació Familiar de Catalunya és més restrictiva –es centre en les ruptures conjugals- que no pas la llei valenciana –que amplia les problemàtiques a atendre i proposa la creació de serveis en l'estructura de l'atenció social primària- i la gallega.

En el quart capítol donem la veu als professionals que hem entrevistat i que es troben, per la seva tasca quotidiana, ben a prop dels conflictes familiars. Ens parlen de la seva visió de la mediació, dels seus límits, el seu funcionament i les problemàtiques que poden o no poden ser mediades. En el capítol següent també exposem les seves valoracions més específiques sobre la situació actual – a l'any 2001- de la mediació familiar a Barcelona.

En el capítol cinquè presentem els resultats del treball de camp dirigit a conèixer quins serveis de mediació familiar hi ha a Barcelona, i quines entitats promouen o fan formació en mediació, com són i què es proposen. Els serveis són escassos si es compara amb la dimensió de la ciutat. Es constata, però, un increment discret de la difusió de la cultura de la mediació i una dinàmica cap a l'augment de l'oferta de serveis sustentada en l'existència d'una oferta formativa força seriosa. En general, amb alguna excepció, els professionals entrevistats valoren en positiu que l'administració pública assumeixi la mediació familiar com a un possible servei de l'estat de benestar en suport a les famílies.

Finalment, en els annexos s'hi detalla el llistat de les entitats, dels serveis, i dels professionals entrevistats; s'hi poden consultar els qüestionaris que s'han elaborat per obtenir la informació i el guió d'entrevista en profunditat. Cal assenyalar molt especialment –perquè ha estat costós en temps i feina- les 41 fitxes que ofereixen informació detallada de cada una de les entitats i serveis que conformen una Guia de la Mediació Familiar a Barcelona l'any 2001.

Agraïments

Agraïm a totes les entitats i serveis de mediació la seva col·laboració, i de manera especial a tots els professionals que van acceptar fer una entrevista en profunditat. La riquesa de les seves aportacions va més enllà del que ara podem reflectir en aquestes pàgines. Agraïm també a la sociòloga Amanda Figueres la seva cura i professionalitat en la transcripció de les entrevistes i la correcció lingüística i formal de les fitxes d'entitats i serveis.

1. Problemàtica, Objectius i Metodologia

La primera finalitat d'aquest estudi –tal com es va fer la demanda- era aportar coneixement sobre la situació de l'oferta de serveis de mediació familiar a la ciutat de Barcelona i fer recomanacions al govern municipal perquè considerés l'oportunitat de promocionar-ne.

L'equip va considerar que per complir de manera adequada aquest compromís calia estudiar al menys tres dimensions de la mediació familiar: la dimensió comprensiva (clarificació de conceptes i de la naturalesa de la mediació com a pràctica de regulació social), la dimensió sociopolítica (relació entre els serveis de mediació familiar i el seu possible lloc en les polítiques públiques de benestar social), i la dimensió descriptiva (els serveis actuals, públics i privats, de mediació familiar a Barcelona)

1.1. Dimensions i primeres preguntes de recerca

Estudiar la **dimensió comprensiva** de la mediació implica analitzar la seva naturalesa diferencial respecte al sistema de justícia a les societats democràtiques. Des d'aquesta perspectiva calia aportar elements de reflexió entorn a les preguntes següents:

La mediació familiar és un mètode complementari a la Justícia o és un mètode alternatiu a la Justícia? Si és un mètode alternatiu a la resolució dels conflictes per via judicial, fins a quin punt pot o no col.laborar amb la Justícia? Les respostes actuals entre els estudiosos del problema i entre les persones que hem entrevistat són diverses i fins i tot contradictòries: Per alguns, la mediació és una regulació dels conflictes familiars, diferent i complementària a les regulacions de la Justícia; per altres, la mediació és una regulació dels conflictes familiars, diferent i alternativa a la Justícia.

Però entendre què és la mediació també implica entrar en el debat sobre les seves finalitats. La mediació familiar té per finalitat arribar a un acord concret entre les parts en conflicte? És un fracàs no arribar-hi? o bé la seva finalitat és la de facilitar un procés de transformació de les parts, capacitant-les pel diàleg en les seves relacions futures? Com veurem, encara que breument, les respostes a aquestes preguntes també són variades, tant en la literatura existent com entre les persones que hem entrevistat.

A més..., la mediació familiar és només una tècnica de resolució de conflictes, o bé és un mètode alternatiu de regulació social del conflicte? Si la mediació familiar és solament una tècnica no cal preguntar-se gaire coses més. Qualsevol agent social que intervé en conflictes d'ordre familiar, des del sector privat o des del sector públic, pot aprendre la tècnica i aplicar-la en els seus espais professionals. En aquest cas solament cal exigir una bona formació en la tècnica i una legitimació del seu ús mitjançant regulacions acadèmiques i laborals, segons la legislació vigent³.

Tanmateix, si la mediació i la mediació familiar, tal com afirmen algunes persones expertes, no són una simple tècnica de gestió de la comunicació entre dues parts, sinó que *impliquen un mètode i una filosofia específica del conflicte i de la regulació social, diferents dels de la Justícia*, les preguntes han de continuar.

Estudiar la **dimensió sociopolítica** de la mediació familiar planteja un debat que es deriva de l'anterior: A la nostra societat, els serveis professionals que s'ofereixen en l'esfera de 'allò públic' i que té clients potencials ha de ser regulat, ni que sigui en els mínims, per l'Administració Pública. D'aquí que a Catalunya s'hagi aprovat recentment una Llei de mediació familiar perquè s'han començat a estendre aquest tipus de serveis. Però, més enllà de la regulació professional i comercial de la mediació, Quin pot ser el paper de l'Estat de benestar en la provisió d'aquests serveis? En quines condicions la mediació familiar –**que és per definició una mediació privada entre**

³ Llei 1/2000, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya i normatives derivades.

particulars- pot ser promoguda pels poders públics sense que quedi desvirtuat el seu caràcter de mediació privada?

També s'hi ha donat respostes diverses que podem resumir en dues: Hi ha qui considera que la mediació familiar ha de quedar al marge de les polítiques públiques de l'estat i ser competència exclusiva de la societat civil; hi ha qui entén que els serveis de mediació familiar poden ser proveïts des del sector públic sense cap perjudici a la naturalesa de negociació privada que implica.

Estudiar la **dimensió descriptiva** de la mediació familiar com a servei i camp professional emergent planteja pocs problemes teòrics. En canvi demana un cert coneixement previ de la situació, un bon disseny del treball de camp, i temps per realitzar-lo. Les preguntes són senzilles i clares: Quins serveis i quines entitats hi ha a Barcelona que ofereixin serveis de mediació o bé formació de professionals/mediadors? Quants n'hi ha? Què fan? Com s'organitzen? Quina experiència acumulada tenen? Quins projectes de futur? Quina és la percepció i valoració que fan d'aquests serveis els professionals que s'hi dediquen o en tenen coneixement directe?. Els qüestionaris a entitats i serveis i les entrevistes en profunditat permeten conformar una bona descripció d'aquesta dimensió.

1.2. Elements teòrics de partida

La literatura existent sobre mètodes de resolució de conflictes ens aporta diversos conceptes que no sempre s'utilitzen en el mateix sentit. Això ens mostra, justament, que la 'ciència de la conflictologia' tal com l'anomena un dels nostres entrevistats és una ciència molt jove que encara no ha consensuat el significat precís dels conceptes que utilitza.

En tot cas, havíem d'adoptar alguna classificació senzilla dels termes que diferencien les diferents tècniques o mètodes de 'resolució alternativa de conflictes' per poder contrastar-ne el seu ús i significats en el debat teòric que presentem al capítol següent. Per tant, ni que sigui de manera molt breu,

vegem primer la definició d'alguns d'aquests termes –que sovint es presten a confusió-, després una descripció de síntesi del que és un procés de mediació, i finalment una classificació des diferents models de mediació.

*(a) Diferències entre arbitratge, conciliació, mediació, mediació familiar*⁴

L'**arbitratge** és un forma jurídic amigable de regulació dels litigis. Pot ser portat a terme per persones de dret públic o de dret privat. L'àrbitre és la persona encarregada de regular els litigis per una convenció d'arbitratge.

Fixem-nos en què és l'àrbitre (jutge, advocat o persona designada) qui proposa la fórmula per resoldre el litigi o conflicte entre dues parts les quals l'han acceptat com a figura d'autoritat.

La **conciliació** és una fase del procediment que té per vocació arribar a un acord entre les parts, sense judici ni arbitratge. El conciliador pot ser el jutge o una persona designada per aquest que afavoreix un acord entre les persones en litigi.

En aquest cas, qui busca la fórmula de resolució del litigi són les pròpies parts en conflicte. Per tant, es reconeix la capacitat autoregulatoria de les parts en conflicte.

La **mediació** és l'acció de posar en relació dues persones físiques o morals per un tercer, sobre la base de regles i mitjans acceptats lliurement, per tal de prevenir les diferències o la seva resolució. El/la mediador/a és un intermediari actiu escollit o acceptat per dues entitats a les que el mediador proposa un vincle a l'elaboració del qual ha participat.

En la mediació s'emfasitza l'"empoderament" de les parts, això és la seva capacitat d'arribar a un acord en un 'espai' independent de la Justícia, i que el mediador/a faciliti la comunicació entre les parts des de la imparcialitat.

⁴ Briant i Palau, 1999: 116-117

La **mediació familiar** és l'acció de posar en relació dos membres d'una mateixa família per part d'un tercer, a fi i efecte de permetre una *reconciliació* o una *conciliació* a propòsit d'una diferència o conflicte.

Les diferències més clares s'estableixen entre l'arbitratge per una banda i la conciliació i mediació per una altra; en canvi es fa difícil de diferenciar entre conciliació i mediació. En el debat teòric veurem, justament, que un i altre concepte s'usen de manera diferent segons 'l'escola' o tendència teòrica i política de la mediació familiar en la que s'ubica l'expert/a que ens parla.

(b) El procés de mediació

En un procés de mediació sempre s'hi donen quatre temps quan es fa de manera òptima (Briant i Palau, 1999: 13-14):

- 1) El temps de la trobada: les parts i el/la mediador/a es reuneixen i s'explica com anirà el procés.
- 2) El temps de la narració: les parts presenten els seus punts de vista sense interrupcions i el mediador les encoratja perquè els expressin de manera clara.
- 3) El temps de la discussió: el mediador reformula les intervencions de les parts, diferenciant els principals problemes i suggerint pistes de resolució que cal discutir; intervé en la discussió per esclarir termes o a vegades parla amb les parts per separat per poder facilitar un acord.
- 4) El temps de la conclusió: les parts arriben a un acord amb l'ajuda del mediador; aquest precisa els termes, busca el compromís de les parts a respectar l'acord, i el reflecteix per escrit. Quan no hi ha acord, el mediador també en pren acte.

(c) *Els diferents models de mediació familiar*

Per Bolaños (2000), la mediació familiar és un procés que ha d'anar dirigit a *crear un espai de cooperació dins del cicle evolutiu del conflicte familiar*, i suposa acceptar una visió de transformació i canvi més que no pas una resolució final del conflicte. Defineix la figura del mediador com a un humil element més en la construcció d'aquesta nova realitat.

Segons Bolaños a vegades el canvi suposa únicament un desbloquejament de la capacitat de les parts per a negociar, capacitat que ha quedat paralyzada després de la ruptura. En altres casos, el canvi implica arribar a modificacions significatives de les percepcions del conflicte que tenen les parts. Fins i tot, en situacions més difícils i contencioses es pot necessitar, perquè es produeixi un canvi, d'accions de reparació entre les parts. Des d'aquesta visió, la mediació es veu com un recorregut que permet produir noves relacions entre les parts en conflicte que ha de permetre que aquestes puguin prendre les decisions que considerin més adients.

Aquest autor presenta, en base a les aportacions de Schwebel i altres (1994), quatre models diferents de mediació familiar segons sigui la teoria del canvi en la qual es recolzen les tècniques:

1. Model legal. La clau es troba en la definició clara de regles i normes que creen una atmosfera en la que es bloquegen les estratègies competitives i es fomenta i reforça la conducta cooperativa.
2. Model de negociació dirigida o assistida. Se centra en garantir nivells equitatius de poder, habilitats i coneixement entre les parts i en promoure concessions mútues en base a criteris justs i d'equilibri.
3. Models de mediació terapèutica. L'èmfasi es posa en ajudar els participants a abordar els aspectes emocionals per a facilitar una adequada resolució de problemes.

4. Models comunicacionalistes. Desenvolupen habilitats de comunicació en les parts al mateix temps que proporcionen informació i orientació.

Seguint Bolaños, en qualsevol procés de mediació cal definir el problema o conflicte en termes concrets, fer un repàs a les solucions intentades, fer una clara definició del canvi concret que es vol realitzar i formular i posar en marxa un pla per a poder produir aquest canvi. L'objectiu és construir una alternativa al conflicte en la que les solucions intentades (incloses les primeres postures defensades i els mètodes per aconseguir-les) ja no tinguin sentit. El resultat de la mediació no és únicament l'acord aconseguit en el context de la mediació sinó, sobre tot, l'aprenentatge sobre les interaccions necessàries per aconseguir-lo. Bush i Folger (1994), citats per Bolaños, consideren que el procés o mètode de mediació familiar transformadora és aquell en el que la revalorització i el reconeixement entre les parts formen part essencial del canvi relacional de les parts en conflicte.

En aquesta perspectiva de la mediació com a procés de canvi de les relacions en conflicte, Bolaños (2000:3) exposa quina és, a partir de la seva experiència, una bona dinàmica de mediació familiar:

1. La premissa bàsica és acceptar que les parts tenen recursos i forces per a resoldre els seus problemes. El treball del mediador/a és identificar-los i facilitar que es posin en marxa.
2. El canvi és constant e inevitable. Pot ser ràpid i a vegades immediat. Encara que les parts no el percebin, podem ajudar a detectar-lo i facilitar que s'estengui a altres àrees. Els canvis petits porten a altres canvis i generen optimisme en els participants. Per això és millor centrar-se inicialment en els aspectes que apareixen com més fàcils de canviar.
3. No cal massa informació sobre la historia del conflicte ni conèixer la seva causa. És més important valorar les capacitats de les parts per afrontar-lo i treballar amb ell.
4. Els protagonistes del conflicte decideixen els temes a abordar i els objectius a aconseguir.

5. No hi ha punts de vista correctes o incorrectes, però en tot cas uns poden ser més útils que d'altres per poder avançar en el conflicte.

Aquests són els elements teòrics de partida de la nostra recerca. Cal dir que no és l'objectiu focal o principal de la nostra recerca discutir sobre la major o menor bondat dels diferents models de mediació segons sigui la teoria del canvi en què es recolzen. Solament hem volgut il·lustrar la diversitat de camins possibles que pot seguir .

1.3. Objectius i metodologia de la recerca

Els objectius més específics d'aquesta recerca són:

- Oferir eines pel debat i emmarcament sociopolític i jurídic de la mediació familiar
- Fonamentar en els seus pro i contra la promoció de la mediació familiar en tant que política de benestar social.
- Conèixer els programes d'actuació de les Entitats a la ciutat implicades en la promoció de la mediació familiar i/o en la formació de mediadors/res.
- Conèixer els Serveis de mediació familiar que hi ha a la ciutat
- Conèixer l'experiència i opinió de professionals vinculats directament o indirectament amb la mediació familiar a la ciutat.
- Fer propostes per la seva implementació a la ciutat de Barcelona.

Per tal de portar a terme els objectius esmentats s'ha seguit el procés de recerca següent:

- Revisió de la literatura sobre els fonaments socials, polítics i legals de la Mediació Familiar. La mediació és un camp relativament nou en la regulació dels conflictes socials. Les seves bases teòriques i metodològiques es troben encara enmig d'un debat inacabat que fa difícil entendre quina és la seva relació amb les institucions tradicionals de resolució dels conflictes en una societat democràtica. Hem revisat alguns

textos d'experts sobre la qüestió per centrar-nos en els eixos del debat que més es relacionen amb els nostres objectius.

- Disseny, aplicació i anàlisi de dos qüestionaris per tal de poder obtenir informació objectivada de les entitats i serveis relatius a la mediació familiar a la ciutat de Barcelona. El primer s'ha dirigit a les entitats que fan promoció i/o formació sobre la mediació familiar a la ciutat de Barcelona. El segon, als serveis en actiu de mediació familiar a la ciutat.

Amb la informació recollida hem elaborat 25 Fitxes d'Entitats de promoció o formació, i 16 Fitxes de Serveis amb experiència en mediació familiar. A cadascuna de les fitxes hi consten dades sobre la seva titularitat, funcionament, objectius, estructura, experiència i projectes de futur. El seu conjunt permet configurar una Guia de les entitats i serveis de Mediació Familiar a Barcelona l'any 2001.

El treball de camp ha estat costós en temps perquè forces gabinets professionals de caràcter privat anuncien serveis de mediació familiar que, a la pràctica, no els porten a terme, o mantenen horaris molt restringits probablement per falta de demanda. Aquest fet ha obligat a l'equip de recerca a comprovar l'oferta real mitjançant continuats contactes telefònics, correu postal, correu electrònic i visites *in situ*.

- Anàlisi de la documentació no reservada dels serveis de mediació familiar. S'ha analitzat la informació que ofereixen entitats i serveis, ja sia en format paper ja sia mitjançant la xarxa internet. La informació obtinguda s'ha contrastat amb la dels qüestionaris i també s'ha reflectit en les fitxes abans esmentades.
- Realització i anàlisi qualitativa de 16 entrevistes en profunditat a diferents professionals per tal de captar les seves percepcions i experiències sobre la mediació familiar. Alguns professionals entrevistats tenen experiència directa o molta proximitat amb la mediació familiar; altres en tenen un coneixement indirecte però estan ubicats en espais d'atenció social que els

permet detectar-ne la seva necessitat. S'han establert quatre grups professionals: Experts/es en mediació; Treballadors/res i Educadors/res socials, Psicòlegs/gues, Advocats/des. En general, les propostes d'entrevista han estat ben acollides i s'han desenvolupat a partir d'un guió molt obert. Posteriorment les entrevistes han estat transcrits i analitzades en un procés de categorització temàtica que s'anava reestructurant a mesura que les analitzàvem. Les aportacions d'aquests professionals il·lustren diferents apartats del treball. Tanmateix els capítols quatre i cinc recullen de manera sistemàtica les seves aportacions. A L'annex es pot consultar el nom dels i de les professionals entrevistats.

- Discussió del conjunt de resultats i redacció de les conclusions i orientacions per a la intervenció municipal

2. El debat teòric: Què és la mediació? Què és la mediació familiar?

Hem consultat alguns dels textos més emblemàtics sobre el tema tals com els de Bonafé-Schmitt (1992, 1999), Six (1997), Parkinson (1997), Bernal (1998), Levesque (1998), Guillaume-Hofnung (2000), Bolaños (2000) Fried & Schnitman (2000), Ripol-Millet (1994, 2001). En general, ofereixen bons textos sobre la història, les tècniques, processos i models, i valoren les oportunitats i beneficis que aporta la mediació en la resolució negociada de conflictes.

Els textos més centrats en la mediació familiar desenvolupen, en general, la **mediació familiar conjugal** (separacions i divorcis) i ben pocs amplien el camp d'aquesta mediació cap a altres conflictes familiars.

En general, es tendeix a parlar de la mediació com a **mètode de resolució de conflictes alternatiu al sistema de Justícia**. Ara bé, en uns casos la mediació familiar es considera com a un mètode independent que no s'hauria d'articular en cap sentit amb els procediments judicials. Altres vegades es considera com a un mètode independent de la Justícia, però complementari als seus procediments. Altres consideren que la mediació familiar directament vinculada als procediments judicials no és *mediació* sinó *conciliació*. És a dir, hi ha una discussió sobre quin és el lloc de la mediació familiar en la regulació del conflicte i en relació a la Justícia.

Per tal d'esclarir millor el debat més pròxim a la dimensió sociopolítica de la mediació ens ha estat molt útil la lectura d'un text escrit per dos professors universitaris que no es dediquen professionalment a la mediació familiar⁵, i que se centren en la problemàtica de les tensions implícites o explícites entre la Mediació i l'Estat democràtic (Briant i Palau, 1999). La mediació, diuen, tant pot ser presentada (a) com un mètode alternatiu de regulació social dels conflictes,

⁵ Vincent Briant és professor en Dret i Yves Palau en Ciència política a la Universitat París -XII.

“al marge de l'Estat” (el poder públic no hi ha d'intervenir en res perquè es defensa com a mètode alternatiu al propi de les institucions de l'estat); (b) com un mètode, entre d'altres, de regulació de conflictes, amb la col·laboració o no de l'Estat.

2.1. Definició, tipus i dimensió sociopolítica de la mediació

Briant i Palau (1999), defineixen la mediació com *“l'acció de posar en relació, per un tercer anomenat ‘mediador/a’, dues persones físiques o morals, anomenades ‘mediades’, sobre la base de regles i mitjans lliurement acceptats per elles mateixes, en vista a la prevenció d'un desacord, o la seva resolució o per tal de restablir una relació social”* (Briant i Palau, 1999:12)

Distingeixen, en base a les mediacions avui existents entre (A) mediacions privades i (B) mediacions públiques. Aquesta dicotomia no fa referència a si la mediació és promoguda, finançada o gestionada en tant que servei pel sector privat o públic, sinó que fa referència a la naturalesa pública o privada de les parts protagonistes de la mediació.

(A) La mediació privada

És aquella en la que un tercer posa en relació dos termes o dues persones regides per un estatut civil, per tal de ‘tractar els conflictes’ o de ‘construir un lligam social’ entre ambdós, sobre la base d'unes regles que defineixen les parts, i sense que el mediador o la mediatra pugui imposar la solució o cap forma particular de relació.

La mediació privada té dues vessants: la mediació entre particulars (*mediació familiar, comunitària, cívica, intercultural, etc*) i la mediació a les empreses i organitzacions.

Cal fer notar que en ambdós casos les regles posades per les persones o entitats implicades no són totalment determinades per elles mateixes. Això és així perquè les regles d'ordre públic s'apliquen en tota situació. Per exemple en

el cas de les societats democràtiques cal respectar els drets fonamentals dels individus. Tanmateix la mediació és privada en tant que el poder públic no hi intervé ni com a part ni com a mediador.

La mediació privada entre particulars presenta moltes variants que han estat anomenades com a mediacions 'familiars', 'civils', 'socials', 'ciutadanes'. Sempre i en tot cas se suposa que es corresponen amb una voluntat d'eliminar la intervenció del poder públic en la regulació de conflictes interindividuals i amb una voluntat d'autoregulació o de facilitar la relació i comunicació entre particulars.

Bonafé-Schmitt (1992) qualifica aquestes mediacions privades de '*mediacions comunitàries*' perquè serien les que posen en relació a membres de la comunitat, a l'interior d'ella mateixa i pels seus propis mitjans. Altres autors fan notar que les mediacions comunitàries impliquen la *societat civil* que comprèn els individus, les famílies, les associacions i les empreses. Cadascuna d'aquestes categories pot recórrer a la mediació per tal d'autoregular-se.

Als Estats Units el concepte de *societat civil* s'associa estretament al de comunitat en oposició a les institucions públiques. Així, la *mediació comunitària* (o privada) s'hi ha estès en molts àmbits socials com alternativa a les regulacions del conflicte que proporcionen les institucions públiques. En aquesta línia, l'any 1976 ja es van crear a Sant Francisco el *communities boards* amb l'objectiu de "*desenvolupar un procés comunitari i alternatiu en matèria de justícia [...], i demostrar la capacitat de les comunitats, no solament per autoresponsabilitzar-se, sinó també per tractar les diferències abans que degenerin en conflictes violents*" (Bonafé-Schmitt, 1992: 134).

Un altre exemple de mediació privada entre particulars en són les "*Botigues del dret*" creades el 1975 a Lyon (França) a iniciativa d'alguns advocats i militants d'associacions, això és des de la societat civil o 'tercer sector'. Tal com afirma Bonafé-Schmitt (web 1998) la seva finalitat és construir una regulació autònoma dels conflictes i harmonitzar les relacions de veïnatge o restablir els lligams familiars. Deixa clar que no es busca respondre a possibles

disfuncionaments del sistema judicial sinó que es tracta de proposar un altre model de regulació dels litigis basat en la descentralització, la desprofessionalització, i la deslegislació⁶.

Briant i Palau creuen que aquesta posició de Bonafé-Schmitt es correspon a una corrent militant de la mediació que defensa la "mediació sense Estat" en tant que no busca ni vol cap mena de col·laboració amb la Justícia. En canvi, consideren que hi ha una altra corrent de la mediació que la considera com un recurs suplementari o complementari a l'acció pública, diferent a aquesta, però que al mateix temps pot ser un mitjà de transformació en profunditat d'aquesta mateixa acció pública i un dispositiu de transformació de la regulació social convencional. (Briant i Palau, 1999: 67-68).

Michèle Guillaume-Hofnung (2000:100) defensa que la mediació, en general, ha de ser una mediació independent de l'estat i portada a terme per entitats privades lucratives (gabinets professionals) o no lucratives (associacions). Quan considera el problema de les relacions entre la justícia i la mediació diu:

"La justícia i la mediació en sentit estricte han de desmarcar-se clarament una de l'altra. La justícia necessita de conciliadors que acceptin un paper d'auxiliars de la justícia, però no pas de mediadors. La reflexió sobre la mediació porta a desitjar un cert distanciament entre la justícia i la mediació. Ni concurrència ni subordinació, sinó complementarietat. [...] La mediació emergeix de la societat civil, la societat civil és el nivell òptim pel seu exercici" (Guillaume-Hofnung, 2000: 117-118). També considera que *"La mediació pot contribuir a la seva manera a omplir algunes llacunes sense posar en qüestió les adquisicions [de la democràcia clàssica]"* [...] *"La mediació té, ara per ara, una existència independent de l'Estat, gracies al seu dinamisme cívic"* (2000:100)

Per tant, si considerem aquesta tercera posició (encara que Briant i Palau mostren les contradiccions internes presents al text de l'autora) podem

⁶ Els subratllats al llarg de l'exposició de les diferents idees són nostres

diferenciar tres maneres diferents d'entendre la relació entre Mediació privada i Estat.:

(A1) Mediació privada independent i alternativa del poder públic. Defensa de la naturalesa de la mediació privada com a 'incompatible' amb la naturalesa del poder públic i les seves instàncies de regulació de l'interès general tal com és concebut en l'estat republicà (entre elles el sistema de justícia). Seria, segons la nostra interpretació el que defensa Bonafé-Schmitt.

(A2) Mediació privada independent del poder públic però complementària a altres sistemes públics de regulació social del conflicte. La mediació és vista com a una tècnica/mètode de resolució de conflictes diferent del que representa el sistema de justícia, però no pas incompatible amb aquest. Per assegurar el seu caràcter d'independent es reforça la idea que ha de ser exercida com a servei privat (lucratiu o no lucratiu) en el marc de la societat civil. És a dir, com a servei "independent" del poder públic. Seria la posició de Guillaume-Hofnung.

(A3) Mediació privada independent del poder públic que pot estar articulada i fins i tot promoguda per aquest poder públic. Aquesta visió, obre la porta perquè la mediació familiar pugui ser promoguda i exercida en el marc d'una institució pública (serveis finançats pel poder públic i gestionats per l'administració o una entitat privada) sempre i quan es respecti el caràcter 'privat' de les parts en la mediació. Seria la posició de Briant i Palau.

Aquesta darrera visió de la mediació és la que permet situar la promoció de la *mediació privada familiar* en el marc del sector públic i de les polítiques públiques en suport a les famílies sense perjudici que també es faci des del sector privat (lucratiu o no lucratiu)

També és la visió que permet considerar la mediació familiar com un possible servei 'públic' de l'Estat de benestar amb la finalitat de garantir el dret universal al seu accés. Altra cosa és pensar en quins són els requisits perquè un servei públic de mediació privada-familiar pugui assegurar la seva naturalesa privada,

sense interferències externes-públiques en el procés. Comentem més endavant aquesta qüestió.

(B) La mediació pública

Guillaume-Hofnung considera que la naturalesa de la mediació –totalment diferent de la naturalesa de la Justícia- obliga a situar-la en la societat civil. No entra en la seva concepció la possibilitat que una mediació tingui com a part una representació del poder públic o que les dues parts representin dos poders públics (considera que en aquests casos no s'ha de parlar de mediació sinó de *conciliació* o *arbitratge*⁷) És per això que, per exemple, considera que en els jutjats de família hi pot haver *conciliació* entre les dues parts en conflicte, però no pas *mediació*.

La visió de Briant i Palau és ben diferent. Com hem exposat més amunt aquests autors diferencien entre mediació privada i mediació pública en base a la naturalesa de les parts en conflicte, no en base a la naturalesa o puresa del 'mètode'.

Segons Briant i Palau (1999) la mediació pública, que alguns també qualifiquen de mediació 'legal', implica la posada en relació gràcies a un tercer d'un individu o grup d'individus amb el poder públic (legislatiu o reglamentari). Aquesta mediació es fa sobre la base de regles definides pel poder públic, o per una i altra part, sempre amb l'objectiu que es tracti els conflictes sense que la solució s'imposi sinó perquè sigui acordada per les dues parts. Consideren tres modalitats de mediació pública:

(B1) La mediació pública entre el públic i l'administració.

És promoguda per diferents organismes i diferents nivells de l'estat. En el cas de França aquest tipus de mediació s'ha multiplicat en els darrers anys de manera que el mateix Estat actua cada vegada més com a mediador i organitzador de mediacions. Així es multipliquen les figures de la mediació: *Ombudsman*, Defensor/a del poble, Mediator/a dels infants, Mediadors culturals del cinema i del llibre, Mediadors acadèmics, Mediadors escolars o pedagògics, Mediadors de les administracions regionals o municipals,

⁷ Sobre les diferències entre aquestes modalitats d'intervenció en conflictes vegeu el primer capítol.

Mediadors de proximitat o de barri, Agents locals de mediació social, Mediadors interculturals, i un llarg etcètera.

(B2) La mediació (privada) organitzada per o des de l'administració.

Són mediacions privades, però organitzades per l'administració. Es fan en el marc d'un estatut legislatiu o reglamentari que l'Estat proposa a les parts, i que es realitzen amb **mediadors independents que sovint són remunerats per l'Estat** (Briant i Palau, 1999). L'estat assegura així que tota la població hi pugui accedir sense obstacles econòmics pel mig. Poden fer mediacions civils, penals, i també relatives als conflictes col·lectius de treball (empreses) com a forma alternativa de regular els conflictes.

Les mediacions organitzades per l'Administració de l'estat també s'han qualificat de mediacions 'jurídiques' perquè intervenen, en la major part dels casos, sobre assumptes que depenen dels tribunals. A Catalunya en diem mediacions intrajudicials. Briant i Palau (1999) fan la distinció entre la **mediació jurídica** (que pot fer ús de tècniques diverses per posar en relació a les parts –facultatives o obligatòries- com la *conciliació*, l'*arbitratge*, la *negociació-transacció*), la **mediació civil** (el mediador en el litigi pot ser una persona o associació que presenti garanties d'independència i autoritat davant les parts) i la **mediació penal** (que com la mediació civil busca evitar el traumatisme d'un procés contenciós i accelerar el curs de la justícia, i que implica en general la reparació a la víctima, ja sigui simbòlica, material o financera).

(B3) La mediació europea i internacional.

A l'actualitat la ONU atorga un lloc important a la mediació. El capítol VI de la carta de les Nacions Unides disposa en el seu article 33 el següent *"les parts que mantenen diferències l'allargament de les quals és susceptible que amenacin el manteniment de la pau i de la seguretat internacionals han de buscar la solució, abans que res, per la via de la negociació, l'enquesta, la mediació, la conciliació, l'arbitratge, el reglament judicial, els recursos als organismes o acords regionals, o per altres mitjans pacífics que escollissin"*. No cal que ens estenguem ara en la qüestió.

2.2. La naturalesa de la mediació: tres visions

El debat implica, també, discutir la naturalesa de la mediació postmoderna confrontada amb les mediacions tradicionals. Exposem tres visions diferents de la qüestió.

(a) Fonaments filosòfics, morals i sociopolítics de la mediació, segons Guillaume-Hofnung

La mediació, com qualsevol altra activitat humana fa referència a un sistema de valors. Ja hem vist més amunt que Guillaume-Hofnung defensa la necessitat de la independència de la mediació respecte de la justícia, però, al mateix temps accepta el seu paper complementari. En tot cas els serveis de mediació han de fer-se en el marc de la societat civil, i no pas en el marc de les institucions del poder públic. Aquesta autora exposa (2000:94-101) la seva concepció des de tres punts de vista: el filosòfic, el moral, i el jurídic i polític.

Des d'un punt de vista filosòfic la mediació: (1) Considera la complexitat dels fenòmens humans. Les situacions de conflicte solament es poden entendre ubicant-los en un conjunt complex. Sovint, el conflicte prové del fet que les parts s'entroquen en un sol element, de manera que voluntària o involuntària emmascaren altres elements fins que la situació esdevé inextricable. (2) Considera el pensament ternari més fecund que el binari. Aquest darrer es tanca en una alternativa de veritat-falsetat, de bo-dolent i limita les possibilitats de la imaginació. En canvi, el mètode de tesi-antítesi-síntesi permet sortir d'aquest tancament (tres parts formant triangle).

Pel que fa a les referències morals la mediació es recolza en: (1) L'ètica de la comunicació i de la discussió. La discussió implica el reconeixement del valor de l'altre, sense negar les eventuais oposicions; (2) Una moral postmoderna, que no nega les grans morals tradicionals però les completa reforçant el sentit d'allò singular en les situacions, la saviesa pràctica i l'ètica de la responsabilitat; (3) El valor positiu dels conflictes. El conflicte forma part dels processos de

desenvolupament i de la complexitat inherent als fenòmens humans. La seva ocultació implica la negació de la part humana de l'acció. Quan el conflicte és negat i mal gestionat pot esdevenir destructor.

Pel que fa al seu fonament jurídic i polític la mediació reposa sobre els Drets de l'Home i de manera especial fa referència a la solidaritat i l'alteritat o reconeixement mutu, entre les parts i entre aquestes i el mediador/a, de formar part de la mateixa condició humana. Per altra banda, la mediació suposa una actitud ciutadana que ubica allò polític en la vida quotidiana, situa l'individu en la societat.

Ara bé, des d'un punt de vista socio-polític Briant i Palau discrepen de l'autora quan aquesta caracteritza la mediació com un procés que situa l'individu en la societat. Aquesta relació, diuen, és la que s'estableix de manera clara en les relacions entre l'individu i l'Estat; en canvi, la mediació postmoderna tendeix a emfasitzar la relació individu-individu. Les 'noves mediacions' tendeixen a la gestió-negociació de les singularitats o particularitats més que no pas la gestió-negociació dels afers dels individus respecte del "bé comú" o "general", representat per l'estat republicà i les seves institucions (especialment la Justícia).

En tot cas, aquesta autora no nega la possibilitat que els serveis de mediació privada familiar siguin promoguts pels poders públics, malgrat que abans hem vist la seva postura a favor de que siguin oferts des de l'àmbit de la societat civil.

(b) La naturalesa sociopolítica de la mediació: la deslegitimació de les mediacions tradicionals i l'increment de les noves mediacions

Briant i Palau (1999: 40-66) exposen el seu punt de vista sobre la naturalesa de la mediació. Entenen, en primer lloc, que la mediació es recolza en una teoria del coneixement per la qual allò 'real' no pot ser conegut de manera directa sinó que per 'conèixer' ens cal fer-ne una reconstrucció. Tot coneixement passa

necessàriament per 'mediacions' dotades d'un poder de 'representació', és a dir de restitució o reconstrucció d'allò real. És així que la mediació es defineix com *l'acció de posar en relació dos termes o dos persones, per tal que per mitjà d'un tercer es pugui reconstruir la comunicació i una millor comprensió o coneixement de la situació de conflicte*. Des d'aquesta perspectiva, entenen que la mediació és un dispositiu de regulació social.

La regulació social és un conjunt de mecanismes pels quals es creen, es transformen i desapareixen les regles socials. *"Les mediacions compleixen una doble funció; la funció latent -"fer societat"- i la funció manifesta -regular els "conflictes" (1999:43)* El llenguatge, la llei, el dret, l'escola, són mediacions socials en tant que aquests 'termes' (que representen institucions) permeten construir realitat social, vincles socials, i per tant, mediacions entre individus i societat.

Ara bé, les *mediacions socials* i les *mediacions interindividuais* (com és el cas de la mediació familiar) mantenen estretes relacions fins el punt que no són més que dues facetes d'una mateixa realitat, en el sentit que l'una participa de l'altra de manera recíproca, en una relació dialèctica. Aquest caràcter dual de la mediació, alhora 'social' (institucional) i 'interindividual', fa que es pugui dir que tant la mediació com la persona que media no poden ser neutrals perquè participen de les mediacions socials.

En la relació de mediació es dona, aparentment, una relació triangular (tal com fa notar Guillaume-Hofnung: dues parts i un mediador/a) però a més d'aquests tres elements n'hi ha un altre: la regulació social. És una manera de dir que qualsevol tipus de mediació, privada o pública, sempre s'emmarca en un context cultural i social determinat que intervé en la reconstrucció de la situació que es vol tractar en la mediació, sigui de manera manifesta o latent.

Des d'un punt de vista social i polític, tota mediació té aquesta doble vessant: la social (fer societat) i la interindividual (tractar un conflicte concret entre dues parts ben identificades) La mediació té per vocació transformar la violència en conflicte, això és, en un enfrontament reglat, socialment i individualment

acceptable. Des d'aquest punt de vista, al llarg de la història sempre hi ha hagut *mediacions tradicionals* que funcionaven amb alguns dels pressupòsits de les mediacions actuals⁸.

Entre les mediacions tradicionals a occident han estat importants la mediació religiosa, la mediació comunitària o de veïnatge i la mediació per delegació o representació política i sindical. La religió catòlica, per exemple, posa en relació dos termes o dos éssers (Déu i el món), mitjançant un tercer (l'Església). La **mediació religiosa** il·lustra molt bé el que, segons Briant i Palau és l'"acte de fe" que constitueix tota mediació: fe en la capacitat dels individus per superar els seus conflictes i per reconèixer a l'altre i a la persona que media com el pròxim, fe en la capacitat d'escoltar i en la d'expressar la paraula pròpia. La **mediació entre veïns** la feia tradicionalment el metge, el mestre, l'alcalde. Eren persones que no s'identificaven pas com a mediadors professionals però que molt sovint en feien. La **mediació política o sindical** la realitza un representant que juga un rol de mediador entre l'elector i la societat, o entre el treballador i la societat (Briant i Palau, 1999:36-39)

Les mediacions tradicionals regulen allò social i fan societat; posen en relació allò individual amb allò universal. En canvi, les noves mediacions (entre elles la mediació familiar) posen en relació dos termes des d'una lògica particularista i singular, mitjançant la intermediació d'un tercer que es diu neutre o independent, però també sobre la base de l'acord de voluntats de les parts, i intervenint solament a demanda pròpia.

Des d'aquest punt de vista, Briant i Palau consideren que les noves mediacions postmodernes contesten la legitimitat de la mediació societal de tipus tradicional, en nom de la supremacia de la mediació interindividual. Consideren que aquest desplaçament és el resultat de la crisi de legitimitat de les institucions de regulació social o política fundades sobre les nocions de representació, delegació o subordinació jeràrquica pròpies de la legitimitat democràtica i republicana. Aquesta era una legitimitat surgida de les teories

⁸ Varis dels textos consultats sobre mediació familiar presenten exemples de mediació en societats pre-modernes o modernes . Vegeu per exemple Perelló, Ripol-Millet, Bernal, Verdún etc....

del *contracte social* que conceptualitzen la idea de *ciutadania encarnada en el ciutadà* que té en compte el “bé públic” i l'interès general a canvi que l'Estat protegeixi els seus drets individuals. La família (cap de família), l'escola (el mestre), l'empresa (el patró), les esglésies (el rector), els partits polítics (el cap de fila), els sindicats o l'Estat són institucions -abans considerades com a mediadores d'allò universal- que avui es confronten, segons Briant i Palau a una crisi de legitimitat davant d'una nova lògica centrada en allò parcial i particular que constitueix una manera nova i diferent de ‘fer societat’ i de ‘tractar els conflictes’⁹.

Els processos de privatització i d'individuació es projecten sobre allò polític i posen en dubte les mediacions tradicionals vinculades a l'interès general i a la protecció dels drets definits des del bé comú. Es constata una forta disminució de militants en els partits polítics, els sindicats, i altres institucions abans molt estructuradores i creadores de vincles socials. En canvi, avui es prefereix participar en xarxes mòbils, i múltiples, amb capacitat d'evolució. Cadascú es pot constituir en xarxa segons la seva voluntat. La legitimitat de les xarxes es fonamenta en l'acció sectorial, no pas en un projecte universal d'allò polític. No es tracta tant de defensar unes idees com de participar d'activitats i serveis.

Segons Briant i Palau el model tradicional de participació es recolzava, al menys formalment, sobre una neta distinció entre l'esfera pública i l'esfera privada, l'exclusió d'allò particular i una relació directa amb la nació, i al mateix temps era portadora d'una forta sociabilitat de tipus comunitari (sindicats, partits, comunitarisme).

En canvi, avui, el nou model tendeix a una lògica més associativa –entre individus com a subjectes de dret- que comunitarista desenvolupant un lligam contractual de l'individu a la col·lectivitat que subordina el grup als desitjos, necessitats o expectatives dels individus. Cada vegada més s'estén la forma

⁹ Més endavant introduïm la crítica a la idea d'universalitat de drets la primera modernitat posant en evidència el seu caràcter sectorial i parcial en tant que fa referència a una universalitat ‘masculina’ que exclou les dones de l'exercici de la ciutadania. Nomes cal que pensem en el sufragi ‘universal’.

associacionista en l'espai públic, centrat en la satisfacció d'interessos concrets, d'individus concrets, o sobre les prestacions de serveis.

(c) La deslegitimació de la família moderna patriarcal i la crisi del sistema tradicional de regulació dels conflictes familiars a través del cap de família i de la justícia tradicional

Cal fer notar que la visió republicana de les institucions d'interès comú i en defensa dels drets universals, que exposen Briant i Palau, es recolza en la conceptualització de la ciutadania pròpia de la primera modernitat que queda definida des de les teories contractualistes del liberalisme polític i l'estat modern. Des de la perspectiva actual ha estat ben estudiat com en aquesta primera modernitat es defineix com a universal, justament, allò que afecta de manera particular als individus masculins (Pateman 1995, 2000; Cobo 1995; Walby 2000; Ortega, Sánchez i Valiente (eds) 1999). Des d'aquest punt de vista la regulació jurídica dels conflictes familiars per part de l'Estat modern no ha estat en cap cas una regulació 'neutre', sinó que s'ha recolzat en una estructura de desigualtat social, legal, cultural i política entre dones i homes. La desigualtat legal i política es corregeix a Espanya quan arriba la democràcia. Però les desigualtats socials i culturals i les pràctiques sexistes mantenen fortes inèrcies històriques. Vegem-ho amb una mica més de detall perquè aquesta és una reflexió apropiada i rellevant pel tema que ens ocupa: els conflictes familiars i la seva regulació en un context de deslegitimació del patriarcat modern.

Al llarg del segle XIX i XX, amb l'expansió del liberalisme econòmic i la creixent industrialització en el món occidental, es configura una nova representació del món social. En la teoria política de l'estat modern la societat comença a ser contemplada com una unitat dividida en dues esferes: la dels assumptes públics i la dels assumptes privats, tal com comenta Briant i Palau. Ara bé, aquests autors no expliquen que, en aquest procés, la *divisió sexual del treball* –que ve de molt lluny i que va associada a una devaluació secular dels treballs assignats a les dones- quedarà fortament associada a aquesta divisió política de la vida quotidiana de dones i homes.

El més important, pel problema que ens ocupa, és que el món públic serà l'únic on es podrà constituir l'individu-ciudadà, i l'únic espai que podrà generar drets econòmics, civils, polítics i socials a través de la participació en la política i el mercat de treball, dos àmbits d'activitat socialment adscrits als homes. El món privat, la llar i la família quedaran regits per la "lleï natural", lluny del nou "govern civil". Això significa que tot allò vinculat al privat deixarà de ser considerat com un camp de poder en el que es confronten interessos diversos i on s'hi donen processos de dominació i desigualtat. Per tant, les relacions internes dins de l'àmbit del privat domèstic-familiar, una vegada establert el codi civil de la família moderna, tendirà a ser exclòs de l'agenda política excepte quan es tracti de regular-lo pel bon funcionament de la vida pública.

Així, el *Contracte matrimonial civil* i el *Codi de família* –productes de la modernitat– es configuren amb una orientació obertament patriarcal perquè legitimen que el subjecte de dret sigui sempre el marit i pare. Les dones, en tant que adscrites a l'àmbit de la llar, no són subjecte de drets propis i la seva participació al món públic queda condicionada al permís del pare o del marit, a qui queden subordinades legalment, econòmicament i normativament. Els fills i filles també queden subjectes a la voluntat i potestat única del pare. Aquest és qui els dóna el nom i la legitimitat de la seva existència. En aquest sentit, la mare no casada no pot legitimar els seus fills donant-los el seu nom de família.

En aquest context, l'home cap de família era l'àrbitre o jutge en els conflictes interns de família –més que no pas mediador en el sentit postmodern del terme. En teoria, i segons argumenta Briant i Palau, buscava sempre el bé comú, general, universal. Legalment i a la pràctica actuava, per llei i tradició, com a autoritat absoluta, i en base a unes relacions familiars fortament jerarquitzades en els drets i estatus diferencials entre sexes i generacions.

Des de la perspectiva actual és obvi que la recent igualtat legal entre dones i homes, amb independència del seu estat civil, i les intenses transformacions en les dinàmiques familiars posen en qüestió des de les seves arrels la legitimitat del caràcter patriarcal de l'autoritat del 'cap de família'. Ara bé, les

inèrcies de la justícia encara mantenen davant dels conflictes familiars (divorci, separació, maltractaments i conflictes interns de poder) una pràctica del dret més ancorada en el dret 'patriarcal' que no en el dret igualitarista. Aquesta és una de les explicacions –al nostre entendre- a perquè es produeixen encara sentències fortament sexistes especialment quan es tracta de conflictes familiars (de manera especial quan es tracta de la violència domèstica, l'acuit sexual i els maltractaments). D'aquí que alguns experts o persones entrevistades són favorables a una resolució mediada extrajudicial dels conflictes. Paradoxalment, algunes feministes han considerat més fortes les inèrcies derivades del sexisme social que no pas les de la justícia en un context democràtic com l'actual. Tal com diuen algunes de les nostres expertes entrevistades, algunes mediacions han portat a pactes en els que la dona queda molt més mal parada que no si s'hagués acceptat una sentència judicial.

Per tant, cal tenir clar en primer lloc que la llei actual obliga a respectar els drets individuals de cada ciutadà o ciutadana. I en segon lloc, que el problema de les inèrcies i pràctiques sexistes tant poden afectar la pràctica judicial –que ha d'anar eliminant totes les adherències del passat no democràtic- com la pràctica de la mediació familiar. Perquè la mediació familiar per a sí mateixa no assegura que els acords entre les parts siguin més equitatius que una possible sentència judicial, justament perquè les pràctiques i la visió del món d'aquestes parts també poden ser profundament sexistes. De manera que la reflexió sobre com eliminar el sexisme en la pràctica de la regulació social dels conflictes tant s'ha de fer dins com fora del marc judicial. És una reflexió que implica jutges i jutgesses, advocats i advocades, mediadors i mediadores.

2.3. Els serveis de mediació familiar: una mediació privada en el sector públic?

La mediació familiar és una mediació privada, perquè en el procés de negociació entre les parts no hi intervé un poder públic en tant que part o en tant que mediador. Des d'aquest punt de vista, s'entén que la negociació entre

les parts davant del jutge o persona delegada no és una mediació sinó una *conciliació* per arribar a un acord en el context d'una regulació de dret.

Altra cosa és el paper que poden tenir els poders públics en la promoció, creació, finançament i gestió de serveis de mediació privada familiar. És a dir, la intervenció pública a favor de la mediació familiar pot desnaturalitzar el seu caràcter de mediació privada? Cal tenir present que tota mediació – privada o pública- sempre queda emmarcada en el context cultural, social, polític i institucional de la societat on té lloc. Allò que cal esbrinar és fins a quin punt la intervenció dels poders públics pot o no perjudicar la naturalesa 'privada' de la mediació familiar. Aquest ha estat un punt calent en el debat que ha generat la seva expansió a Espanya i Catalunya.

Des del nostre punt de vista, la intervenció pública en la mediació privada distorsiona o no la naturalesa de la mediació, segons sigui el caràcter de la seva intervenció. És a dir, els poders públics poden: (a) crear o facilitar la creació de serveis de mediació familiar; (b) regular els serveis de mediació familiar, públics o privats, tal com es regulen els serveis públics i privats de salut o educació; (c) facilitar el seu accés, oferint serveis públics gratuïts totalment o parcialment, o finançant serveis gestionats per associacions sense afany de lucre, sense que el caràcter privat de la mediació familiar es vulneri.

En canvi, ens sembla que el caràcter de mediació privada entre les parts queda vulnerat quan la intervenció pública interfereix en el procés de la mediació. Aquesta interferència pot venir donada: (a) per la limitació excessiva dels temps/sessions de la mediació; (b) per la imposició d'un mediador no independent; (c) per la vulneració de la confidencialitat de les narratives que s'han produït en el procés de mediació. Per exemple quan els jutges volen imposar que se'ls faciliti aquest material.

En els darrers trenta anys les experiències més desenvolupades de mediació familiar s'han portat a terme als Estats Units i al Quebec. A USA la mediació familiar forma part de les mediacions entre particulars i en general és

promocionada per associacions i des de la societat civil. Però al Canadà també ha estat profusament impulsada per l'Administració pública.

La paternitat del terme "mediació familiar" s'adjudica a D.J. Coogler, un advocat d'Atlanta (USA) que el 1974 va obrir un despatx per la pràctica privada de la mediació familiar i va escriure la primera obra sobre mediació familiar¹⁰. El 1982 ja hi havia mediadors als 44 estats membres i es van anar aprovant noves lleis per regular aquestes iniciatives privades, tal com la llei de Califòrnia de 1980. La mediació familiar als Estats Units és una pràctica privada i voluntària encara que en el cas de Califòrnia sigui obligatori passar per la mediació abans de plantejar un sistema adversarial. Saposnek (1985:21) considera que encara que es diu que les mediacions familiars totalment voluntàries tendeixen a arribar més fàcilment a acords que les obligades pel jutge, cal més recerca per delimitar millor quina és la diferència entre aquest dos tipus de poblacions. Les raons fonamentals per la implementació de la mediació familiar als Estats Units varen ser les d'estalvi de fons públics ja que es va demostrar que els processos de mediació familiar costaven una quarta part que un judici amb totes les seves implicacions processals (Mc Isaac 1981¹¹)

Al Canadà, en canvi, la mediació familiar és practicada tant per organismes governamentals com per entitats privades sense ànim de lucre. El 1984 ja hi havia serveis gratuïts als palaus de justícia i es va crear el Servei de mediació familiar a Mont-Real; el 1986 els serveis ja eren uns 6000, essent molt important els proveïts pel sector públic. Sovint, però, s'anomenen serveis de *conciliació judicial*. Les parts són lliures de fer o no fer ús dels serveis, però el mediador depèn d'una organització pública i fins i tot la seva elecció pot no ser lliure sinó sotmesa, per exemple, a un torn d'ofici.

Guillaume-Hofnung, considera que aquesta relació amb el poder públic manifesta sovint falta de criteri sobre que és la mediació, cosa que també porta

¹⁰ O.J. Coogler, (1978): Structured mediation in divorce settlement: A handbook for marital mediators, Lexington, MADC. Heath.

¹¹ Mc. Isaac, "Mandatory Conciliation/Visitation Matters: California's Bold Stroke" Conciliation Courts Review, 1981, 19 (2), 73-81. Citat per Saposnek, 1983 pag. 22.

a una formació poc seria dels mediadors. Per altra banda, creu que una de les febleses del sistema de mediació canadenca és la confusió entre la *mediació* i la *conciliació*. En tot cas, la llei de 10 de març de 1993 del Quebec fa del 'mediador' un mandatari de la justícia com ja ho són el reconciliador i el conciliador –termes que són difícils de diferenciar. Aquesta resolució ha permès al govern fixar la tarifa dels honoraris a pagar pel Servei de 'mediació' familiar del tribunal superior.

La mediació familiar té un desenvolupament ràpid a Gran Bretanya. Però per Guillaume-Hofnung la mediació familiar en aquest país s'hauria d'anomenar *mediació conjugal* o millor *conciliació conjugal*. Al Regne Unit la mediació familiar està lligada a la història del Consell Nacional de Conciliació Familiar (NFCC) que va ser oficialment creat l'any 1983. De fet, des de 1980 s'han estès tant els serveis de mediació-conciliació judicial integrats als tribunals de justícia com els serveis de mediació familiar independents de la justícia. Guillaume-Hofnung hi detecta, per tant, dues tendències que avui encara són presents a Gran Bretanya:

(A) La "mediació-conciliació" intrajudicial. És una etapa preliminar que imposa el jutge als cònjuges que han fet una demanda de divorci per a què reflexionin sobre la guarda dels infants. És una mediació pública molt lligada al procediment judicial. Implica a un conciliador que pot ser un jutge o un treballador social del tribunal. Segons Guillaume-Hofnung els usuaris aprecien la seva gratuïtat, però no estan d'acord amb la seva obligatorietat, la seva brevetat (dues hores) ni l'actitud intervencionista i ambigua dels treballadors socials-mediadors.

(B) La mediació familiar associativa, independent dels tribunals. A Gran Bretanya opera a més de cinquanta ciutats i a demanda dels interessats. Sovint són co-mediacions, en les que intervé un advocat i un altre conseller/a format en ciències humanes. És voluntària i mostra una gran flexibilitat. La durada i el nombre de sessions són de dos a cinc. Les associacions fan la distinció de dos tipus de mediació: la *mediació parcial* que solament afecta a assumptes relacionats amb els fills/es; la *mediació global* que també afecta assumptes

financers del divorci. A Londres, des de 1988 hi ha la *Family Mediators Association* que treballa en aquesta línia.

Lisa Parkinson (1997) parla de diferents contextos de la mediació familiar:

1. Mediació independent realitzada per agències de benestar d'abast nacional com *Barnardo's Children's Society*, *Marriage Guidance*, *The National Children's Home* i *The Institute of Family Therapy*. Aquestes agències estan especialment dedicades a arribar a acords en relació als fills.
2. Mediació durant el procés judicial, que té lloc en el procés de conciliació judicial i a càrrec de funcionaris judicials pertanyents al *Family Court Welfare Service*¹².
3. Mediació a càrrec de serveis privats autònoms que operen a partir d'indicacions genèriques emanades de l'Administració.
4. Mediacions dutes a terme per unitats civils, a càrrec d'agències privades d'assessorament matrimonial.
5. Serveis de mediació a càrrec de juristes supervisats per un expert en treball psicosocial sobre famílies.
6. Mediació a càrrec de serveis per a comunitats específiques ètniques o religioses.

El 1991, s'organitzen a França (Caen) les primeres jornades europees de la mediació familiar la qual cosa permet estendre el moviment cap als països llatins. Amb la seva extensió també s'exporten els debats interns i les diferents tendències. A l'actualitat, la mediació familiar centrada en el conflicte conjugal està molt vinculada a processos legals (separacions i divorcis), i per tant, adquireix quasi forçosament un **caràcter semipúblic**. Aquest caràcter semipúblic ha portat a la creació de places de mediadors a través de l'administració, com és el cas per exemple de les que promou i financia la *Caisse d'Allocations Familiales*. De manera que la mediació familiar – especialment quan es tracta de conflictes conjugals – és un recurs que arreu és

¹² Serveis de Benestar dels Jutjats de família. Serian similars als Gabinetes Psico-Socials espanyols.

cada vegada més utilitzat pels jutges en els assumptes matrimonials donat que la mediació s'ha introduït de manera general en el sistema judicial.

Tanmateix, als anys vuitanta la *mediació familiar* també s'estén als països del centre i nord d'Europa com a resposta no judicial a l'increment de conflictes derivats de les ruptures de parella i de l'establiment d'acords post divorci. Segons IrèneThéry la mediació familiar pren més importància en la societat civil quan les ruptures matrimonials o de parelles es massifiquen i en conseqüència es transformen les concepcions tradicionals del divorci i les ruptures conjugals i es comença a formular un nou ideal de co-parentalitat després de la separació (Théry, 1997:9)

2.4. Mediació conjugal o mediació familiar?

La mediació familiar tracta de facilitar una negociació entre dues parts en conflicte, que estan vinculades per parentiu o per convivència, en un clima de cooperació i de respecte mutu propiciat pel mediador/a. Vist des d'aquest punt de vista, la mediació familiar és un recurs que si bé neix per donar suport a les decisions judicials en cas de separació i divorci, no s'esgota en aquest ús.

En efecte, l'experiència francesa ens il·lustra sobre aquesta qüestió. En el seu llibre La médiation Guillaume Hofnung (2000) ens informa de com han evolucionat les pràctiques de la mediació familiar a França. Distingeix dos moments o tendències:

A) Una primera tendència per la qual la mediació familiar queda centrada en la *mediació conjugal* i el *consell conjugal*. És introduïda per advocats, assistents socials i psicòlegs formats al Quebec que utilitzen els procediments elaborats en el marc judicial quebequès i que han rebut una molt breu formació en aquell país. Es dediquen quasi exclusivament a la gestió del divorci i els conflictes derivats que impliquen els infants. És una delimitació molt restrictiva de la mediació familiar, típicament anglosaxona i quebequesa. Diverses

associacions emparen aquest tipus de mediació molt focalitzada sobre la família nuclear o conjugal ¹³.

B) En un segon moment es desenvolupa una segona tendència que proposa una reflexió de fons i una formació generalista i aprofundida en la mediació familiar. S'interessa no solament per la resolució de conflictes conjugals sinó també per a tot el que fa referència a les relacions familiars en un sentit extens, és a dir, en les relacions entre ascendents i descendents i parents col.laterals. Avui en dia, hi ha unes quaranta associacions reagrupades en el *Comité national des services de médiation familiale*, amb seu a Caen. En el *Centre national de la médiation (CNM) l'Association nationale de médiateurs* representa aquesta tendència.

En efecte, pel Centre nacional de la Mediació a França (CNM) la mediació familiar va més enllà de la família nuclear perquè s'efectuen mediacions entre germans i germanes, per exemple quan hi ha herències difícils de resoldre; en serveis de cures paliatives quan un malalt terminal vol reprendre alguna relació amb algú de la seva família; entre pare, mare i infants quan hi ha dificultats escolars; quan les relacions familiars s'han afeblit per causes socials, culturals o geogràfiques; o en el cas de famílies recompostes que, donada la seva complexitat, estan ampliant el camp d'actuació a la mediació familiar. Des d'aquest punt de vista, la mediació familiar es pot entendre com un recurs, entre d'altres, que l'estat del benestar pot proveir a la ciutadania per donar-li suport en determinades situacions i dinàmiques familiars conflictives.

Però en el moment actual, les dues tendències a França mantenen fortes distàncies en els seus plantejaments. De manera que en aquest país cal parlar de "les mediacions familiars" més que no pas de la mediació familiar donat que les dues corrents es consideren avui per avui incompatibles (Guillaume Hofnung, 2000:18-20).

¹³ Per exemple, l'autora cita diverses associacions: Association pour la promotion de la médiation familiale; École des parents, Association Française des centres de consultation conjugale (AFCCC), Divorcer Autrement, APEC 94, Institut Européen de la médiation. Cal saber que l'associacionisme familiar a França té una llarga tradició i pes en la presa de decisions del govern sobre les polítiques familiars del país.

3. La mediació familiar a Espanya i Catalunya

3.1. Evolució i expansió de la mediació familiar a Espanya i Catalunya

La mediació familiar ja té una història de més de trenta anys al món occidental, encara que a Espanya i Catalunya es presenta com una novetat relativa. Donat que el naixement de la mediació familiar es relaciona estretament amb la cerca d'un procediment alternatiu als processos judicials en situacions de divorci, no és estrany que se'n comenci a parlar a partir de la llei 30/1981, de 7 de juliol, sobre la regulació del matrimoni i el procediment a seguir en els casos de nul·litat, separació i divorci. Així, els primers antecedents de la pràctica de la mediació familiar a Espanya i Catalunya es troben a inicis dels anys vuitanta en alguns gabinets privats on psicòlegs i advocats treballen conjuntament amb parelles que inicien la seva separació conjugal.

La primera experiència finançada amb diners públics a Espanya (Madrid), va ser el "Programa de Mediación para la Separación y el Divorcio" promoció per l'associació "Atención y Mediación a la Familia en Proceso de Cambio" (Atyme). Es va posar en marxa el 1991 amb el suport del Ministerio de Asuntos Sociales que mesos més tard també va subvencionar un altre programa de mediació familiar a la UNAF (Unión de Asociaciones Familiares). A partir d'aquest moment la mediació familiar s'estén a altres comunitats a través d'iniciatives privades, públiques o associatives, cosa que fa que les maneres d'entendre la mediació també es diversifiquin (Bernal, 1998). A Catalunya cal destacar la creació de dos serveis de mediació familiar iniciats per INTRESS (Institut de Treball Social i Serveis Socials) i l'Institut Genus l'any 1992 amb el suport de la Fundació "la Caixa"¹⁴.

El febrer de 1997 s'elabora un informe orientat a la promoció de la mediació familiar a Espanya per encàrrec del "Centro de Estudios del Menor i de la Familia del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales" (Méndez, 1997), del qual hem obtingut algunes de les informacions que segueixen.

Pel que fa a la mediació familiar extrajudicial finançada amb fons públic, als anys noranta hi ha dos serveis a Madrid capital i quatre serveis que depenen de la Comunitat Autònoma de Galícia, un per cada província. Pel que fa a iniciatives privades hi ha els Centres d'Orientació Familiar promoguts i finançats per l'església catòlica que ofereixen una atenció integral a les famílies i que s'arrelen en un entorn comunitari. Es troben a Lleó, Salamanca, Bilbao, i més endavant a Sevilla, Múrcia i Valladolid. A la resta de ciutats espanyoles els serveis de mediació familiar són de caràcter privat, cosa que limita la seva accessibilitat social i la possibilitat de coordinació amb altres institucions públiques o privades (Méndez, 1997: 6).

En l'àmbit de la mediació familiar intrajudicial vinculada a l'Administració de la Justícia, les formes de gestió i els recursos varien segons el territori. A finals dels anys noranta, a les ciutats de Madrid i Barcelona hi ha un Jutge Vicedegà, escollit pel conjunt de jutges de la ciutat, que coordina els diferents jutjats de família i promou i facilita un major dinamisme dels Equips de Suport que assessoren el jutge. Aquests Equips, formats per psicòlegs i assistents socials, fan peritatges psicosocials en cas de separació o divorci causal i també ofereixen mediació familiar a parelles que s'estan separant i es troben en la fase de mesures provisionals. Aquests equips atenen les parelles derivades pels mateixos jutges de família. (Méndez, 1997:13)

Segons Bernal (1998) en la mediació intrajudicial és dóna la dificultat de mantenir la imparcialitat del mediador i sovint l'objecte de la negociació es redueix als termes de la custòdia i visites; en canvi, la mediació extrajudicial se situa fora del context judicial i possibilita una actuació mediatòria més independent. Bernal se situa clarament en la línia de la mediació propugnada per Six, Guillaume-Hofnung, i Bonafé-Smitt.

A través de les entrevistes que hem realitzat al llarg de l'any 2001 hem conegut que, en efecte, en el procés d'elaboració d'aquell informe es van posar de manifest algunes resistències a l'expansió de la mediació familiar a Espanya, encara que des de posicions ben diverses.

¹⁴ Veure la fitxa d'ambòs serveis a l'annex.

S'hi oposaven algunes dones progressistes perquè entenien que la mediació tal com s'estava portant a terme podia perjudicar els drets de les dones que, en general i des d'un punt de vista econòmic, són la part dèbil en la majoria de processos de separació; s'havia donat algun cas en què la dona havia arribat a acceptar pactes amb el seu ex-cònjuge per sota dels seus drets legals.

Alguns grups/gabinets privats que oferien mediació familiar a Madrid no veien clar, i s'hi oposaven, que aquest tipus de serveis es vincuessin directament amb l'Administració de Justícia; tendien a afirmar que la mediació era un camp d'intervenció alternativa als procediments judicials i argumentaven que una expansió de la mediació a través dels Jutjats de família podia impedir el desenvolupament d'una mediació imparcial i neutral.

Un altre grup d'interès entenia la mediació com un procés de negociació entre la parella dirigit a mantenir el matrimoni; eren els grups impulsats per l'Església catòlica¹⁵. Es mostra per tant una confusió de la mediació amb l'intent de conciliació en base a les prescripcions de la moral de la doctrina catòlica.

Per tant, la mediació familiar a Espanya mostrava l'any 1997 una situació força confusa sobre quines eren les seves finalitats, i els serveis que s'oferien es trobaven encara en una situació molt embrionària. No és estrany, per tant, que la mediació familiar a Catalunya sigui encara avui un espai professional poc conegut i poc configurat tant en la teoria com en la pràctica, tal com veurem més endavant.

Tanmateix, això no ha impedit que l'any 2001 s'hagi aprovat la Llei catalana de Mediació Familiar per començar a regular aquest camp d'intervenció social al nostre país. En tot cas, és raonable i probable que aquesta llei es modifiqui quan la situació hagi madurat i l'oferta i la demanda de serveis de mediació s'hagi expressat de manera més clara a Catalunya. Tal com comenta Catherine Perelló hi ha països amb una antiga i arrelada tradició i cultura de mediació tradicional i resolució de conflictes, com el cas de Dinamarca, que primer es va esperar el desenvolupament de la mediació familiar abans d'aprovar una llei que instaurés la seva regulació pública (Perelló, 2000: 13)

¹⁵ Entrevista EX.2

Segons Bolaños¹⁶ (1998:93) la pràctica de la mediació familiar a Catalunya encara és quelcom poc habitual. Però la necessitat de mètodes de mediació és cada cop més reconeguda, ja sia com a un sistema alternatiu al judicial, o bé com a complementari al legal quan aquest ja està en marxa.

3.2. Vells i nous conflictes en les relacions familiars

Les transformacions familiars al costat de les transformacions socials, laborals, econòmiques i polítiques que estem experimentant en els darrers decennis són, en bona mesura, les que expliquen la necessitat de desenvolupar a Catalunya polítiques públiques en suport a les persones que mantenen vincles familiars actius, especialment quan són vincles de dependència.

Cada vegada més, la família convencional –matrimoni estable i per a tota la vida- és menys freqüent en la biografia de la ciutadania. Però en aquest context d'increment de la fragilitat del vincle d'aliança conjugal, el paper de les solidaritats intergeneracionals no semblen disminuir sinó que adquireixen importància creixent en el benestar relacional de les persones (manteniment de les relacions pares-fills després d'una ruptura conjugal; manteniment de relacions entre ascendents i descendents). El manteniment de les solidaritats intergeneracionals a Catalunya han permès substituir, en gran part, la manca de polítiques familiars en el marc del nostre estat de benestar. Però a l'actualitat cada vegada és més clar que els poders públics han d'incrementar el seu suport a les famílies amb dependents amb prestacions econòmiques i serveis de cura i atenció extrafamiliar. Tot i així, pels analistes de l'estat de benestar sembla clar que les polítiques públiques dirigides a donar suport a les persones dependents o en situació de precarietat s'han de poder combinar amb l'acció de la família. En tot cas la família és una forma de convivència molt estesa a Catalunya. Vegem algunes de les situacions problemàtiques que s'hi poden presentar .

¹⁶ J. Ignacio Bolaños , és psicòleg dels Jutjats de Família de Madrid y Mediador familiar a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.

(A) Increment de les separacions de fet i de les separacions i divorcis legals i necessitat de negociar la co-parentalitat

Les relacions familiars evolucionen i els rols parentals canvien¹⁷. Tota ruptura conjugal implica una reconstrucció dels rols parentals en una situació que ha canviat. Com evitar que en el procés de separació de la parella s'acabin trencant els vincles dels fills amb el pare (cosa molt freqüent

La idea de *co-parentalitat* s'ha anat afirmant a mesura que ha canviat la mirada sobre el divorci i les separacions. Retrocedeix en canvi la noció de fracàs de la parella amb la cerca d'un culpable i d'una víctima innocent. I es tendeix a considerar la ruptura com el resultat de la pèrdua de l'afecte i el respecte entre la parella. En aquest context, tal com diu Théry (1997:10) la *co-parentalitat* pot ser entesa com una voluntat de separar-se de manera responsable, i com una invenció col·lectiva de noves formes de manteniment del vincle de filiació.

Ara bé, Théry assenyala que els majors problemes per poder resoldre a la pràctica la *co-parentalitat* no es donen entre el procediment judicial i el món negociat de la mediació, sinó que es donen perquè una paradoxa travessa un i altre sistema. Per aquesta sociòloga la **paradoxa de la mediació** és que s'afirmi només com a tècnica, com a un instrument o mitjà, quan en realitat persegueix finalitats totalment noves. Justament, una de les dificultats majors de qualsevol separació avui en dia és que l'ideal col·lectiu de la *co-parentalitat* és a la pràctica molt contradictori i incert: *“La incertesa i les contradiccions de l'ideal de co-parentalitat es manifesten sobre dos plans aparentment força diferents: la definició dels lligams familiars post-divorci, i la referència a la casa en l'organització concreta de la vida quotidiana”* (Théry 1997: 11)

Per una banda, la dificultat a pensar l'especificitat de la *co-parentalitat* quan ja no hi ha 'parella conjugal' ha portat a imaginar l'existència d'una 'parella parental' que es manté en el temps, com si el divorci afectés solament a la parella i deixés intacte la resta de la família inicial. Per altra banda, la dificultat en pensar l'especificitat de les maneres de vida post-divorci ha portat a fer més rígida la referència a la residència principal, com si el manteniment de la

¹⁷ Per una visió global d'aquestes transformacions podeu consultar: Cristina Brullet i Laura Torrabadella, “Infants i Famílies” a CIIMU. *La infància i les famílies als inicis del segle XXI. Volum I*. Barcelona: CIIMU-Observatori de la infància i la família, 2002.

residència de l'infant a una sola casa fos la garantia fonamental de la seva pròpia identitat. Això, diu Théry, és totalment contradictori.

Primer cal desmuntar el mite de la parella parental després del divorci, que es posa d'acord sobre com criar i educar la criatura i que comparteix actituds i valors davant d'aquesta. És a dir, una parella que fa com si res hagués canviat. Però la realitat és ben diferent perquè una vegada la ruptura conjugal ja és definitiva, *“el moviment de la vida porta per a sí mateix de manera natural a diferenciacions entre les formes educatives del pare i de la mare* (Théry, 1997:12) No acceptar això és un factor d'intolerància i conflicte.

L'altre error consisteix a obstinar-se a considerar que en tots els casos l'infant ha de tenir una casa que sigui la seva, i una de sola. Alguns psicòlegs han reforçat molt aquesta idea. Però resulta que aquesta residència principal reintrodueix la distinció entre un progenitor principal i un de secundari. Això està canviant cap a la idea que la coparentalitat pot ser abordada de manera més flexible per entendre-la com una col·laboració entre dos codis parentals no idèntics sinó compatibles. I pel que fa a la residència es busca una major flexibilitat valorant com el més important que ambdós progenitors disposin de temps suficient per poder mantenir una relació activa amb l'infant.

Aquests són els debats on arrelen, segons Théry, les dificultats tant en el sí dels procediments judicials com en el sí de la mediació. Els mediadors, han de tenir un lloc en aquests debats i poden contribuir de manera decisiva a fer més consistent en la teoria i en la pràctica la idea de la coparentalitat. Perquè en el procés de negociació que es dona en la mediació no es tracta de seguir un model dogmàtic sinó que, ans el contrari, es tracta de seguir uns principis que permetin guiar la cerca de solucions particulars. Aquest és el repte de la mediació: reconèixer els elements més subjectius del conflicte, oferir un espai legítim perquè puguin ser expressats, i inserir-los en els processos d'intercanvi amb la finalitat clara de cercar l'acord.

En aquest tipus de conflictes, cada vegada més habituals en el nostre context català, és molt interessant escoltar dos dels nostres entrevistats. Un dels experts ens diu : *“En un cas de separació de parella penso que hi ha moments diferents: hi haurà moments només per la parella, hi haurà uns moments de*

relació amb els fills; el mateix si el conflicte es dona entre germans respecte al pare o mare. Quan treballa amb temes que cal negociar a escala familiar moltes vegades la clau la tenen els fills, no pas els pares; o a vegades la tenen els avis i no els pares o els fills... S'ha d'escoltar a totes les parts implicades directament en la situació de conflicte. Això vol dir que a vegades caldrà escoltar a la família extensa, si és que hi està directament implicada. De tota manera això és complicat, i significa més dedicació de la que es preveu en una mediació familiar més estàndard. Vol dir més temps, més visites, més tipus diferents de visites, etc.”(Ex1)

Un altre expert ens diu: “ *S'ha d'incorporar els fills o no s'han d'incorporar en un procés de mediació? Depèn de cada cas. Vam veure un expert canadenc i ens va presentar casos reals on els fills intervenen en la decisió del règim de visites. La mare fa un règim, el pare en proposa un altre. El mediador pregunta: i els fills que hi dieu? El fill gran fa una altra proposta, la filla petita una altra de diferent. Tenim per tant quatre propostes diferents. Què cal fer? El salt qualitatiu es dona quan es ben clar que cal arribar a un acord entre tots. En aquesta mediació tota la unitat familiar d'origen s'ha de posar d'acord” (Ex3)*

Cada mediació pot implicar dinàmiques distintes. Hi ha famílies que han funcionat sempre amb dinàmiques democràtiques basades en el diàleg i llavors és ben clar que cal incloure els fills. Sempre cal un estudi previ de la situació per adaptar la mediació a aquesta, per decidir el que és més pertinent.

(B) Acolliments i adopcions d'infants

Les relacions familiars també s'amplien a partir d'una figura jurídica com és l'adopció i l'acolliment familiar. L'adopció origina l'existència de vincles iguals que els creats per la procreació entre un nen o nena i una parella més les seves respectives famílies. L'acolliment familiar origina unes relacions familiars noves que Aleix Ripol¹⁸ anomena *famílies de complementació o suplència* ja que són aquelles que es fan càrrec d'uns infants temporalment quan la seva mare i/ el seu pare no se'n poden fer càrrec.

¹⁸Aleix Ripol, Separació i divorci: La mediació familiar. Generalitat de Catalunya, Centre d'Estudis i formació especialitzada, Barcelona, 1994.

Tant l'adopció com l'acolliment familiar -encara que d'una manera diferent- amplien un marc de relacions familiars que també poden ser motiu i origen de conflictes. L'infant adoptat té si més no una família d'origen que per ells serà més o menys present segons les circumstàncies, però el que és segur és que està allà d'una manera o altre i influirà en les seves relacions. En el cas de l'acolliment familiar les relacions entre les dues famílies és una realitat, es donin o no es donin contactes. Aquestes relacions també poden ser origen de conflictes expressats o no.

Apart dels acolliments familiars que seria la figura jurídica regularitzada han existit -i encara existeixen- les guardes de fet que són aquelles situacions de famílies que es fan càrrec dels fills d'una o altres persones sense que existeixi cap compromís legal establert. La nostra legislació tanmateix ha regulat extensament aquesta figura i el que ens importa aquí és destacar-la com a possible situació que pot originar conflictes que fins i tot poden dur a reclamacions judicials.

(C) L'envelliment de la població i la cura de la gent gran

L'increment de l'expectativa de vida de la població, sumat al descens de la natalitat, està tenint com a conseqüència l'envelliment de la població i una marcada inversió de la piràmide d'edats. Els hàbits de nupcialitat o la formació de parelles de fet estan endarrerint-se cada vegada més i els fills es tenen cada vegada més tard. La gent gran viu moltes vegades amb por i una gran incertesa. Apareix la por de no arribar a gaudir d'una vellesa digna donat que sembla que les pensions no podran subsistir com ho han fet fins ara. La relativa facilitat si més no teòrica que existia en fer-se càrrec de les persones grans que tenien una pensió adient és pot anar complicant en el futur. La família és també un nucli de gran importància des del punt de vista econòmic i és l'objectiu preferent del foment del consum.

És de destacar el paper que tenen els fills i principalment les filles i nores per atendre els pares i mares grans però de vegades s'ha pogut observar com

aquesta cura es dóna més per obligació moral que per un clar sentiment de solidaritat. Tanmateix la realitat és, com exposa Graciela Sarrible (1995),¹⁹ que moltes filles es fan càrrec dels seus pares grans bàsicament per amor encara que l'activitat les pugui deprimir moltes vegades.

En un estudi realitzat per Josep A. Rodríguez (1994)²⁰ a 27 persones que cuiden de gent més gran de 75 anys es destacava també com totes pertanyien al nucli familiar ja sia d'origen o per matrimoni. L'estudi destacava la més gran incidència de persones de la família que tenien cura dels seus grans en el medi rural però en general s'evidenciava un fort sentiment de necessitat de fer-se càrrec de la persona gran malgrat que això impliqués fortes renunciacions personals i fins i tots importants sentiments contradictoris.

Segons l'estudi realitzat per l'Eurobaròmetre²¹ als 12 països de la Unió europea encara és important el nivell de cura que els familiars tenen de les persones grans. En números totals el 40% dels que cuiden de persones grans que ho necessiten són els propis fills/es, el 32% són els cònjuges i 14% altres parents, el que ens dóna un total de subministrament de persones que cuiden familiars d'un 86% ja sia en exclusiva ja sia complementant d'altres atencions.

Tanmateix, en el mateix estudi es preguntava a les persones grans si consideraven que les famílies estan menys disposades actualment a tenir cura de la gent gran que abans i en aquest cas la tendència era a considerar que el nivell de disponibilitat dels familiars va disminuint. El total de la mitjana de països de la UE era que un 67,4% de les persones grans estaven d'acord amb aquesta afirmació. Les persones grans que manifestaven la més gran preocupació per aquests canvis d'interès de la família eren Espanya amb un 81% de respostes que manifestaven estar-hi d'acord o molt d'acord, Portugal amb un 79'1% i Itàlia amb un 73%. Per altra banda els països que se situaven a la franja més baixa d'acords eren Irlanda (amb un 52,2%), Regne Unit (amb

¹⁹ Sarrible, Graciela. "La solidaridad en familias atípicas" en *Papers* 45, 1995: 45-56.

²⁰ Josep A. Rodríguez, "Los cuidados familiares del anciano", en *Envejecimiento y familia*, Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid, 1994: 78-98.

²¹ *Age and attitudes. Main results from a Eurobarometer Survey*. Estudi dirigit per el professor Allan Walker director de l'observatorio de la UE sobre envelliment, 1994.

un 58,2%) i Dinamarca (amb un 59,3 %). Es pot aventurar sense por a equivocar-se que la major preocupació està lligada als països on hi ha més gran expectativa per part de les persones grans de rebre ajuda de la seva pròpia família, per tradició cultural i perquè hi ha una cobertura molt baixa de les necessitats mitjançant serveis públics d'atenció extrafamiliar (centres de dia o residencials o serveis domiciliaris de suport).

Si bé és cert que moltes de les persones grans que cada vegada viuen més es troben en un estat de salut força envejable, també és cert que n'hi ha un nombre cada vegada més considerable que necessiten especial atenció. L'expectativa més generalitzada és que aquesta atenció la donin les filles i la família extensa. L'anomenada crisi de l'Estat de Benestar fa que els poders públics encara reforcin més aquesta expectativa i cada vegada pressionin més perquè la família es faci càrrec dels seus propis problemes. Ara bé, a Catalunya, davant l'evolució demogràfica i l'envelliment de la població, ha incrementat de manera molt notable la pressió social perquè l'Administració pública aportí més recursos i serveis²².

Així doncs, la cura als grans és converteix tot sovint en font de conflictes entre els diversos membres de la família. Generalment les germanes -respecte els germans i entre elles- senten que la càrrega està mal repartida, que l'atenció recau en una sola persona o es generen susceptibilitats sobre que la persona que més cuida ho fa per quedar-se amb tots els béns quan n'hi ha. Hi ha famílies que deixen de parlar-se i es fan la vida impossible com a resultat de conflictes que parteixen d'un sentiment d'injustícia general a partir d'aquests fets. També les pròpies persones grans pateixen abandonaments i maltractaments físics o psíquics perquè els seus fills teòricament se'n fan càrrec, però en realitat els tenen abandonats. Aquesta realitat també és generadora d'un gran malestar, però moltes vegades l'avi o avia no vol actuar perquè no vol fer res contra els seus propis fills. El sentiment de pertinença és

²² Cristina Brullet i Sònia Parella, "Polítiques de serveis a les famílies: residualitat pública en un context cultural 'familiarista'", a Gomà i Subirats (coord) Govern i polítiques públiques a Catalunya 1980-2000. Autonomia i benestar. Barcelona, UB-UAB, 2001:221-243

més fort que el de justícia en aquest cas²³. Poder plantejar el conflicte en un context de mediació pot ajudar perquè les persones implicades busquin un acord negociat.

(D) La gent gran que fa serveis als fills i néts

També cal destacar -encara que sovint sigui un tipus de relació menys conflictiva- l'ajut que donen a l'inrevés els grans cap als més joves. L'INSERSO i el CIS²⁴ varen realitzar un estudi d'àmbit estatal a partir del qual es demostrava com les persones grans realitzen quotidianament activitats d'utilitat social i especialment en el sí de la pròpia família. Un 35% de les persones enquestades manifestava prestar algun tipus de servei als seus fills o als seus néts i també cal destacar un percentatge important que tenien cura dels seus pares nonagenaris. En aquest cas la solidaritat intergeneracional apareix entre persones grans envers els seus pares encara més grans que ells.

Segons aquest estudi destaca considerablement també l'ajuda que els avis ofereixen als seus fills mitjançant la cura dels seus néts. Un 70% d'avis i àvies manifesten que cuiden dels seus néts ocasionalment quan surten els pares. Un 32% es cuida d'ells diàriament mentre treballen mare i pare. Un 20% ho fa quan estan malalts, un 10% també els cuida diàriament per anar-los a buscar o portar-los a l'escola i un 5% els dona diàriament de menjar. Del resultat d'aquest estudi les autores destaquen que el fet que els avis tinguin cura dels néts va molt lligat a la situació econòmica pel fet de no poder pagar una atenció externa o a domicili que no sigui per part d'un membre de la família. També preocupa el fet que un 79% dels avis que centren l'atenció envers els seus néts manifesten patir unes males condicions de salut. Aquest fet fa que moltes vegades existeixi un conflicte latent per sentir-se excessivament obligats o obligades i també es dona que apareguin conflictes en la manera que s'està educant els fills ja que els avis no sempre hi estan d'acord.

²³ Josefina Fernández i Barrera, "Conflictes en les relacions familiars. Què hi pot fer la mediació?" Aportació a les II Jornades sobre mediació a Mollet, octubre 1998.

²⁴Rodríguez, Pilar i Mª Teresa Sancho, "Vejez y familia: apuntes sobre una contribución desconocida",

En tot cas, la cura i atenció de la petita infància, quan mare i pare fan treball remunerat fora de la llar, també és un problema que demana la intervenció pública dirigida a la promoció de serveis de qualitat. A Catalunya hi ha voluntat política per incrementar en els propers anys els serveis d'escola bressol²⁵. Però avis i àvies també s'ocupen dels infants més grans en horaris extraescolars – sovint de manera volguda, però no sempre. Finalment, no és tampoc estrany, tal com ens diu una treballadora social entrevistada que s'hagi d'atendre problemàtiques entre àvies grans i néts grans al seu càrrec. Ho veurem en el capítol següent.

(E) Relacions pares, mares , fills i filles

Altra possible font de conflicte relativament recent és la derivada d'investigacions de paternitat que generen greuges importants.

Cristina del Barrio²⁶, Professora de la UAM, va fer un estudi força acurat sobre l'origen dels conflictes entre pares i fills des de la perspectiva d'aquests darrers. Generalment els conflictes s'originen pel fet de no deixar-los fer el que volen i en canvi obligar-los a fer altres coses. També es manifesten conflictes entre germans. Es destaca que les fonts de conflictes tenen més a veure amb la vida quotidiana que no pas en valors. Motius de discòrdia són la TV, ajudar a casa, hora d'arribada, hores d'estudi... Generalment les diferències se centren en què els adolescents basen les seves justificacions sobre el que fan en la justícia i l'ètica mentre que els pares i mares ho fan en l'obligació.

La realitat és que els conflictes que s'originen en el sí de la família com tots els afers que hi tenen a veure es considera sovint que formen part de la intimitat i que tot intent d'actuar-hi és intervencionisme i ingerència en els afers privats de les persones. Aquesta visió fa que sembli tant difícil de poder intercedir en els

Revista Infancia y Sociedad 29, 1995: 63-78.

²⁵ Cristina Brullet, "Les polítiques de conciliació de la vida familiar i la vida professional: el cas dels serveis en suport a les famílies", a Flaquer (coord) Informe sobre la situació de la família a Catalunya. Un intent de diagnòstic. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2002:271-300

²⁶ Cristina del Barrio, "Los conflictos con los padres desde la perspectiva de los hijos", Revista Infancia y

conflictes familiars tant els més lleus com els més greus com són els maltractaments. Així, en un estudi realitzat per Sanchez Moro²⁷ sobre maltractaments infantils a la població, a la pregunta de què faria si tingués coneixement que un nen està essent maltractat un 14,3% contestava que no faria res, perquè no s'ha d'intervenir en els assumptes privats de la família. És evident que el millor és que la família pugui resoldre els seus propis conflictes, però quan això no es fa de manera espontània seria bo que es pogués col·laborar en què se'n surtin del conflicte. Això és el que pot fer la mediació.

Pel que fa als conflictes que hem citat abans entre famílies biològiques i acollidores, guardadores i fins i tot adoptives també es pot anar pensant en espais de mediació que resolguessin el conflicte que apareix per la rivalitat que s'estableix entre ambdues famílies. En el referent al contacte amb els fills (compliment de règims de visites) també existeix la figura dels Punts de trobada.

(F) Família, pobresa i violència familiar

En el sí de la família, com a principal agent socialitzador, es produeixen també els principals conflictes i problemes que poden ésser elements importants de risc d'exclusió social. A la família es pateixen directament els neguits provocats per la manca de treball o per l'existència d'un treball insuficient o degradant. La problemàtica derivada de l'envelliment de la població, el consum de drogues, l'absentisme escolar, els embarassos no desitjats, totes aquestes són situacions que reverteixen en major a menor mesura en un sistema familiar.

En el darrer informe sobre la pobresa a Catalunya realitzat per la Fundació un Sol Món, es destaca la major incidència de l'extrema pobresa en les llars que el cap de família és una dona, una persona gran i on hi ha menors d'edat²⁸.

sociedad, 30, 1995.

²⁷ C. Sanchez Moro, (comp), Actitudes de agresividad y violencia física y psicológica de los padres en relación con los hijos. Madrid, EDIS- Comisión Interministerial de Juventud, citat a Ferran Casas, 1998.

La violència es manifesta sovint a la família: els maltractaments d'infants, els maltractaments de persones grans són malauradament força freqüents. El major percentatge de delictes de sang es produeixen al si de les famílies i per això es va incloure al nou codi penal el delicte de violència sistemàtica a l'àmbit familiar ²⁹. Aquests darrers anys, el maltractament a les dones s'ha fet especialment visible en els mitjans de comunicació i els poders públics hi ha començat a prestar atenció. L'Ajuntament de Barcelona està treballant per elaborar un Pla a la ciutat contra la violència domèstica i familiar.

El darrer estudi sobre maltractaments d'infants realitzat a Catalunya, coordinat per Antoni Inglés assenyala com a principals maltractadors als pares biològics, seguits de diferents membres de la família. Solament un 3,5% del total de casos correspon a altres persones alienes a la família.³⁰

Aquests fets ens podrien fer pensar en la relació entre la utilització de la mediació i els conflictes greus en les famílies. Podríem considerar que la mediació planteja una cultura de la pau que podria prevenir l'existència d'aquests fenòmens socials generadors d'exclusió, però en general no es consideraria directament aplicable per aquests conflictes ja que són mereixedors d'uns nivells d'intervenció amb més alt nivell d'aprofundiment i sofisticació. Lisa Parkinson³¹, planteja que la mediació familiar generalment és inadequada, entre d'altres, en els següents supòsits:

1. Existència d'abusos infantils
2. Violència domèstica
3. Quan un membre de la família intimida a l'altre
4. Quan existeix consum de drogues
5. Quan hi ha un problema psíquic que pugui afectar la comprensió del procés.

²⁸ La pobresa a Catalunya. Abast i característiques de la pobresa a Catalunya a la fi dels segle XX. Informe 2001. Estudi dirigit per Josep Oliver i Alonso i el seu equip de la UAB. Barcelona, novembre de 2001. Pags.73 a 84.

²⁹ Veure l'article de Mª Josep Cuenca i Garcia, "La violència habitual en el àmbito familiar", Revista Jurídica de Catalunya 4, any 1998: 9-43

³⁰ Antoni Inglés i Prats, El maltractament d'infants a Catalunya. Quants. Com. Perquè. Generalitat de Catalunya, Centre d'Estudis Jurídics i Formació especialitzada, Barcelona, octubre 2000: 150.

En general es qüestiona l'ús de la mediació quan hi ha desnivell i desigualtat encara que la pròpia Lisa Parkinson assenyala la possibilitat de la seva utilització en casos de violència domèstica sempre que es prenguin les prevencions degudes per evitar l'aparició de més violència com efecte de les sessions de mediació.³²

(G) L'increment de la immigració estrangera

Els fluxos de migracions i l'increment de la immigració estrangera en el nostre país també plantegen una nova situació generadora de conflictes que són susceptibles de mediació. Espanya va funcionar a partir dels anys cinquanta com a perifèria pobra d'Europa i va enviar dos milions d'emigrants (principalment a França, Alemanya, Suïssa, Gran Bretanya i els Països Baixos) Posteriorment aquest flux d'emigració s'ha anat aturant però a pesar d'aquest canvi de tendència, encara a l'any 1999 hi ha més espanyols residents a l'estranger (uns 2,2 milions) que estrangers residents a Espanya (al voltant de 0,7 milions) Però Espanya s'està confomant actualment com un nou país d'immigració³³. La xifra oficial disponible d'estrangers amb permís de residència és de 719.647 immigrants a més d'un nombre indeterminat de persones "sense papers". Les famílies immigrants especialment les de països amb tradicions familiars molt diferents a les del país receptor es troben confrontades amb noves situacions que poden generar situacions importants de conflicte ja sia en el sí de les pròpies famílies –entre pares i fills i entre marit i muller- com en la seva relació amb les altres.

Tanmateix, la recepció de persones immigrades s'ha imbuït molt sovint d'una aureola de conflictivitat tant per causa de la manera com informen alguns mitjans de comunicació com per la pròpia política del govern espanyol. El govern del PP va modificar en pocs mesos una llei d'estrangeria, que en la

³¹Lisa Parkinson, Family mediation, Ed. Sweet and Maxwell, London,1997. Pag. 49.

³²Lisa Parkinson, ob. Cit. Pags. 252 a 254.

³³ Eliseo Aja et al. La immigració estrangera a Espanya. Els reptes educatius, Ed. Fundació "la Caixa", 1999.

seva primera versió era més oberta i acceptava els fluxos migratoris, a favor d'un sentit més tancat, controlador i exclouent³⁴.

Sigui com sigui, l'increment de famílies immigrades extracomunitàries –algunes d'elles en situacions de residència no regulada- facilita l'existència de conflictes veïnals puntuals que en el cas de disposar d'espais de negociació deixarien de ser el focus d'atenció de la premsa. Els propis municipis s'han sentit moltes vegades aclaparats per la situació perquè no estaven en condicions d'acollir de manera adient aquestes persones, i els conflictes se'ls han escapat de les mans.

3.3. La regulació jurídica de la Mediació Familiar

Des del punt de vista legal la família apareix, a la Historia i a l'actualitat, com una comunitat que, creada pel matrimoni, es compon, al menys, per progenitors i procreats i en la que a més hi poden participar altres persones, convisquin o no, unides per llaços de sang. Alhora es planteja l'existència de relacions familiars, sense matrimoni previ, i la possibilitat de filiacions no biològiques com és l'adopció. En aquest sentit recentment s'ha incorporat a la legislació el que es denominen parelles de fet o segons la legislació catalana les unions estables de parella. És encara objecte de discussió considerar aquestes darreres unions com a família o no des del punt de vista legal ja que de manera volguda la *Llei 10/1998 d'unions estables de parella* es va promulgar al marge de la *Llei 9/1998 del Codi de família*.³⁵ Des d'un punt de vista relacional no hi ha dubte sobre que les parelles de fet amb fills conformen família.

En aquest sentit, la regulació de la família, com ens recorda Juan-José López Burniol *"el matrimoni es "un" instrument i "un" sistema; però no l'únic medi*

³⁴ Las Cortes Españolas varen aprovar la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya y la seva integració social per tots els partits polítics llevat del Partit Popular qui va aprofitar la seva majoria després de les eleccions per aprovar la Llei Orgànica 8/2000 de 22 de desembre per fer-ne importants modificacions.

³⁵ Lleis 9/1998 i 10/1998. DOGC n. 2687 de 23.7.1998 pags 9132 a 9159

d'accedir a una realitat familiar plena"³⁶. Ens destaca també aquest mateix autor que el matrimoni abans del Concili de Trento es considerava vàlid per la simple voluntat d'un home i una dona que decidien compartir una vida en comú.

La família, com assenyala Encarna Roca,³⁷ forma part d'aquell sector de l'ordenament jurídic en el qual hi està sempre present una determinada ideologia social. El Dret de família ha donat i donarà molts canvis. En la nostra realitat jurídica el gran salt es va produir a partir de la regulació a la Constitució Espanyola del 1978 de la possibilitat de la dissolució del matrimoni i de l'acceptació de qualsevol tipus de filiació tot contemplant la igualtat dels fills ja siguin aquests concebuts dins o fora del matrimoni.

En un altre nivell la Llei de reproducció assistida ha introduït variants a la forma de constitució de la família ³⁸ que ben segur plantegen qüestions que poden o podran ser motiu de conflicte.

A la vegada que existeixen aquestes postures i realitats més o menys favorables a noves regulacions jurídiques de la institució familiar apareix també la necessitat a Catalunya de regular legalment la Mediació familiar com a forma de resolució de conflictes més autònoma perquè les parts puguin resoldre els diversos conflictes relatius a les relacions familiars, siguin del tipus que siguin.

Maria Elvira Afonso Rodríguez proposa de forma contundent que *"el fenomen de la mediació familiar s'ha d'incardinar clarament en el sí del dret de família, de manera que es configuri com un servei social que cada comunitat autònoma ha de prestar"*³⁹. Es planteja per tant aquí la mediació familiar com a part del

³⁶ Juan José López Burniol, "La ley Catalana de uniones estables de pareja". Revista Jurídica de Catalunya, Tom.3, 1999: 25.

³⁷ Encarna Roca "El nou dret català de la família". Revista Jurídica de Catalunya, Tom.1 1999: 10.

³⁸ La llei 35/1988 possibilita que les dones soles puguin utilitzar les tècniques de reproducció assistida i existeix una impossibilitat d'accedir a una investigació de l'identificació dels donants. Per més detalls veure l'article d'Encarna Roca "Embriones, Padres i donantes", Revista Jurídica de Catalunya Tom 2, any 2000: 89-108.

³⁹ Maria Elvira Afonso Rodríguez, "La mediació familiar: la seva incardinació en el dret espanyol", del llibre Mediació Familiar, Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, Centre d'estudis i Formació especialitzada, Barcelona, Maig 2001: 197-208.

dret de família i també que els poders públics assumeixin la responsabilitat del seu desenvolupament a partir dels seus serveis socials.

Antecedents de la regulació de la mediació familiar a l'Estat Espanyol.

Podríem dir que, la Llei de 7 de juliol de 1981, per la que es modifica la regulació del matrimoni en el codi civil i es determina el procediment a seguir en les causes de nul·litat, separació i divorci, més coneguda com a llei del divorci, constitueix el primer referent legal a Espanya en facultar a les parts a pactar els acords a prendre a partir de la ruptura del matrimoni, en un conveni regulador que ha d'ésser acceptat pel jutge si no és que aquests són contraris al benestar dels fills o a algun membre de la parella.

Pel que fa a la relació pares i fills ens trobem ja amb un altre precedent que ha donat un primer pas a pensar en una figura de mediació: La llei 12/1996 de potestat del pare i de la mare estableix que aquests els han de consultar abans de prendre decisions que els afectin i estableix en el seu article 7.2. i 138.2 del Codi de família de Catalunya, que en el cas que hi hagi desacord és possible que substituïxin la figura de l'acord judicial per l'acord dels dos parents més pròxims del fill.

L'article 226 del Codi de família, com destaca Encarna Roca ⁴⁰, en permetre la constitució d'un consell de tutela format per familiars o persones de confiança que nomena el tutor, permet establir un mecanisme de simplificació del control i consentiments de la tutela a través del recurs a familiars, amb la finalitat exclusiva de suprimir l'actuació judicial. En aquests parents, si bé és cert que se'ls pot considerar més com una figura arbitral que pròpiament medidora és evident que se'ls pot considerar com un precedent afavoridor per crear una cultura i una pràctica en què uns tercers (en aquest cas parents) poden col·laborar a resoldre els conflictes en el sí de la pròpia família.

⁴⁰ Encarna Roca "El nou dret català de la família". Revista Jurídica de Catalunya, Tom. 1 1999: 18.

Lleis i normatives específiques de mediació familiar

Com a normes que ja es poden considerar com específiques de la mediació familiar cal destacar les següents: Les recomanacions 12/86 i 1/98 del Consell d'Europa, l'article 79 del Codi de família de Catalunya seguit de la Llei 1/2001, de Mediació familiar de Catalunya, la Llei 7/2001 reguladora de la Mediació familiar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, i la Llei de mediació familiar de Galícia que entrà en vigor el 18 de març de 2002.

La recomanació 12/1986 del Consell d'Europa⁴¹ estava centrada bàsicament a la voluntat de prendre mesures per prevenir i reduir la càrrega excessiva dels jutjats i en aquest sentit va ésser el primer pas que va conduir a l'aprovació de la Recomanació 1/1998⁴² sobre mediació familiar com a part d'una d'aquestes mesures. Aquesta darrera Recomanació basa el sentit de la seva aprovació en l'augment de litigis familiars i especialment aquells que resulten dels processos de separació o divorci i en la necessitat d'assegurar l'interès superior de l'infant i el seu benestar.⁴³

Els objectius que es destaquen en la Recomanació 1/1998 són els següents: millorar la comunicació entre els membres de la família, reduir els conflictes entre les parts en litigi, possibilitar acords amigables, assegurar el manteniment de relacions personals entre els pares i els fills, reduir els costos econòmics i socials de la separació i el divorci i reduir el temps necessari per la solució dels conflictes.

La Recomanació defineix la Mediació familiar com *“un procés en el qual, un tercer, el mediador, imparcial i neutre, assisteix a les parts en la negociació sobre les qüestions que són motiu de litigi amb l'objectiu d'arribar a acords*

⁴¹ El text està disponible a <http://cm.coe.int/ta/rec/1986/86r12.htm>

⁴² El text està disponible a <http://cm.coe.int/ta/rec/1998/98r1.htm>

⁴³ Cal destacar que aquesta recomanació s'aprova gairebé 9 anys més tard que la Convenció de les NN.UU. sobre els drets de l'infant on es destaca l'importància de que les polítiques socials es centrin sobretot en l'interès superior de l'infant.

comuns” i per acabar recomana que els Estats membres del Consell d'Europa institueixin, promoguin o reforcin la mediació familiar.

També estableix en els seus principis que el camp d'aplicació de la mediació familiar son tots aquells litigis que puguin donar-se entre els membres d'una mateixa família i d'aquelles que han tingut relacions familiars, també planteja que la mediació familiar ha d'ésser sempre voluntària i que el mediador ha d'ésser imparcial i ha de vetllar particularment a valorar la idoneïtat de la mediació en casos en què existeixi violència en el sí de la família.

Cal destacar també que la Recomanació planteja la necessitat que els Estats membres promoguin el desenvolupament de la mediació familiar, especialment mitjançant programes d'informació pública per permetre una millor comprensió del què significa i quins són els seus objectius.

La Llei catalana de mediació familiar i el Codi de família de Catalunya

La Llei catalana de mediació familiar és desenvolupa com a resposta a una obligació legal adquirida ja abans amb la promulgació de la Llei 9/1998 de 15 de juliol del Codi de família on s'estableix que el jutge, tot i que no hi hagi acord entre les parts, si considera que pot ésser possible, pot remetre-les a una persona o entitat medidora a fi i efecte que intentin resoldre les seves diferències i arribin a un conveni regulador i on s'obliga al Govern de la Generalitat a presentar al Parlament un projecte de llei reguladora de la mediació familiar.

La Llei catalana en el seu preàmbul defineix la mediació com *“un mètode de resolució de conflictes que es caracteritza per la intervenció d'una tercera persona imparcial i experta, sigui a iniciativa pròpia de les parts, sigui a indicació d'una autoritat judicial, que té com a objecte ajudar les parts i facilitar-los l'obtenció per elles mateixes d'un acord satisfactori”*. Com a camp d'aplicació destaca que la llei apart d'ésser un instrument vàlid per la solució dels conflictes derivats del matrimoni i la custòdia dels fills pot ésser important

pels problemes derivats de la ruptura de les parelles estables i per aquells conflictes derivats de l'obligació d'aliments entre parents.

La llei regula la mediació familiar com a mesura de suport a la família i com a mètode de resolució de conflictes i s'estructura en cinc capítols.

Al Capítol I es crea el Centre de Mediació Familiar de Catalunya que té per objecte promoure i administrar la mediació regulada per la llei. També es regula la creació de serveis de mediació familiar per part dels col·legis professionals a qui els correspon portar un registre de les persones mediadores entre els col·legiats que s'hi habilitin. Els professionals reconeguts són els advocats, els psicòlegs, els treballadors socials, els educadors socials i els pedagogs que han d'estar col·legiats als seus respectius col·legis. La preparació que han de tenir aquests professionals ha d'ésser regulada per reglament.

Com a requisits de la mediació s'estableix que les parts han d'acceptar les disposicions de la llei i han d'acceptar les tarifes de la mediació llevat que gaudeixin del dret a la gratuïtat que està degudament regulat en les persones que siguin beneficiàries del dret a l'assistència jurídica gratuïta. Les parts poden designar la persona medidora entre les inscrites al registre del Centre de mediació familiar o a les de qualsevol dels col·legis professionals reconeguts. Les mediacions poden començar abans d'iniciar cap actuació judicial o en el seu curs establint en aquest cas que les han de deixar en suspens.

S'estableix de forma clara que els acords que s'adopten a la mediació, si hi ha fills, han de donar prioritat a l'interès superior dels infants i al seu benestar

El Capítol II de la llei determina les característiques de la mediació familiar, establint els principis de voluntarietat, imparcialitat i confidencialitat.

El Capítol III regula la forma en què s'han de desenvolupar les mediacions pel que fa al procés, la durada la forma de finalitzar-la i els deures de la persona

mediadora. Pel que fa la durada es planteja que no pot excedir els tres mesos a partir que s'ha iniciat la primera reunió entre la persona mediadora i les parts.

El Capítol IV regula el registre de persones mediadores del Centre de mediació familiar de Catalunya i dels Col·legis professionals i les retribucions, que en el cas de justícia gratuïta han d'ésser a càrrec del Centre de mediació familiar.

El Capítol V estableix el regim sancionador per les faltes comeses en incompliment de les obligacions establertes per la llei, en concret les sancions, i regula com a òrgans sancionadors als col·legis professionals al qual pertanyi la persona mediadora. També s'estableix el funcionament del registre de mediadors.

Posteriorment s'ha aprovat el reglament que desenvolupa les normes relatives a la llei de mediació que regula el Registre de les persones mediadores del Centre de Mediació Familiar de Catalunya i els registres dels Col·legis professionals, qui són les persones mediadores, les sol·licituds per accedir a la mediació, el desenvolupament de la mediació, les disposicions relatives a la retribució de les persones mediadores, les normes deontològiques que han de regir la conducta de les persones mediadores i el Registre especial de queixes i denúncies⁴⁴.

La llei valenciana de mediació familiar.

De la llei valenciana, aprovada pocs mesos després de la llei catalana però coetània en vigència, cal destacar que es promulga com a resultat del que estableix la llei de serveis socials de la Comunitat valenciana que inclou els programes de mediació familiar entre els serveis socials especialitzats.

En aquest sentit la llei defineix la mediació familiar com *un procediment voluntari que persegueix la solució extrajudicial dels conflictes sorgits en la família, en el qual un o més professionals qualificats, imparcials i sense*

⁴⁴ Decret 139/2002 de 14 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de la llei 1/2001, de 15 de març de mediació familiar de Catalunya, DOGC núm 3641 de 23/5/2002.

capacitat per prendre decisions per les parts, assisteix als membres d'una família en conflicte amb la finalitat de possibilitar vies de diàleg i la recerca d'un acord comú.

Com a tret diferenciador de la Llei catalana, cal destacar que la Llei valenciana, d'acord amb la seva Llei de serveis socials, estableix que la mediació familiar introduirà nous recursos en el sistema Públic de Serveis Socials. Estableix, en conseqüència, una clara definició dels serveis de mediació familiar com a serveis socials.⁴⁵

La Llei reguladora de la mediació familiar de la Comunitat Autònoma de Galícia

La Llei de mediació familiar de Galícia es va aprovar el 31 de maig de 2001 i entrà en vigor el 18 de març de 2002. En aquesta llei es planteja la mediació familiar com *un mètode per intentar solucionar els conflictes que puguin sorgir en supòsits de ruptura matrimonial o de parella* i fa extensiva la seva possible promoció tan abans de les actuacions judicials com quan aquestes ja s'han iniciat.

La finalitat de la mediació a més de regular de comú acord els efectes de la separació, divorci o nul·litat del matrimoni o trencament d'una unió de parella s'amplia als conflictes de convivència en benefici dels membres de la unitat familiar.

Es planteja que les actuacions s'hauran de fer prodivertiment per preservar els interessos dels infants i que és la Conselleria competent en matèria de família a qui li pertoca prendre les mesures adients per fer possible la mediació familiar. A la vegada estableix que serà aquesta Conselleria a qui li correspongui establir els sistemes de seguiment, control i avaluació de la mediació familiar.

A diferència de les altres lleis, aquesta reconeix figures com l'arbitratge ja que en les formes d'acabament de la mediació estableix que aquesta *podrà acabar*

⁴⁵ Article 3 de la Llei 7/2001 de 26 de novembre, reguladora de la Mediació Familiar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. DOGV n° 4138 de 29 de novembre de 2001

amb una proposta de la persona mediadora acceptada per les parts en l'acta de mediació⁴⁶.

⁴⁶ Article 15.2. de la Llei 4/2001, de 31 de maig, reguladora de la mediació familiar de la Comunitat Autònoma de Galícia, B.O.E. núm 157 de 2 de juliol de 2001

4. La mediació familiar vista pels professionals entrevistats

4.1. Definicions i límits de la mediació familiar

Definicions

Es reconeix que la mediació és un mètode de resolució de conflictes que té implicacions epistemològiques i metodològiques que encara estan en debat. La conflictologia és una disciplina molt jove, que parteix de debats existents sobre les teories de la complexitat, el construccionisme, o altres. *“Suposo que quan hi hagi més professionals el que serà interessant és que hi hagi aquesta reflexió de fons, perquè ara per ara a Catalunya no hi és. O ve importada de fora i és difícil mantenir un debat en profunditat”* (EX3)

“Hi ha models diferents d'intervenció en mediació familiar. Models més dirigistes i models menys dirigistes. En els models molt directius –molt presents al món gerencial i al món dels advocats- hi ha una persona que representa que té el saber i que pot dir com és millor divorciar-se o com resoldre els conflictes. A les facultats de dret és l'únic model de mediació que s'hi ensenya. Els models poc dirigistes defensen que el que cal és facilitar que les mateixes persones implicades arribin a possibles pactes” (EX3) .

S'entén que la mediació familiar és un tipus de tècnica de resolució de conflictes que es pot aplicar a un ventall molt ampli de situacions (EX3). Al costat d'aquesta definició molt instrumental, es diu també que *“la mediació és una filosofia de vida, i [a Catalunya] es desconeix molt aquesta filosofia..”*(EX3). En tot cas, tant s'afirma que la mediació és una tècnica com al mateix temps una filosofia.

Una definició molt complerta l'expressa una experta mediatadora i formadora: *“la mediació familiar és un procés alternatiu de resolució de conflictes, on intervé un tercer neutral i imparcial, que ajuda a dos parts en conflicte a isolar els punts claus, a ajudar-los a buscar alternatives, i conduir-los perquè arribin a un acord que satisfaci les seves necessitats i interessos.”*(EX5)

La mediació té per funció principal protegir la infància i els menors d'edat; contribueix a dissenyar un mapa de relacions realistes entre els membres de la unitat familiar que ara no viuran junts però que volen mantenir vincles. (EX2). Implica passar de la visió que cal barallar-se amb l'altre quan hi ha un desacord, a saber posar les cartes, els interessos de cadascú, sobre la taula i tractar d'arribar a un punt de convergència després que una i altra part sigui capaç de cedir en part després d'escoltar-se. (EX 4)

Una psicòloga mediatadora ens diu que *“és pot entendre la mediació com la creació d'un context que permet negociar les separacions d'una forma ‘civilitzada’, de manera que no s'arribi a les agressions. Es tracta de que després, cadascú metabolitzi i elabori pel seu compte el que significa emotivament i emocionalment l'experiència de la separació”* (PS1)

La mediació familiar i comunitària es comença també a conèixer a Catalunya com a possible eina del treball social. Una treballadora social exposa que *“la mediació familiar intenta apropar les parts per a la resolució d'un conflicte que és familiar, es tracti del conflicte que es tracti. Pot ser una separació, un conflicte entre pares i fills, una dificultat d'entesa entre la parella, fins i tot entre pares i fills grans i més joves. Passa que a vegades les persones en conflicte parlen diferent idioma* (TS1) Per un altre treballador social *“la mediació és una manera d'intervenir, una metodologia professional; la mediació feta per un advocat, per un psicòleg o per un treballador social suposo que serà diferent, perquè la formació també és diferent”*.

Les confusions entre mediació, conciliació, arbitratge de conflictes

Es constata que a Catalunya hi ha força confusió amb el concepte de mediació: *“Moltes vegades els educadors diem: nosaltres fem mediació entre l’infant i l’escola, per exemple. I moltes vegades no és mediació, és una negociació, un arbitratge, no és mediació. En aquests casos s’actua, en general, sobre el conflicte mateix, mentre que quan es fa mediació no s’actua directament sobre el conflicte. L’objectiu de la mediació no és entendre el conflicte sinó que les parts en conflicte en puguin parlar i arribar a acords. Hi ha força confusions sobre el concepte de mediació” (EX1) .*

Els límits de la mediació familiar. La difícil definició del camp

La mediació no és una teràpia. També és diferent de l’assessorament jurídic o de l’assessorament psicològic. No sempre coincideix l’opinió de psicòlegs, treballadors socials, advocats i educadors quan es tracta de definir el camp de la mediació.

Des de la perspectiva d’una psicòloga, per començar una mediació entre una parella cal que tinguin ja clar que es volen separar. Si no ho tenen clar i demanen ajuda vol dir que han de passar per una situació terapèutica que els ajudi a esclarir els seus desitjos de separació o de continuïtat: *“A la consulta terapèutica faig primer una entrevista individual a cadascú de la parella i la resta son de parella; són d’una hora i mitja amb una devolució terapèutica al final, i un màxim de sis sessions.. A partir d’aquí la separació és una de les possibles solucions i en general ells mateixos demanen tenir una altra sessió per aclarir acords que ells sols no han pogut prendre. Per tant, serien una o dues sessions més. En canvi, en una mediació, quan la parella ja té decidit de separar-se, faig preguntes de context, però no entro en el seu conflicte, ni en recuperar situacions passades, intento no entrar-hi mai malgrat que a vegades hi ha gent que es vol explicar. És ben diferent a una situació terapèutica on tinc que entendre la situació conflictiva d’aquella parella, saber coses de la seva família d’origen... Són processos del tot diferents....(PS1)*

La mediació requereix d'un cert grau de salut, i que les persones puguin mantenir uns mínims de condicions per raonar, per contenir-se emotivament, per poder negociar i resoldre situacions que se'ls fa molt més difícil si ho han de fer sols entre ells; en canvi la creació d'un context amb un professional crea un clima més adequat, permet establir un ordre en els procediments, introduir la metodologia, i facilitar que el procés es resolgui millor i amb menys cost, i de la forma més saludable. *“Des de la meva experiència crec que la mediació és un espai que és recomanable que existeixi; és bo possibilitar la mediació en una societat que s’ha fet més complexa i alhora més difusa en quant a estructures tradicionals i en quant a figures de mediació, en quant a possibilitat de recórrer als jutges de pau, i a les persones pròximes. El canviar això, com en moltes altres coses, es va professionalitzant aquest tipus de figures; penso que cal que existeixi una figura professional que faci aquesta funció, diferent d’una teràpia (PS2)*

Des de la psicologia es diu també que no es faria mai una mediació entre pares i fills adolescents, perquè una mediació demana que negociïn dos parts d'igual a igual. Un conflicte entre adolescents i pares no és mediable perquè implica un problema de rols dins de la mateixa unitat familiar. Llavors s'ha de treballar des d'un punt de vista terapèutic. Per la mateixa raó, sí que es pot fer una mediació en un conflicte entre un pare i un fill adult per qüestions d'herències, per exemple, o de qui cuida a qui. En aquest cas es tracta de dues parts adultes que poden mirar de buscar una entesa en un procés de mediació (PS1) En canvi, una altra entrevistada manifesta que fan mediació entre pares i fills, adolescents especialment (TS2)

Un segon tipus de limitacions es deriven de la gravetat del conflicte. En una situació en què hi ha hagut violència continuada, seriosa i no puntual, no és possible la mediació. En això no hi cap dubte entre les persones entrevistades. Ara bé, quan la violència ha estat puntual, generada per la dificultat i enrocament de les parts en una situació conjuntural, la mediació pot afavorir la no escalada del conflicte i l'eliminació de la violència puntual; pot arribar a prevenir una resposta violenta al conflicte (EX4; EX5) . *“Però en una situació en la que hi ha hagut sotmetiment continuat, amenaça continuada, és molt difícil*

que cap de les dues persones implicades puguin canviar màgicament d'actitud
(EX2)

En efecte, cal tenir clara que “no tot és mediable” especialment quan hi ha assetjament moral o violència domèstica. La violència no és mediable sobretot quan és resultat d'un patró de comportament, és a dir que no és puntual. Una terapeuta ens parla dels maltractaments: *“És curiós que les dones sempre expliquen que els seus marits maltractadors són fantàstics a fora, [...]. Són aquests homes seductors, guapos, que es fan notar, amables, que retiren la cadira, i de bones paraules, que després a casa es tornen vertaders dimonis; per això et dic que socialment aquests homes tenen molt de guanyat, perquè qui creuria que aquest home seria capaç de fer això? Les dones tenen tota aquesta esfera tan oculta, i les dones maltractades jo sempre penso que tenen molta dificultat en accedir al món social, [...] aquestes coses són molt difícils d'obrir. Jo crec que en una mediació les dones tenen a perdre, perquè estan molt poc preparades, normalment; i en tot aquest àmbit social els homes tenen les de guanyar, quasi sempre, perquè d'entrada saben anar a un despatx, saben seure, saben presentar-se. Moltes dones no saben, ja només de veure un cert marc o entorn especial, ja se senten incòmodes. [...] Hi ha parelles que estan molt més iguals i potser sí que ho poden enfrontar. Però en tot cas, cal que passin pel psicòleg com una part més del procés, a veure com es veu aquella situació i si totes les parts estan igual preparades per afrontar una mediació.* (PS3)

Tampoc és mediable un conflicte entre un treballador i l'empresa. Perquè entre un cap i el seu subordinat no hi ha mediació possible; es pot tractar de resoldre el conflicte amb un arbitratge o conciliació però no pas amb la mediació. Quan el mediador/a es dóna compte que és impossible arribar a cap mena de pacte ha de tallar la mediació; ha d'acceptar que no tot es mediable i totes les persones són aptes per a suportar un procés de mediació. *“Això no desmereix per a res la mediació, és una realitat”* (EX4)

Una altra entrevistada pren una posició més possibilista ja que manifesta: *“Nosaltres inicialment, no descartem res com a possibilitat de treballar amb*

mediació, són les pròpies persones les que acaben decidint, no nosaltres, el que hem de ferdiria que en totes les situacions de conflicte familiar que ens hem trobat, en quasi totes hi ha violència psíquica; des de menys intensitat a alta intensitat... hi ha un cert grau de violència, ni que sigui violència verbal...”(AB3)

4.2. Sobre el procés i funcionament de la mediació

El principi de la neutralitat o imparcialitat del mediador/a

La mediació sempre s'ha relacionat amb un posicionament “mirall”, neutral però tal vegada no és precisament el concepte de neutralitat el que s'hi escau més plenament ja que en realitat es donen diferències en les posicions de les parts. Aquest principi es força controvertit en la mediació i així una entrevistada manifesta: *“en una situació de mediació jo penso que també el mediador pot mediar mitjançant la introducció de propostes, no necessàriament escoltant i ajudant a que ells proposin, també pot detectar desequilibris que es poden generar”,(PS2)* i un altre ens diu: *“La mediació ha d'ésser entre iguals...jo no em crec la neutralitat del mediador...les dues persones han d'estar en la mateixa situació” (AB4).*

En la conversa entre entrevistats i entrevistadora queda força clar que és més clar fer ús del concepte d'imparcialitat que no del de neutralitat. La imparcialitat del mediador/a no nega una intervenció a favor de un major equilibri entre les parts en conflicte.

Què passa amb la part més dèbil?

La mediació pot afavorir el més fort i deixar en la indefensió la part més dèbil. Especialment perquè el mediador/a solament té la funció d'acostar postures. Sovint el que passa és que aquesta descompensació entre les dues parts és el resultat d'una llarga convivència. El mediador/ra no hi pot fer gran cosa quan aquesta asimetria és acceptada per ambdues parts. L'únic que pot fer és

posar en evidència aquesta asimetria. Però si les parts acorden sobre aquesta base, cal acceptar la seva decisió (EX1) Ara bé, també és cert que en la mesura del possible no s'hauria d'iniciar una mediació si no hi ha una certa simetria entre les parts. No tot és mediable ni qualsevol situació entre les parts és mediable. Quan hi ha una forta asimetria de poder més val no mediar.

Les entrevistes individuals prèvies a una mediació donen compte de quines són les intencions de cada part; si van dirigides a buscar un pacte o solament a fer mal a l'altre, o a no cedir en res. *“És una qüestió de bona pràctica esbrinar les intencions més o menys ocultes que pugui tenir cadascuna de les parts per accedir a un procés de mediació”* (EX3).

La imparcialitat no es contradiu amb què el mediador/a vagi treballant les formes de poder i les vagi equilibrant de manera que es pugui arribar a un acord que no sigui especialment desavantatjós per una de les parts (EX4) També cal tenir present que en cas de divorci, un pacte resultat d'una mediació que no respecti els mínims legals, no serà acceptat pel jutge. Per exemple, en una mediació no es pot renunciar a una pensió si legalment la situació de la persona afectada implica un dret a pensió.

Finalment, els entrevistats i entrevistades fan notar que la feblesa pot tenir diverses dimensions: una és la feblesa econòmica i l'altra la feblesa psicològica. Si una de les parts mostra una situació de molta debilitat davant l'altra part, no s'ha d'iniciar cap mediació. Abans s'ha de reforçar la part dèbil, ja sigui a través d'una teràpia, que coneixi fil per randa tots els seus drets i el suport legal que té per defensar els seus interessos. *“Fins i tot, per exemple, si la dona està molt feble, pot venir acompanyada d'una amiga o de la mare o altra persona, per tal d'equilibrar la situació de negociació”* (EX5)

Respecte a les crítiques que ha rebut la mediació com a risc per a les dones de quedar en una situació pitjor que no pas si decideix el jutge, una experta ens diu: *“Jo crec que la mediació les pot afavorir. En la mediació es procura que l'home es faci càrrec de que la dona i els fills no poden sobreviure amb el que proposa... la mediació facilita l'exposició d'arguments; hi ha tècniques perquè*

un i altra parlin i exposin el punt de vista... per això és més possible arribar a un acord favorable a les dones“ (EX5).

4.3. Problemàtiques familiars susceptibles de ser mediades

En general hi ha una forta tendència en els entrevistats i entrevistades a manifestar que la mediació familiar ha d'abastar un ampli ventall de situacions i no ésser restringida als conflictes derivats de la separació i el divorci de parelles, així es recullen les següents manifestacions:

“La mediació familiar és per a mi quelcom que ha de sobrepassar l'àmbit del que avui és el seu focus que és la separació i divorci; la mediació familiar és una eina que pot ser útil per a molts tipus diferents de conflictes familiars. És una eina que si s'apliqués més també serviria per democratitzar l'estructura familiar més tradicional” (EX4)

“Cal evitar identificar l'actual Llei catalana de Mediació Familiar amb les possibilitats de la mediació. Aquesta Llei expressa una petita vessant de la mediació familiar... nosaltres veiem possible la mediació en divorci, però també es fa mediació amb adolescents i els seus pares, també es fan mediacions en referència a temes de salut; de fet, tot el que afecti al conflicte que es dona en la convivència dintre del grup família.... Tenim una visió molt poc restrictiva del que és la mediació en general” (EX3)

“La mediació familiar és una manera de poder oferir un servei de suport a les famílies en diverses situacions de conflicte”(EX2)

“Hi ha una sèrie de problemes com: on ha de viure l'avi que s'ha quedat sol, problemes amb adolescents, conflictes que poden sorgir entorn de les herències, i altres coses que tradicionalment arriben a litigi que, amb una bona mediació podrien ser abordables d'una manera molt més eficaç” (EX4)

També es planteja l'ús de la mediació en les famílies procedents d'altres països tot plantejant la possibilitat que sigui una especificitat a tenir en compte i que a la vegada pot ser força complicada d'aplicar de forma acurada. Un entrevistat analitza aquesta possibilitat de treballar la mediació familiar amb persones d'altres cultures i manifesta: *“Hi ha els dos extrems: hi ha la gent que diu “la cultura originària al 100%”, i els altres diuen “no, s’han d’adaptar a la cultura d’aquí”; jo entenc que no és ni l’una ni l’altra. I això és molt clar en temes d’infància, culturalment la cultura islàmica pot dir el que vulgui, però si aquí hi ha una legislació, és aquesta legislació la que ha de prevaldre; entenc que hi ha aspectes que s’han d’adaptar a la normativa, no tant a la cultura, sinó a la normativa d’aquí. El que serà complicat és que puguem tenir persones que puguin mediar, i que realment puguin tenir un coneixement de la cultura i de les relacions familiars que s’estableixen en altres cultures diferents de la nostra.”* (EX1)

Un altre entrevistat comenta les dificultats reals des de la perspectiva del sistema d'impartició de justícia: *“un señor musulmán tiene dos mujeres, las tiene en la misma casa, i se pelean las mujeres; se va al juzgado, la mujer que pone la denuncia no quiere separarse del marido, quiere que le quiten a la otra, entonces empezamos con problemas que en el mundo islámico lo tienen resuelto porque está prohibido tener a dos mujeres en la misma casa, quien tiene posibilidades de poligamia, es una discriminación económica, tiene que tener lugar para tenerlas en sitios distintos; aquí, como eso no está desarrollado, se entiende que por sitio distinto es dos habitaciones dentro de una misma casa, pero han de compartir toda la casa. eso no lo tenemos nosotros incorporado en nuestro sistema legal, ellos sí lo tienen, pero nosotros no lo tenemos, ellos van a un tribunal donde se solventan estas cosas, aquí nosotros no tenemos, al contrario, aquí llegas i te echas las manos a la cabeza porque ¿quién te crees que va a encontrar orden público casarse con dos personas? Según el Código Civil, el matrimonio se rige por la ley nacional común, y si su ley nacional común permite la poligamia, pues aquí no podemos decirles que no, al contrario, si tienen un problema de familia, y más si hay hijos, tenemos que solventarlos, y ni tenemos instrumentos. Ya están llegando los primeros casos que se hacen generalmente barbaridades, y están abocados*

a malos tratos y a cuestiones graves. Esto, podría tratarse a través de una mediación que tuviera en cuenta el componente cultural, y que supiera hacer esto como lo hacen ellos, o incluso mediación dentro de la propia comunidad” (AB2)

Hi ha qui creu que la tradició anglosaxona és molt més pròxima a l'ús de les tècniques de la mediació que no pas les societats mediterrànies. En el món anglosaxó hi ha més tradició de resoldre els conflictes entre individus, hi ha més xarxa associativa; en canvi en el món mediterrani es busca més a l'autoritat tradicional, representada pel pare o pel jutge (EX4). Al costat d'aquesta observació, una altra entrevistada matisa el següent: “... en relació a la mediació iniciada als països anglosaxons, nosaltres tenim unes dinàmiques força diferents; no ens interessa el mètode de mediació de Harvard, sinó que en aquest moment estem reflexionant i fent uns programes de formació de mediadors més adaptats a la nostra idiosincràsia mediterrània.” (EX5)

5. La mediació familiar a Barcelona

5.1. Participació social i demanda de serveis de mediació familiar

En els darrers anys hi ha hagut una creixent sensibilització sobre la necessitat d'implementar Serveis de mediació familiar que facilitin la resolució dels conflictes en el sí de la família en un context facilitador. El mes d'octubre de 1999 es va celebrar a Barcelona el primer Congrés de Mediació familiar de l'Estat Espanyol. Aquest Congrés va comptar amb la participació dels grans experts en el tema de tot el món. Aquesta 'onada' ha generat un millor coneixement de la mediació familiar i de les seves possibilitats com a política municipal d'atenció a la ciutadania a una ciutat com Barcelona.

(A) Les propostes a favor de la mediació familiar en el Grup de Treball del Consell de Benestar Social de la ciutat

En les propostes i treballs realitzats pels Grups de treball del Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona, creat pel Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona l'any 1988, s'ha anat insistint en la necessitat que es compti amb serveis de mediació familiar a la ciutat de Barcelona i que tant l'ajuntament com d'altres instàncies promoguin aquesta implementació.

En aquest sentit es va pronunciar el **Grup de treball sobre Dona** en les seves recomanacions de l'any 1996 adreçades a les administracions públiques i entitats de la ciutat tot concretant que calia promoure institucions i serveis específics que ajudin l'expressió i la resolució pactada dels conflictes familiars. En el desenvolupament d'aquesta recomanació es proposava *"la promoció de la pràctica de la mediació familiar com a alternativa als judicis i als litigis, encoberta més o menys, en gran part dels processos de separació i divorci"*. Es qualificava a la mediació familiar com un dels millors instruments preventius

de les conseqüències indesitjables de les separacions i divorcis que permet una millor consolidació dels compromisos.⁴⁷

De la mateixa manera s'ha pronunciat reiteradament el **Grup de treball sobre Infants i Famílies**. Aquest grup en les recomanacions fetes l'any 1997 va proposar el següent: *Els pares i mares haurien de poder comptar amb informació i formació sobre noves formes de negociació i resolució de conflictes familiars*⁴⁸.

L'any 1998 en les propostes a l'Ajuntament per a un desplegament d'un futur **Pla Municipal d'infància** on es feia referència a la família es remarcava el següent: *Cal aproximar-se a una cultura de la negociació i de la resolució alternativa de conflictes en l'àmbit familiar i en tots els àmbits socials*. Es proposava també que *“el primer requisit per canviar l'òptica del conflicte és que els infants i joves estiguin informats i participin al llarg de tot el procés de resolució dels conflictes que afecten a la família (divorci dels pares, malalties, etc.)*⁴⁹.

L'any 1999 en les propostes s'establien uns criteris i habilitats per les famílies i es feia esment al següent: *“Proposem que es creïn serveis públics i gratuïts – sigui quina sigui la forma de gestió que es triï- de mediació familiar extrajudicial per ajudar a les famílies a resoldre els seus conflictes i per afavorir el creixement personal i la capacitat de comprendre el punt de vista dels altres en el sí dels diversos grups familiars que componen la ciutat”*. A la vegada se celebrava que el Codi de família aprovat en aquell any inclogués el tema de la mediació familiar i es proposava la seva concreció el més aviat possible.

Finalment, l'any 2000 en les conclusions del grup es manifestava l'interès i preocupació per la violència domèstica en relació als membres més febles de la família (sovint infants, dones, avis) i es manifestava que *“el grup se sorprèn*

⁴⁷ Consell Municipal de Benestar Social, Propostes 1996, Ajuntament de Barcelona, 1997, Grup Dona, pag 18. Vegeu també: Pla Municipal per a les dones 1995-1999, Balanç de l'actuació municipal. Pàg. 43.

⁴⁸ Consell Municipal de Benestar Social, Propostes 1997, Ajuntament de Barcelona, 1998, Grup Infants i Famílies, pag 71.

⁴⁹ Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona, Propostes 1998, Ajuntament de Barcelona, 1999, Grup Infants i Famílies, pag. 64.

que, malgrat la seva insistència al llarg dels darrers quatre anys, encara no s'han engegat des de l'Ajuntament serveis de mediació familiar⁵⁰.

(B) El Pla d'Actuació Municipal 2000-2003: suport a les famílies i serveis de mediació familiar

El Pla d'Actuació Municipal 1999-2003 planteja la cohesió social com un dels valors preeminents que l'inspiren. En aquest sentit, l'Ajuntament de Barcelona es proposa continuar treballant per ser una ciutat equilibrada i sense exclusions, on tothom trobi les millors oportunitats; una ciutat que no admeti la segregació ni la dualització. Per avançar en aquesta línia el PAM proposa reforçar els serveis, equipaments i polítiques de benestar social, amb criteris d'universalitat i donant suport actiu a les persones i a les famílies. En concret, la Comissió de Benestar Social es proposa atendre les necessitats de les famílies mitjançant diversos objectius concrets dels quals destaquem, per la seva relació amb el que ens ocupa, els següents ⁵¹:

- Consolidar una xarxa de centres de serveis socials de titularitat pública en els territoris amb capacitat d'intervenir i donar respostes eficients i de qualitat a situacions de necessitat i d'exclusió social que afecten a individus, famílies i diferents col·lectius i grups socials.
- Promoure una cultura de les famílies i donar suport social a les diverses modalitats d'unitats de convivència actual (famílies convencionals però també famílies monoparentals o amb un sol membre adult a la llar, famílies amb parella del mateix sexe, parelles de fet, etc.) i que ajudi en determinades situacions (ruptures familiars, divorci, conflictes interns, etc..)
- Elaboració d'un pla municipal d'atenció a les famílies consensuat amb el Grup d'infància i famílies del Consell Municipal de Benestar Social per garantir que aquelles puguin assolir les tasques que la societat actual els hi assigna.

⁵⁰ Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona, Propostes 2000, Ajuntament de Barcelona, 2000, Grup Infants i Famílies, pag. 114.

⁵¹ Programa d'Actuació Municipal 2000-2003. Document per a l'aprovació inicial. Consell plenari 26 de novembre de 1999, pàg. 74-75

- Donar suport a les famílies en situacions de crisi conjunturals (per situacions laborals i econòmiques, per problemes relacionals, intergeneracionals, separació de la parella conjugal, etc).
- Crear o adoptar els recursos necessaris en la línia de la mediació familiar per evitar cronificar i judicialitzar les situacions de conflicte familiar per tal de preservar els infants del risc psicològic i social i/o cercar la col·laboració amb entitats que tinguin serveis de mediació familiar.

(C) El projecte d'un servei de Mediació Familiar de l'Ajuntament de BCN.

Malgrat que semblava possible que l'any 2001 s'iniciés algun tipus de servei de mediació familiar per part de l'Ajuntament de Barcelona, donat que hi havia diverses propostes realitzades, fonts consultades ens varen manifestar que s'ha donat prioritat a la posta en marxa d'un servei de mediació intercultural. En aquest sentit s'ha endegat un programa de mediació intercultural l'any 2002 que proposa el següent:

- Afavorir la convivència social entre persones d'origen sociocultural diferent en el municipi de Barcelona.
- Afavorir l'acollida, l'atenció i la promoció social de la població d'origen estranger
- Afavorir l'adequació, en els aspectes necessaris, de l'atenció social, a les necessitats característiques dels nous ciutadans i ciutadanes, mitjançant la recerca de noves estratègies i formant als treballadors i treballadores socials en la comunicació i competència intercultural
- Facilitar tant als immigrants com als serveis d'atenció i promoció comunitària, la mediació com un recurs pel canvi constructiu en les relacions entre persones d'origens culturals diferents.

5.2. Anàlisi de les Entitats i Serveis a Barcelona.

En aquest apartat presentem el resultat de l'anàlisi de la informació obtinguda gràcies al treball de camp que ens ha permès conèixer per una banda les ENTITATS que fan promoció i/ o formació sobre mediació familiar, i per altra banda, conèixer els SERVEIS que ofereixen un context per portar a la pràctica la mediació familiar a la ciutat de Barcelona .

Cada entitat o servei va respondre al qüestionari que se'ls va presentar (vegeu-lo a l'annex). En alguns casos van donar resposta a totes les preguntes; en d'altres casos no. En tot cas ha estat possible elaborar 26 fitxes d'Entitats i 16 fitxes de Serveis que l'any 2001 estaven actius a la ciutat.

Aquest conjunt de fitxes –que conformen una Guia de la mediació familiar a la ciutat de Barcelona per l'any 2001- es poden consultar al volum annex a aquest informe final. Cal dir que una vegada les fitxes van ser elaborades amb la informació que havíem demanat les vàrem retornar a les entitats i serveis perquè poguessin modificar, si ho desitjaven, els errors que hi detectessin o afegir-hi noves informacions que no havien donat.

A continuació presentem el balanç global de la informació obtinguda, primer de les entitats, després dels serveis.

5.2.1. Les entitats de promoció i/o formació de o en la mediació familiar a la ciutat de Barcelona.

Les 25 Entitats que van donar resposta a la nostra demanda d'Informació han estat les següents:

- Associació Catalana pel Desenvolupament de la Mediació i l'Arbitratge.
- Acrisdi
- AEQUITAS
- Gabinet de Antonia Hernández

- Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Joventut Femenina
- Associació Salut i Família
- BACS Psicologia
- Centre d'Atenció a la Parella
- Centre d'Atenció a les Parelles en Procés de Separació i Divorci i Mediació Familiar.
- Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada
- Centre Pau i Treva
- Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya.
- Col·legi Oficial d'Educadors Socials de Catalunya
- Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
- Col·legi Oficial d'Advocats
- Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya.
- Col·legi Oficial de Treballadors Socials de Catalunya
- Creu Roja
- Institut Genus
- Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella
- Institut de Mediació de Barcelona
- Institut de Sexologia de Barcelona
- INTRESS
- Gabinet de Mercedes Monjo Larrañaga
- PAIDEO
- Servei d'Assessorament Tècnic i Atenció a la Víctima.

Si es consulta el qüestionari que es va presentar a les entitats –vegeu l'annex– hi pot comprovar que se'ls va preguntar sobre una sèrie de qüestions tals com:

- Forma jurídica de l'entitat
- Finançament de l'entitat i dels serveis que ofereix
- Propietat o no del local, territori on actua i any de l'inici de les seves actuacions

- Objectius i activitats desplegadas
- Nombre de persones empleades i voluntàries
- Organització interna de l'entitat
- Projectes de futur

Vegem quins han estat els resultats.

Quadre 1. Nombre d'entitats segons titularitat jurídica

Titularitat privada	Titularitat privada no lucrativa	Titularitat pública	Total entitats
10	13	2	25
<ul style="list-style-type: none"> • 9 Despatxos professionals • 1 Despatx privat de SL 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 Associacions • 1 Fundació • 1 Entitat privada en un centre sanitari públic • 1 ONG • 5 Col·legis professionals 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 Entitats públiques que depenen del Departament de Justícia (SATAV) i Centre d'Estudis Jurídics i...) 	

De les 25 entitats que treballen a Barcelona ja sia per estendre la cultura o la formació en mediació i/o oferir serveis de mediació familiar (o tot alhora), 23 són entitats privades. D'aquestes 10 són despatxos professionals mentre que 13 formen part del sector privat no lucratiu. Solament dues entitats són de titularitat pública.

Aquestes dues entitats de titularitat pública depenen del departament de Justícia de la Generalitat. Són el **Servei d'Assessorament Tècnic i Atenció a la Víctima (SATAV)** que ofereix Assessorament als jutges i famílies en processos judicials (dret de família, Justícia juvenil i Justícia penal); i el **Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada** que es dedica a la formació i investigació en temes jurídics i ha treballat a favor de les tècniques de resolució no judicial de conflictes com a eines complementaries a les de la Justícia

convencional. Ja ho hem vist reflectit en les aportacions d'alguns advocats entrevistats. La llei de mediació familiar a Catalunya ha reconegut, en base a l'existència d'aquestes pràctiques, la mediació familiar com a servei públic dins dels jutjats de família i ha creat – després del nostre treball de camp que es limita a l'any 2001- el Centre de mediació familiar de Catalunya.

De les 13 entitats no mercantils, 5 són Col·legis professionals que han començat a promoure la defensa de la mediació com un camp de competència pròpia. Cal assenyalar que quatre d'aquests cinc Col·legis professionals – advocats, psicòlegs, treballadors socials, educadors socials - han estat legitimats per la Llei de Mediació familiar com entitats formadores de mediadors i mediadores familiars. El Col·legi de sociòlegs i politòlegs n'ha estat exclòs. En canvi, a posteriori s'ha inclòs el recentment creat Col·legi de Pedagogs.

Quadre 2.-Nombre d'entitats segons el tipus de finançament de la seva activitat

Finançament Privat	Finançament Privat més subvencions	Finançament Públic	Total
17	6	2	25

Més enllà de la titularitat pública o privada, conèixer com es financia cada entitat ens reafirma que la mediació a Catalunya es troba escorada del costat de la societat civil i que l'any 2001 aquesta disposa de poc suport financer per part de l'administració pública.

Quadre 3. Nombre d'entitats segons any d'inici de la seva activitat, i territori on actua

Inicis de l'actuació				Territori d'actuació*			
1990-2000	1980-1989	1970-1979	Anterior 1970	BCN	P. BCN	CAT	ES
7	10	4	4	2	1	13	9

(*) BCN= Barcelona, PB= Província de Barcelona; CAT= Catalunya; ES= Espanya

(**)1 local cedit per un privat; 3 locals públics, 1 no se sap

La majoria d'entitats que s'ocupen de la mediació, en un o altre sentit, són joves o molt joves. Com veurem més endavant les més joves són les que més ofereixen serveis de mediació familiar des de gabinets professionals.

Cal veure, però, com la mediació també ha estat assumida com una via de resolució de conflictes per entitats creades molt abans de la introducció de la mediació a Espanya. Especialment es tracta d'entitats orientades a la teràpia individual o familiar o a l'assistència que actuen des de fa 20 o 30 anys, o molt més, a la ciutat de Barcelona. Podeu consultar els detalls en les fitxes de cada entitat.

Per tant, es pot afirmar que les tècniques/els mètodes de resolució alternativa de conflictes s'estenen com a una manera de fer que impregna el treball d'alguns gabinets professionals que es plantegen com a complementàries als tractaments jurídics o terapèutics dels conflictes (advocats i psicòlegs) i com a eines del treball assistencial (educadors i treballadors socials).

La majoria d'entitats presents a Barcelona aspiren a estendre el seu àmbit d'actuació a Catalunya. Els despatxos professionals, perquè consideren que la seva oferta a Barcelona com a capital de Catalunya els permet atraure clientela de fora de la ciutat especialment perquè els serveis de mediació familiar fora de la capital són quasi bé inexistents. Hi ha algunes entitats grans o molt grans que tenen delegacions i seus a altres grans ciutats catalanes i fora de

Catalunya però la seva activitat en mediació familiar és molt reduïda en relació al conjunt d'activitats que porten a terme. Aquestes particularitats es poden comprovar a la fitxa de referència de cada entitat (vegeu annex).

Quadre 4. Nombre d'entitats que s'identifiquen amb alguns objectius generals que es vinculen a la mediació familiar (un o més per cada entitat)

Oferir atenció individual, grupal o familiar en situacions de conflicte, des de la vessant terapèutica, jurídica, assistencial o d'acompanyament	12
Difondre la cultura de la resolució pacífica de conflictes	9
Formar en resolució pacífica de conflictes	8
Defensar interessos professionals en el camp de la mediació	6
Gestionar programes i projectes diversos	3

Les entitats que ofereixen atenció individual o familiar són les més nombroses i són les que inclouen, com és fàcil de deduir, els serveis de mediació familiar en gabinets professionals i associacions.

La voluntat de difondre la cultura de la resolució pacífica i negociada de conflictes interpersonals o intergrupals, poc estesa a Catalunya, és assumida per 9 de les 25 entitats. Els programes de formació (Màsters o altres) i la gestió d'activitats serien les vies principals per aquesta difusió i per estendre les pràctiques de mediació. Els cinc Col·legis Professionals, encara que destaquen els seus objectius corporatistes en defensa dels interessos particulars de la professió, és obvi que també poden contribuir a la difusió d'aquest nou camp d'actuació professional que la Llei de mediació ha obert a Catalunya.

La informació sobre les activitats més específiques que ofereixen les entitats ens aporta més informació al respecte.

Quadre 5. Tipus i nombre d'activitats relacionades amb la mediació o la mediació familiar que realitzen les entitats

Servei de mediació familiar	16
Servei de mediació familiar en procés de creació	2
Servei 'Punt de Trobada'	2
Formació de mediadors o en mediació	8
Defensa i promoció de l'exercici professional de la mediació	5
Promoció de la mediació familiar	5
Grup de Treball de mediació	3
Recerca en mediació i resolució alternativa de conflictes	1
Publicacions	1

A Barcelona hi ha 16 serveis de mediació familiar que s'ofereixen en el marc de diverses entitats al costat d'altres tipus de serveis. Cal dir que la suma de tots els gabinets i associacions que "publiciten" la seva oferta de mediació familiar a la ciutat és major de 16. Però l'any 2001 aquest és el nombre de serveis de mediació en actiu a la ciutat. No diem que l'oferta no sigui major, sinó que la demanda en alguns casos no deu existir. En aquest sentit, els nostres entrevistats i entrevistades ens parlen de manca de cultura i coneixement del què és la mediació, a Catalunya i en conseqüència de la manca de demanda.

Tanmateix, la taula anterior ens posa de manifest la desproporció actual entre les 8 entitats que ofereixen formació en mediació (i en mediació familiar) i la pràctica real de la mediació. És una relació que s'explica perquè estem en un moment d'inicis de la pràctica i, per tant, es dóna prioritat a la formació de mediadors i mediadores. És raonable pensar que aquesta proporció entre oferta formativa i oferta de serveis vagi disminuint.

Quadre 6. Nombre d'entitats segons el nombre de persones empleades (o titulars) i nombre de persones voluntàries

Empleats/des					Voluntaris/àries						
1-4	5-9	10-20	30-50	300-900	1	10	25	35	40	+ de 20 mil	Cap voluntari
12	2	5	4	2	1	1	2	1	1	1	13

Com veiem de les 25 entitats, solament 12 compten amb la col·laboració del voluntariat. A les entitats amb voluntaris aquests no es dediquen a la mediació. Cal tenir present, encara que no s'ha fet palès en aquest estudi, l'interès que en alguns països s'ha posat en què la mediació sigui realitzada per personal voluntari. Aquest és el cas per exemple de la ciutat de Bèziers a França on coexisteix una oferta de mediació per part del voluntariat i per part de professionals. En el nostre cas, és manifest que la mediació s'ha iniciat per la via més professional que no la del voluntariat.

5.1.2. Serveis de mediació familiar a Barcelona

Ja hem comentat més amunt que a Barcelona hi ha 16 serveis actius de mediació que depenen o s'ofereixen des d'algunes de les 25 entitats que promouen la mediació o la mediació familiar. El nombre d'aquests serveis és molt reduït si tenim en compte la mida de la ciutat. Els nostres entrevistats ens parlen de manca de la cultura de la mediació i de la necessitat de fer-ne més difusió.

Cal tenir en compte, com veurem, que la implementació de serveis de mediació familiar a Catalunya és molt recent i que a més en els països anglosaxons s'ha desenvolupat en base a unes taxes de divorcis i separacions legals molt més importants que les que es donen a casa nostra. Des de l'aprovació de la Llei de Divorci (1981) les separacions legals i els divorcis han anat en augment a

Catalunya, així com també les ruptures de les unions de fet sense matrimoni previ. Per tant, és possible que la mediació vagi en increment si s'estén la seva cultura i la seva pràctica. A més, en la mesura que s'identifiqui la mediació familiar no només com a mètode aplicable a la ruptura conjugal, serà també més demandada al nostre país.

L'any 2001 els 16 Serveis de Mediació Familiar en actiu a la ciutat de Barcelona s'oferien des de les següents entitats:

- ACRISDI
- AEQUITAS
- Gabinet Antonia Hernández
- ACDMA- Associació Catalana pel Desenvolupament de la Mediació i l'Arbitratge
- ACISJF- Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Joventut Femenina
- BACS Psicologia
- Centre d'Atenció a la Parella
- Centre d'Atenció a les Parelles en Procès de Separació i Divorci i Mediació Familiar.
- Creu Roja- 'Punt de trobada'
- Institut Genus
- Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella
- Institut de Mediació de Barcelona
- Institut de Sexologia de Barcelona
- INTRESS
- Gabinet Mercedes Monjo Larrañaga
- SATAV-Servei d'Assessorament Tècnic i Atenció a la Víctima

En aquests 16 contextos on s'ofereix un Servei de Mediació Familiar els relacionats amb professionals de la psicologia són els més presents. També hi ha una bona representació d'educadors socials (o pedagogs) i d'advocats que treballen en col·laboració amb altres professionals. No és rar que els advocats

o advocades que es dediquen, entre altres activitats, a la mediació familiar tinguin relació amb el treball social i disposin, també, d'aquesta diplomatura.

A l'annex es poden consultar les fitxes de cadascun d'aquests 16 Serveis de Mediació familiar. A cada fitxa hi consten les dades de localització (adreces postal i electrònica, telèfons, persona responsable), quan es va iniciar el servei, els objectius, horaris d'atenció al públic, vies d'accés al servei, preu del servei, número mitjà de sessions en una mediació, organització del servei, nombre de mediacions realitzades, tipus de problemàtiques /conflictes mediats, nombre de mediacions amb acord i sense acord, mètode i funcions del mediador i projectes de futur. El balanç d'aquestes informacions pel conjunt de serveis és el que segueix.

Quadre 7. Dades de funcionament dels serveis de mediació familiar a Bcn

	Any de creació	Horari d'atenció	Accés al servei	Nombre mig de sessions	Preu sessió
ACRISDI	1999	dll i dc 18-20	directe	----	---
AEQUITAS	Anys 90'	a convenir	directe i derivació	5	depèn
GABINET AH	Anys 90'	dll i dc 16.30-20 dv 10.30-13	directe i derivació	4	---
ACDMA	2001	a convenir	----	----	---
ACISJF	1997	----	directe i derivació	----	gratuit
BACS PSICOLOGIA	1992	9-20		3	----
CENTRE ATENCIÓ PARELLA	---	dll i dv 10-22 h.	directe	6-8	----
CENTRE ATENCIÓ A LES PARELLES	1999	dilluns tarda	derivació	----	gratuit
CREU ROJA 'Punt de Trobada'	2001	Dv 17-20 hores Ds, diu 10-13, 17-20	derivació	----	----
INSTITUT GENUS	1992	10 a 21 hores sense interrupció	derivació	5	12.000 pts 1,30 h.
I.E. SEXUALITAT I PARELLA	---	10-14 i 16-21 hores	directe	4-6	----
INSTITUT MEDIACIÓ BCN	---	9-13 i 16-19 hores	directe i derivació	----	----
INSTITUT SEXOLOGIA BCN	---	9-14 i 17-19 hores	directe i derivació	4	8.000/ 10.000 pts
INTRESS	1990	a convenir	derivació	3	10.000 pts 2 h.

GABINET MML	1995	a convenir	Directe i derivació	6	12.000 pts 1,5 h.
SATAV	1999	9-15 hores i tardes a convenir	Derivació o jutjat	Màxim 6	gratuït

És força clar que els serveis de mediació familiar existents a la ciutat han estat creats els anys noranta i quasi la meitat tenen menys de 5 anys d'existència. En general, els usuaris d'aquests serveis hi arriben per derivació d'altres serveis professionals tot i que estan oberts a demandes directes d'atenció.

Aquests serveis consideren que una mediació demana un mínim de tres sessions i fins a sis, segons els casos. El cost d'un procés de mediació depèn del nombre de sessions necessàries i el preu de la sessió de treball que gira, l'any 2001, entorn de les 12.000 pessetes. Per tant, si preem com a mitjana les 4 sessions, una mediació té un cost aproximat de 50.000 pessetes.

Dels 16 serveis solament 3 ofereixen mediació familiar gratuïta: el SATAV, que ofereix mediació intrajudicial en el marc dels serveis gratuïts de la Justícia, el servei de ACISJF que és una Associació catòlica internacional que rep subvencions públiques per les seves activitats d'assistència, i el Centre d'Atenció a les Parelles de l'Hospital de Sant Pau que ofereix un Màster de Formació en Mediació Familiar i en aquest context ofereix mediació gratuïta.

Quadre 8. Nombre de Mediacions familiars realitzades a diferents serveis de mediació

Mediacions Amb acord	Mediacions Sense acord	Total
65	16	81 (2001)
---	---	25
4	2	6
31	4	35
10	10	20
25	5	30
3	---	3
41	8	49
7	---	7
---	---	250 (1990-1999)

La pràctica de la mediació familiar és força minsa a Barcelona l'any 2001. És lògic que els serveis que porten més anys oferint mediació familiar hagin tractat més casos. Una d'aquestes entitats, que disposa d'un equip experimentat i especialitzat en el camp terapèutic, ha realitzat entorn de 80 mediacions en un any. Una altra entitat manifesta haver realitzat una mitjana de 25 mediacions anuals entre 1990 i 1999.

Es va preguntar sobre les mediacions realitzades que havien que havien arribat a un acord i les que no. La proporció és molt diferent segons el servei. En uns casos la relació és de meitat i meitat, en d'altres entre el 10 i el 20 % de les mediacions no s'ha arribat a cap acord. Cal fer notar, tanmateix que a les entrevistes s'ha insistit per part de diversos entrevistats que el fet que no hi hagi un acord no sempre s'ha de valorar negativament. Sovint, l'experiència de la mediació obre possibilitats perquè els acords es prenguin més endavant. Cal tenir present, també, que una mediació és recomanable que no duri més de cinc o sis sessions. Si al final d'aquestes no s'ha arribat a un acord, més val orientar les parts cap a un altre sistema de regulació del conflicte.

Quadre 9. Tipus de problemàtiques mediades

Guardes i custòdia de fills
Dificultat de compliment d'acords
Conflictes convivència pares-fills
Separació i divorci
Conflictes de parella
Règims de visites
Dissolució patrimoni familiar
Conflictes entre avis i nets
Conflictes madrastra –fillastre
Lloguers
Abusos sexuals
Conflictes família-escola
Relació amb famílies d'origen respectives
Reparació econòmica i pensions
Relació amb altres professionals (psicòlegs, advocats...)

Distribució de feines domèstiques
Infidelitat
Espai individual
Agressions mútues
Interfamiliars
Repartiment d'herències
Fills i pares grans

El quadre recull els tipus de problemàtiques que, segons els serveis, s'han tractat en les mediacions familiars realitzades. La casuística desborda de molt la idea que la mediació és un dispositiu per les ruptures conjugals. Ho és, però també pot entomar moltes altres situacions de conflicte entre parents.

5.3. Valoració dels serveis per part dels professionals entrevistats

La deficient implementació actual dels serveis de mediació

Pel que fa a la implementació actual dels serveis de mediació a Barcelona i a Catalunya en general tots els entrevistats mostren un acord sobre que hi ha encara un llarg camí per recórrer, però que ja s'han donat alguns avenços. Es planteja com a punt de partida que la metodologia que utilitza l'administració de justícia no serveix per manegar amb eficàcia els conflictes familiars i en canvi la mediació si que pot fer-ho. En el grup de juristes, entrevistats es destaca que l'Escola Judicial amb la seu a Catalunya, que forma a tots els jutges de l'Estat Espanyol, ja ha format tres generacions de jutges amb cursos de mediació familiar. Aquests jutges al menys tenen una millor preparació i predisposició per tenir en compte aquesta manera d'abordar els problemes familiars.

Es manifesta que també ha canviat el posicionament dels advocats. La Llei del divorci ha anat preparant a un col·lectiu d'advocats matrimonialistes que ja aconsellen d'una manera diferent -no culpabilitzadora- a com ho feien anteriorment els advocats, que mostraven tenir una gran influència catòlica i del dret canònic. Una altra entrevistada (EX2) destaca que la influència de la

tradició catòlica encara és important i que moltes vegades en la mediació en separació i divorci es recerca de forma solapada mantenir els lligams matrimonials.

Una entrevistada afirma que la dificultat de la implementació de la mediació pot venir perquè hi ha poca cultura en aquest sentit: *“No hi ha cultura de mediació, la gent no sap el que és, quan els advocats ho proposen de vegades la gent els sembla que no és prou seriós. El col·lectiu d'advocats hi està força en contra perquè tenen la sensació que altres professionals els hi estan invadint un terreny que només els pertany a ells.”* (EX5) També es diu que per una qüestió d'oportunitat els grans bufets d'advocats després d'haver-se posat en contra de la mediació després s'hi ha interessat. Es defineix la situació com un “xarampió” que han passat altres països com França i Anglaterra i que després s'ha anat solucionant.

Es diu que Catalunya es considera pionera en mediació familiar a nivell de l'Estat Espanyol i aquest és un reconeixement que manifesten molts professionals d'altres indrets. Es destaca com a fita important en la implementació de la mediació familiar la creació de l'*Associació Catalana de Mediació i Arbitratge* en la que hi va tenir un paper important els Col·legis d'advocats i el de Psicòlegs. Una altra entrevistada destaca el paper del Consell de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona amb les conclusions i propostes que s'han fet diversos anys proposant la creació de Serveis de Mediació Familiar.

Des de l'any 97 es realitzen diversos Màsters de mediació en resolució de conflictes i concretament a la Fundació Bosch i Gimpera es realitza un Màster Europeu en Resolució de Conflictes conjuntament amb l'Institut de Mediació i el Col·legi de Psicòlegs.

Per contra a una millor predisposició del col·lectiu de juristes, especialment dels jutges, es manifesta que s'ha donat una certa marxa enrera als serveis de mediació que s'havien realitzat als Jutjats de família. Hi havia professionals molt preparats que van ésser derivats a la justícia de menors i això ha

comportat un enlentiment en els serveis de mediació pública dels que es disposa als Jutjats de Família de Barcelona. Per contra, també s'opina que la mediació dins dels jutjats de família no era un lloc idoni on fer-la, perquè no és suficientment imparcial ja que després del que les persones manifesten en situació de 'mediació' l'equip psicosocial en fa les seves valoracions al jutge. Les opinions manifestades pels advocats mostra que en general hi ha sovint posicionaments molt enfrontats entre els dos membres de la parella i també amb la participació de la família extensa que s'hi posiciona. Per això apareix un cert escepticisme davant la mediació com a forma que fa difícil d'integrar tots aquests posicionaments diversos.

Es manifesta que els serveis privats de mediació no existeixen o encara que existeixin no s'han popularitzat i no s'han consolidat. Es considera que tampoc hi ha tants professionals independents que es dediquin a la mediació familiar (EX3) A aquests serveis també els manca mostrar la seva efectivitat, així es manifesta: *“Un professional no pot viure de la mediació familiar, hi ha grups d'advocats que si se'ls presenta una mediació familiar, la fan; un grup de treballadors socials que es dediquen a la mediació escolar, però si els ve una mediació familiar la fan o un gabinet terapèutic que fa barreja entre teràpia i mediació, tot plegat són molt poques”* (EX3)

Es nomena, quan es pregunta sobre si la mediació familiar es pot donar sense desvirtuar-la des del sector públic, l'existència de serveis privats com INTRESS i Genus que varen ser els capdavanters, però que s'han de pagar i això comporta un biaix respecte a facilitar serveis només a les classes mitjanes. Tanmateix, en les entrevistes es posa de manifest l'existència de serveis privats de mediació amb subvenció pública com el Servei de ACSIF que està subvencionat per la Direcció General d'Atenció al Menor de la Generalitat. Aquest és un servei gratuït especialitzat al que van casos que moltes vegades no van als serveis socials perquè són famílies de classes mitjanes-altes (És de destacar com un servei gratuït subvencionat s'utilitza per classes que per la facilitat d'accés a la comunicació coneixen més l'existència d'aquests serveis).

El col·lectiu de Treballadors Socials manifesta la preocupació que la mediació familiar s'imposi com a moda i com a forma de muntar un negoci. A la vegada es considera que la demanda de mediació familiar va augmentant, perquè els professionals que treballen en processos de conflicte han pres consciència que hi ha uns especialistes en mediació que poden intervenir.

Com a política general una entrevistada manifesta: *“La mediació familiar és un tema nou a l'agenda dels poders públics i a l'agenda pública en general, per tant és un tema que d'una banda és nou socialment, s'entrecreuen grans oportunitats però també barreres, i és que hi comença a haver uns grups que es consideren propietaris exclusius de la mediació familiar, i de fet existeixen aquests grups, aquests, en lloc de fer una tasca de divulgació, promoció, fan una tasca de tancament”* (EX2) En aquest sentit es veuen dos grups importants per la seva influència: els juristes i la tradició catòlica.

Les visions de futur de la mediació familiar i La Llei de mediació familiar catalana

En les visions de futur de la Mediació Familiar hi ha tingut un paper molt important el fet que s'aprovés la Llei de mediació familiar catalana. L'existència de la Llei era present en el discurs de molts dels entrevistats i especialment varen manifestar els seus posicionaments els entrevistats més experts en mediació familiar. Hi ha posicions inicials en contra una Llei de mediació familiar que és molt restrictiva i es demana més una llei de mediació en general. Una preocupació és que la Llei està massa orientada als conflictes de parella i no a la mediació familiar en general quan poden ser molt importants temes com els de l'atenció a la gent gran.

Es considera que la Generalitat hauria d'haver fet plantejaments molt més integrals. També es manifesta preocupació sobre la utilització que es pugui fer d'alguns aspectes quan s'amplia l'abast d'aquesta llei amb temes que tenen a veure amb les relacions amb la pròpia Administració, així es diu: *“... Em preocupa la relació que es pugui fer de la mediació en la relació pares-fills. Hi ha algun aspecte de la llei que fa referència a la mediació entre família*

biològica i el centre on està tutelat, per a mi aquest és un risc que es faci des del Centre de mediació perquè és una altra història. Això no és mediació familiar, això és anar a resoldre un conflicte determinat que té la família amb una institució que ha fet una retirada de tutela, això és perillós” (EX1)

En qualsevol cas si que es considera que la Llei pot donar a conèixer que existeix el mètode de la mediació i després, *“...serà l’usuari el que haurà de decidir quina mediació és la que li convé més: si aquesta pública restrictiva, o si prefereixen anar a una mediació més amplia que tingui en compte els aspectes emocionals que crec que no s’han considerat importants en aquesta Llei.” (EX3)*

L’aprovació de la Llei també es considera que és un pas molt petit en la política pública ja que cal desenvolupar un seguit de mesures informatives, formatives i assistencials. El fet que la Llei plantegi que la mediació familiar és bona i es pot fer, no li dona encara un estatus d’assumpte públic d’interès general. Es considera imprescindible que la mediació familiar tingui aquesta vessant política adreçada a l’interès de la família i els infants. Es destaca però que el desenvolupament de la Llei desencadenarà una mica més de moviment perquè se’n farà ressò als mitjans de comunicació⁵². Però en certa manera hi ha un cert desencant perquè com s’afirma: *“...tothom tenia moltes esperances posades en la llei, i la llei resulta que no els hi facilita les coses, al contrari els hi complica” (EX3)*(referint-se a les persones que s’han format i interessat en la mediació).

Un tema específic de la Llei a destacar ha estat el paper que dona als col·legis professionals. En aquest sentit, alguns entrevistats ho destaquen com a dificultat ja que a més s’ha definit en uns col·lectius professionals determinats. Un entrevistat manifestava: *“...hi ha un repartiment de pastís, només hi ha cinc col·lectius, només pot ser un advocat, un psicòleg, un treballador social, un educador social o un pedagog. Aleshores un filòsof o un sociòleg no pot fer mediació?” (EX3)* Es qüestiona el fet que la Llei catalana hagi donat un paper

⁵² De fet així va estar i se’n va fer una certa divulgació encara que no ha transcendit massa en general.

preponderant als Col·legis professionals en la formació de mediadors familiars ja que aquesta formació bàsicament ha d'ésser pluridisciplinària com ho és la pròpia mediació. Es considera com a més idònia la formació donada per les Universitats.

Per a la creació de centres de mediació familiar es considera que pot ser una bona sortida però que pot ser difícil que comencin a funcionar⁵³. Els entrevistats membres de Col·legis professionals varen destacar que el procés de preparació del Reglament de mediació familiar per aclarir els requisits de formació i la creació de centres va representar un procés molt llarg de treball. Aquest paper dels Col·legis també pot estar justificat pel fet que han estat força actius en el procés de la implementació de la mediació. Tots els Col·legis han creat les seves respectives comissions de mediació o d'Alternatives a la resolució de conflictes.

La formació dels mediadors

En manifestar aspectes de la Llei de mediació ja es varen manifestar posicionaments sobre la formació dels mediadors. Es posa en evidència la dificultat d'aconseguir una formació pròpia de mediador que estaria propera a 'l'home bo' de temps anteriors. Es remarca que segons es faci una formació o una altra també incidirà en la mediació. Alguns dels entrevistats que tenien programes de mediació familiar al seu càrrec comentaven que des del Departament de Justícia se'ls deia que feien una formació massa àmplia que no seria necessària. La formació ha d'ésser específica, de tipus tècnic, de tipus metodològic i de coneixements en mediació a partir d'una formació bàsica que dona una altra titulació prèvia.

La cultura de la mediació

⁵³ Posteriorment a la realització d'aquestes entrevistes la realitat ha estat que el Col·legi d'advocats de Barcelona ha creat el seu centre de mediació familiar, el Col·legi de Psicòlegs també i els Col·legis de Diplomats en Treball Social, d'Educadors i Educadores Socials i de Pedagogs han creat una associació per donar aquest servei.

Es destaca la necessitat de fomentar una cultura de la mediació i que s'entengui que hi ha conflictes que no s'han de deixar podrir. S'ha d'acostumar a la gent a que gestioni els seus conflictes i a arribar a acords. Darrera la mediació hi ha una filosofia de vida que va lligada al diàleg i a la recerca de consens. Un entrevistat del món jurídic destacava com a la Unió Europea s'està creant una cultura de la mediació perquè és relativament fàcil aconseguir que s'aprovi i consensui una normativa europea de mediació familiar. En canvi en altres temes de dret de família hi ha grans disparitats. Pel que fa a la mediació es pot fer una norma que encaixi arreu. En aquest sentit es dona una visió optimista de les perspectives de futur de millorar en una cultura de mediació, d'altres però pensen que hi ha força camí per recórrer: *"...la gent sap el que és un procés judicial, la gent sap què és anar al psicòleg, però en general la gent no sap que existeix la mediació com a possibilitat de gestionar un conflicte en el que hi intervenen més de dues persones, en l'àmbit de la família o en l'àmbit comunitari i l'Administració ni altres centres no ajuden des de la meua perspectiva que això es faciliti i que es faci realment possible com a via de gestió dels conflictes socials i familiars". (AB3) "Quan parles a la gent, la gent té la imatge formal i la imatge tradicional: el jutge que decideixi, jo acataré el que digui el jutge. No es plantegen: jo em poso d'acord i amb aquest acord me'n vaig al jutge i li dic: senyor jutge m'he posat d'acord" (EX1)*

S'insisteix en què s'ha de donar a conèixer al ciutadà què vol dir la mediació de forma gràfica i que s'ha d'ampliar la mediació cap als infants, adolescents i joves que es poden trobar en conflicte respecte a les seves famílies. Es visiona la mediació com un procés: *"És un procés que té tres passos: un, dir això existeix; dos, ho hem de donar a conèixer; tres, ens consolidem. Estem en el pas de dir: això existeix, te n'adones parlant amb ajuntaments, amb la gent, amb associacions de veïns, amb centres cívics, que és una cosa que sona però que no es troba la forma o també potser la valentia per tirar-ho endavant" (EX3)* En aquest sentit per la potenciació de la cultura de mediació és planteja com a fonamental tractar sistemes de resolució de conflictes a les escoles ja que si els nens petits ho experimenten des de petits ho poden transmetre en d'altres àmbits de la família i fomentar ells mateixos la mediació familiar.

Es manifestava que el Centre de mediació familiar creat per la Llei podria promocionar la cultura de mediació especialment entre els jutges. Es considera que sobretot des dels serveis socials, els gabinets psicològics, els gabinets d'advocats i els jutjats s'ha d'anar introduint la perspectiva de la mediació. Es proposa que en qualsevol cas el Centre de mediació ha de ser una entitat amb dinamisme i canviable a mesura que les situacions canviïn i que els professionals en això hi han de tenir un gran paper.

Noves propostes

En general es manifesta que fa falta una aposta decidida per part de les institucions per implementar la mediació familiar i que ha d'ésser un servei públic. Els juristes plantegen l'interès dels serveis de mediació que depenen dels municipis com es dona a França. Front a la disjuntiva de si han d'ésser serveis públics o privats es manifesta que el millor és que siguin gratuïts. La mediació amb finançament públic seria l'ídoni perquè té l'avantatge que gaudeix de la presumpció d'objectivitat, ja que: *“No és el mateix si vas a un servei de l'ajuntament o a un servei similar al de l'Hospital de Sant Pau, que a un privat que ha cercat el marit o la dona i que ho paga un d'ells”.*(AB2)

També es proposa que es pogués tenir una llista de mediadors i mediadores familiars reconeguts per la Generalitat⁵⁴. Es parla del paper que pugui tenir el Centre de Mediació creat per la Llei catalana amb una certa preocupació, però es considera que el seu paper serà clau en incidir en una cultura de mediació pública o privada. S'insisteix en la doble oferta pública i privada de mediació familiar. Es destaquen com a llocs idonis l'àmbit local i l'àmbit autonòmic i especialment els serveis d'atenció primària ja que els serveis d'àmbit públic són més propers al ciutadà. En aquest sentit des de l'administració local es facilitaria la constitució d'una xarxa: *“...Nosaltres havíem proposat desenvolupar aquests serveis de mediació a través dels centres cívics que són*

⁵⁴ Aquesta proposta ja s'ha iniciat normativament amb l'aprovació del Reglament de Mediació Familiar de Catalunya.

un bon lloc, nosaltres ho estem fomentant en els nostres alumnes⁵⁵. Hi ha força gent que ho treballa en consells comarcals i concretament en centres cívics perquè pensem que són bones plataformes per fer-ho... també els serveis socials...no és tant la ubicació com la forma...han de ser visions integrals” (EX3)

Es manifesta la necessitat que els responsables polítics facin una proposta real i efectiva en el sentit d'oferir serveis de mediació familiar ja que no és suficient de dir que és molt interessant sinó que s'ha de poder facilitar. Com a proposta es planteja una intervenció pública a partir de l'organització de diverses organitzacions que existeixen a Catalunya i que puguin fer de “lobby” per fer un seguiment de la implementació de la mediació familiar. Es destaca la necessitat de la preparació dels mediadors: *“Les persones que facin mediació han d'estar realment preparades,... les primeres experiències poden ser molt frustrants si no estan realment gestionades per persones que hi entenguin i que tinguin una formació ampla i experiència en el món de la mediació”.*(AB3)

El col·lectiu de Treballadors Socials plantegen la necessitat que la mediació familiar sigui un servei universal al que hi pugui accedir tothom i que impliqui la no diferenciació de disposar d'aquests tipus de serveis en els diferents barris de Barcelona. Totavegada també es dóna suport a la idea de complementaritat entre l'espai públic i l'espai privat. Es destaca que la mediació com a tècnica la poden utilitzar els treballadors socials però que la mediació com a procés específic ha de formar part dels serveis personals més especialitzats.

El col·lectiu de psicòlegs plantegen que la mediació familiar és un servei de futur perquè resol l'escenari dels conflictes i permet la confrontació: *“És un espai més de diàleg, potser no serà perfecte però és un espai més de diàleg, i s'ha de potenciar totes les maneres en què es potenciï el diàleg. Si bé no serveix exactament igual a tothom, ha de ser molt flexible, i sobretot, molt multidisciplinari, que no quedi en el “poder” de ningú sinó que sigui el més*

⁵⁵ Són alumnes de cursos de mediació

ampli possible...” (PS3) Es destaca que els professionals de l'educació social són uns dels que podrien treballar els aspectes adreçats a aconseguir una cultura de la mediació, perquè es defineixen com a professionals del pacte.

Es proposa la creació d'una comissió ètica que pugui valorar les diferents situacions i els diversos problemes que vagin sorgint als professionals que estan fent mediació.

També es posa de manifest que s'ha de vetllar perquè es respecti seriosament el principi de confidencialitat de la mediació, *“jo penso que encara que la mediació fos un recurs públic, la confidencialitat tindria que ser igualment impecable, tant com con el privat, si no ho fos realment, hi hauria quelcom que fallaria” (EX4)*

La mediació als serveis socials d'atenció primària

Es considera important que les primeres intervencions des dels serveis d'atenció primària siguin mediadores però que a la vegada han d'estar amatents per treballar els problemes que són de més profunditat i que no es poden resoldre només amb actituds de mediació, *“en els centres d'atenció primària la primera informació del problema pot ser una intervenció mediatora i amb això si el conflicte no és greu se soluciona, però en el context ideal per dur a terme un procés quan el conflicte és més profund, necessita d'un cert temps d'estar amb les parts i anar treballant el conflicte” (EX4).*

Els professionals de primera línia en l'atenció primària no es plantegen com a possibles mediadors familiars ja que generalment quan intervenen en situacions familiars i conflictes de parella, si bé estan en situació de mediar no tenen l'espai adequat ni la metodologia per fer-ho. Una professional d'aquests serveis manifesta: *“jo allí vaig mediar perquè he aconseguit coses: la mare volia això, el fill volia allò altre, doncs hem fet un pacte: el vailet anirà a l'escola fins a tal temps, i així podrà fer el futbol que volia..” (TS1)* Es destaca que es fan contínuament tasques de mediació, però que la necessitat és treballar amb les persones perquè superin els seus problemes. També hi ha tasques de

mediació entre les institucions que intervenen com son l'escola, els centres sanitaris, i d'altres de la comunitat. Es defensa que seria molt idoni que s'oferís mediació familiar específica des dels propis serveis de primària però fent-ne difusió com a espai diferent del tractament social.

Es defensa que la ubicació en aquests serveis ha de ser propera a la comunitat i sobre la base que una funció dels serveis socials és també tractar amb els conflictes socials, sigui a un nivell d'una gran extensió comunitària, sigui a nivell concret dels conflictes de les persones: *"jo penso que això s'ha de posar molt a l'abast amb un contacte molt fàcil, molt primari, de l'organització sanitària i social; i que en part és una funció que s'ha de fer des dels àmbits dels Serveis socials". (PS2)* Com a precaució també es planteja que s'ha d'anar amb compte en insistir massa a mediar des d'aquests serveis ja que de vegades poden fomentar situacions d'indefensió i de manteniment de desigualtats de gènere: *"... va el metge de capçalera i li diu a la dona: que vingui el teu marit i en parlem! i fan una mica de mediadors i la que sempre ha de cedir és la dona. Es donen consells: marxa de casa, no marxis de casa..." (AB4)* Aquestes apreciacions confirmen la idea que s'ofereixin en serveis comunitaris però com a serveis diferenciats dels que tenen a càrrec els tractaments.

Les propostes de convergència dels serveis de mediació familiar als serveis d'atenció primària també plantegen la relació entre la mediació familiar i la mediació comunitària. Es considera que la mediació familiar també forma part d'un concepte més ampli de mediació comunitària on també hi entra la mediació escolar, *"Des d'ensenyament s'està apostant molt per la mediació escolar per resoldre els problemes derivats de l'allargament de l'educació, la violència escolar i s'estan formant a professors que estiguin interessats en el tema" (EX5)* D'altres diferencien un concepte i un altre, *"jo diferencio clarament la mediació familiar de la mediació comunitària, a lo millor una associació o grup de veïns s'ha constituït com a centre mediador per a conflictes veïnals i també per a conflictes familiars de tot tipus, jo estic d'acord en què els mateixos veïns puguin mediar-se entre ells, és el dret dels veïns de participar de cara a solucionar els problemes i això seria promoure la mediació comunitària. Però la mediació familiar ha de pertànyer a l'àmbit de lo professional, primera, per la*

qüestió de la intimitat i el secret professional sobre temes emocionals, particular i íntims; i per altra perquè requereix unes especificitats d'intervenció molt diferents" (PS1)

6. Conclusions

1. La mediació familiar no és una simple tècnica de treball sinó que implica una filosofia i una pràctica de resolució de conflictes que va més enllà dels sistemes convencionals de regulació social dels conflictes a les societats modernes. Per això és diu que la mediació forma part dels nous dispositius 'postmoderns' de regulació social
2. La idea clau de la mediació és la de l'**empoderament** de les parts en conflicte en el sentit de suposar la seva capacitat reflexiva per poder afrontar el seus conflictes en un context capacitador. Aquesta seria la funció bàsica de qualsevol tipus de mediació i àdhuc la mediació familiar.
3. Existeixen diferents models de mediació que impliquen diferents graus d'empoderament de les parts en la resolució del conflicte. Per tant, qualsevol promoció de la mediació familiar implica una reflexió prèvia sobre el model més adequat a cada situació.
4. Hi ha situacions de conflicte interindividual o intergrupals molt difícils de mediar o que fins i tot seria inadequat de plantejar resoldre'ls mitjançant la mediació. Són les situacions de violència extrema o quan una de les parts està en situació de gran inferioritat (psicològica, cultural, econòmica..) respecte a l'altre.
5. Cal tenir present que en la pràctica de la mediació familiar intervien inèrcies històriques, tal com succeeix en les pràctiques judicials, que encara afavoreixen la reproducció de desigualtats per raó de gènere. Tenint en compte que la mediació tendeix a una escolta activa de les parts en conflicte, el/la mediador/a ha de plantejar-se la possibilitat

d'equilibrar i anivellar les parts fugint de la idea de neutralitat. La imparcialitat és un concepte que s'adapta millor a aquesta funció equilibradora.

6. La mediació familiar és sempre una mediació privada i això implica respectar sempre i en tot cas la confidencialitat de la narrativa al llarg del procés. Això no impedeix que la mediació privada pugui ser finançada i oferta pels poders públics sempre i quan es respecti aquesta condició de privacitat.
7. La mediació familiar ha de reunir la condició de voluntarietat de les dues parts que accepten accedir-hi lliurement. Encara que a alguns països s'ha implementat com a "tècnica" obligatòria en els litigis familiars, nosaltres entenem que en aquests casos es tracta més d'una conciliació empesa per un tercer. De tota manera és freqüent a la pràctica la confusió entre ambdós termes, a tots els països.
8. Cada vegada més la mediació familiar s'entén com un mètode de resolució de conflictes familiars més enllà del què son les ruptures de parella. Les pràctiques de mediació familiar a la ciutat de Barcelona, tot i sent encara molt incipients ja han iniciat mediacions obertes a altres problemàtiques i han comprovat la seva eficàcia. L'obertura cap a altres problemàtiques respon al fet que si bé la família extensa i les relacions intergeneracionals s'han modificat en el nostre medi mediterrani, també és ben cert que mantenen la seva vitalitat.
9. La Llei de mediació familiar catalana, en el sentit que acabem de dir és restrictiva. Emfasitza la mediació familiar dirigida a la ruptura de parella i al medi intrajudicial, mentre que d'altres lleis aprovades a Espanya com la valenciana tenen present una dimensió més comunitària i tracten el conflicte familiar des de diferents vessants.
10. En tot cas el desenvolupament de la mediació familiar a Catalunya no queda limitada ni restringida al que diu la Llei ja que essent una

mediació privada, pot ser oferta com a servei des de diverses instàncies socials privades, públiques o mixtes.

11. A Catalunya s'ha desenvolupat poc la cultura de la mediació a favor que la ciutadania s'autoresponsabilitzi de la cerca de solucions als seus conflictes. En part això es deriva del clima d'autoritarisme polític, social i familiar que va viure el nostre país abans de la democràcia. Desenvolupar la cultura i la pràctica de la mediació familiar és un element més per incrementar els hàbits democràtics a la vida quotidiana de la ciutadania. També és d'interès en aquest sentit estendre la pràctica de la mediació a les escoles.
12. Enfront d'algunes opinions crítiques que veuen la promoció de la mediació familiar com un dispositiu 'refamiliaritzador' en el context de revisió dels estats de benestar als anys noranta, es pot considerar en canvi que la mediació familiar busca el manteniment de vincles de solidaritat entre individus privats sense menysteniment de la solidaritat que cal generar via transferències públiques.
13. L'Ajuntament de Barcelona ha propiciat en els darrers 15 anys un procés de participació ciutadana en la definició de les necessitats de la població. S'ha proposat la implementació i foment de la mediació familiar a la ciutat com a servei públic d'accés universal. A finals de 2002, un any després del nostre treball, l'Ajuntament ha iniciat un programa de mediació intercultural.
14. Des dels Serveis d'atenció primària de la ciutat es detecta la necessitat d'unes formes d'intervenció que s'aproximen a la mediació familiar. Es considera amb interès la creació de serveis públics de mediació familiar més professionalitzada on es puguin derivar aquelles situacions de conflicte que no requereixin un tractament a llarg termini.

15. Es podria dir que per una ciutat de les dimensions de Barcelona i la seva àrea metropolitana els serveis de mediació familiar en actiu l'any 2001 són testimonials. Ara bé, els serveis resten lluny d'estar col·lapsats per la demanda. És probable que la manca de cultura sigui una part de l'explicació de la poca demanda de mediació familiar. També n'és causa probable l'absència de la seva promoció tant des d'instàncies privades com des d'instàncies públiques.
16. La situació a la ciutat mostra una relació entre oferta formativa en mediació i serveis de mediació desproporcionada. Si bé és cert que la demanda de formació és prèvia a l'oferta de serveis, al mateix temps això impedeix que les persones que s'estan formant puguin formar-se també a la pràctica.

7. Orientacions per a l'acció municipal

1. L'Ajuntament pot assegurar, conjuntament amb altres administracions públiques, que els serveis de mediació familiar siguin accessibles a tota la ciutadania, especialment de la que disposa de pocs recursos. L'àmbit local és el més adequat per la implementació de serveis de mediació familiar perquè formen part de les polítiques de proximitat.
2. La Carta Municipal que preveu la Creació del Consorci de Benestar Social planteja una bona oportunitat per al desenvolupament d'aquests serveis a la ciutat.
3. El marc dels serveis personals és un espai adient per la implementació dels serveis de mediació familiar. Se suggereix que aquests serveis se situïn en els centres cívics, en els serveis socials, o en serveis de nova creació que contemplin una atenció integral a les famílies pensant en els interessos i necessitats diverses dels seus components.
4. Donat que els serveis personals de l'Ajuntament de Barcelona han incorporat la filosofia de la multidisciplinarietat i el treball en equip, aquest és un context favorable per una bona implementació de la mediació familiar. És de consens que un bon mediador/a pot procedir de diverses disciplines professionals.
5. Es recomana que l'Ajuntament posi facilitats en la formació en mediació entre els professionals municipals directament vinculats als serveis personals, tan perquè aquest coneixement els faciliti oferir directament els serveis (ser mediadors) com per tenir els criteris per a realitzar les derivacions sempre que el conflicte s'hi adequi. A la ciutat hi ha una bona oferta de formació en mediació tant a les universitats com als Col·legis professionals.

6. El debat actual sobre els serveis d'atenció primària a Barcelona iniciat a partir del Llibre Blanc de l'atenció primària també és una bona ocasió per plantejar l'organització de serveis de mediació familiar en el marc duns espais més amplis d'atenció a les famílies (bancs del temps, escola de pares i mares, espais familiars, informació sobre oferta de serveis domiciliaris, espais de relació intergeneracionals, espais d'ajuda mútua, conferències, etc...)
7. La mediació familiar és una mediació de naturalesa privada que ha d'assegurar el principi de confidencialitat i de voluntarietat. Aquests principis han de ser respectats en qualsevol iniciativa pública dirigida a crear aquesta mena de serveis. Qualsevol espai, públic o privat, de mediació familiar ha de permetre i assegurar la privacitat del procés.
8. Qualsevol iniciativa de creació d'un servei de mediació familiar necessita incorporar una campanya de sensibilització de les avantatges del seu ús entre la població, així com la difusió de les facilitats per accedir-hi. La manca de cultura i informació sobre la resolució negociada dels conflictes pot perjudicar l'èxit d'aquests serveis. Les Associacions de Mares i Pares (AMPAs) a les escoles públiques i concertades de la ciutat poden ser un bon espai per la seva difusió. Per descomptat també ho són els Serveis personals.
9. Considerem molt positiu la creació, per part de l'Ajuntament de Barcelona, d'un servei de mediació comunitària adreçat a la població immigrant de la ciutat. Tanmateix, aquest servei haurà de tractar problemàtiques familiars de primer ordre derivades dels conflictes intergeneracionals per causa del xoc entre la cultura familiar d'origen i la de recepció. Per tant recomanem que aquest tipus de mediació tingui present incorporar la mediació familiar i que no es considerin com a dos tipus de mediacions excloents.

Bibliografia citada i general

- ACDMA. Acord. Revista de l'Associació Catalana pel Desenvolupament de la Mediació i l'Arbitratge
- AFONSO RODRÍGUEZ, M. E.: *La mediació familiar: la seva incardinació en el dret espanyol. Mediació Familiar*. Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia. Barcelona, 2001: 197-208
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. Pla Municipal per a les dones 1995-1999. Balanç de l'actuació municipal.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. Programa d'Actuació Municipal 2000-2003. Document per a l'aprovació inicial. Consell plenari 26 de novembre de 1999, pàg. 74-75
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. 20 Anys de Serveis Personals 1979-1999
- BABU, A. et alt. : Médiation Familiale. Regards croisés et perspectives. Ramonville Sainte-Agne : Érès. 1997.
- BASTARD, B. et CARDIA-VONÈCHE, L.: Le divorce autrement: la médiation familiale. Paris: Syros, 1990.
- BASTARD, B. : *L'irrésistible diffusion de la médiation familiale. Annales de Vaucresson*, núm. 29:169-198, 1988.
- BENJAMIN, M. & IRVING, H.H.: *Toward a feminist-informed model of therapeutic family mediation. Mediation Quarterly*, num.10. 1992.
- BERNAL SAMPER, T.: *La mediación familiar: Situación en España. Infancia y Sociedad*, núm. 16. 1992: 141-153.
- BERNAL SAMPER, T.: La mediación. Una solución a los conflictos de ruptura de pareja. Madrid: Colex. 1998.
- BERTONE, M.E. *Una experiencia multidisciplinaria de tratamiento familiar en un juzgado. Revista de Treball Social*, núm. 118.
- BILETTA, I. et MARILLER ,N.: *Médiation familiale et droits des femmes. Réflexion institutionnelle*, a: Annie Babu et alt, Médiation Familiale. Regards croisés et perspectives. Ramonville-Sainte-Agne :Éditions Érès.1997 :213-247
- BOLAÑOS, J.L. i BALLÚS, C.: Estudi dels vincles parentals en procés contenciós de separació i divorci. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de la Generalitat de Catalunya. 1991.
- BOLAÑOS, J.L. El cambio en mediación familiar. ACORD, núm. 16.2000
- BONAFÉ-SCHMITT, J-P ; SCHMUTZ, M. et BONAFÉ-SCHMITT, R. *Médiation. Un nouveau mode de régulation sociale*. <http://www.globenet.org/horizon-local/ciedel/mediat.html>.1998
- BONAFÉ-SCHMITT, J-P : La médiation: une justice douce. París : Syros.1992.

- BONAFÉ-SCHMITT, JP, et al. Les médiations, la médiation. Ramonville-Saint-Agne: Ères, 1999
- BRIANT De , V. et PALAU Y.: La Médiation. Definition, pratiques et perspectives. Paris: Nathan. 1999
- BRUEL, A. : Un avenir pour la paternité? Jalons pour une politique de la paternité. Rapport présenté au Ministère de l'Emploi et de la Solidarité. Paris, 1997
- BRULLET, C. i PARELLA, S.: *Polítiques de serveis a les famílies: residualitat pública en un context cultural familiarista*, a GOMÀ I SUBIRATS (coord) Govern i polítiques públiques a Catalunya 1980-2000. Autonomia i benestar. Barcelona: UB-UAB, 2001. Pp. 221-243
- BRULLET, C. i TORRABADELLA, L.: *Infants i Famílies. Situacions i condicions de vida*. La infància i les famílies als inicis del segle XXI, Vol. 1. Barcelona: CIIMU, 2002.
- BRULLET, C.: *Les polítiques de conciliació de la vida familiar i la vida professional: el cas dels serveis en suport a les famílies*, a Flaquer (coord) Informe sobre la situació de la família a Catalunya. Un intent de diagnòstic. Barcelona: Generalitat de Catalunya., 2002. pp 271-300.
- COBB, S i RIFKIN, J.: *Neutrality as a Discursive Practice: the Construction and Transformation of Narrative in Community Mediation*. Studies in Law, Politics and Society, núm 1. 1991
- COBB, S.: *Resolución de conflictos: una nueva perspectiva*. Acta psiquiátrica de América Latina, núm. 37. 1991.
- COBO, R.: Fundamentos del patriarcado moderno. J.J. Rousseau. Madrid: Cátedra
- Col.legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia. *Dossier sobre mediació i resolució de conflictes*. Àmbits de Política i Societat, núm 8:49-70.
- COMMAILLE, J. : *L'autonomisation dans l'action sociale. À la recherche d'une régulation postmoderne du social*. Misères de la famille, question d'état. Paris : Presses de Sciences Po. 1996. Pp. 171-194
- CONSEIL DE L'EUROPE - COMITÉ DES MINISTRES (1998) "Recommandation R(98)1 du Comité des Ministres aux états membres sur la Médiation Familiale (Adoptada pel Comitè de Ministres el 21 de gener de 1998). <http://cm.coe.int/ta/rec/1998/98r1.htm>
- CONSELL D'EUROPA- COMITÉ DE MINISTRES (1986) Recomendació R(86)12 als estats membres. <http://cm.coe.int/ta/rec/1986/86r12.htm>
- CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL, Propostes 2000. Ajuntament de Barcelona. Grup Infants i Famílies, 2000: 114.
- CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL, Propostes 1998. Ajuntament de Barcelona. Grup Infants i Famílies, 1999: 64
- CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL, Propostes 1997. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Grup Infants i Famílies. 1998: 71

- CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL, Propostes 1996. Ajuntament de Barcelona. Grup Dona. 1997: 18.
- CUENCA GARCIA, M. J.: *La violencia habitual en el ámbito familiar*. Revista Jurídica de Catalunya núm. 4: 9-43. 1998.
- CIIMU. La infància i les famílies als inicis del segle XXI. Volum I. Barcelona: CIIMU-Observatori de la infància i la família. 2002
- DAHAN J. i THEAULT M. (1996) *La mediación familiar. Su inserción en Europa*. Infancia y Sociedad, núm. 16:129-139
- DE PAUL: Maltrato y Abandono Infantil: Identificación de Factores de Riesgo. Vitoria-Gasteiz: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco. 1988.
- DEL BARRIO, C.: *Los conflictos con los padres desde la perspectiva de los hijos*. Revista Infancia y sociedad núm. 30. 1995
- DEKEUWER-DÉFOSSEZ, F. Rénover les droit de la famille. Paris: La Documentation Française. 1999
- FERNÁNDEZ i BARRERA, J.: *Conflictes en les relacions familiars. Què hi pot fer la mediació?*. II Jornades Catalanes de Resolució Alternativa de Conflictes: Mediació i Serveis Comunitaris. Mollet. 1998.
- FERNÁNDEZ i BARRERA, J.: *La mediació: una nova metodologia professional*. Congrés Internacional de Mediació Familiar. Barcelona, 6 d'octubre de 1999.
- FERRIERES-PESTUREAU, S.: *De l'autorité parentale à l'intérêt de l'enfant* Dialogue. 1989
- FISHER, T. (ed): Family Conciliation within the UK: Policy and Practice. Bristol: Family Law. 1990.
- FRIED SCHNITMAN, D. y SCHNITMAN, J. (comp.): Resolución de conflictos. Nuevos diseños, nuevos contextos. Barcelona: Granica. 2000.
- FUNDACIÓ CARLES PI I SUNYER, Mediació i Resolució Alternativa de Conflictes als Municipis. Recull de textos. Barcelona: Documents Pi i Sunyer, núm. 8
- FUNES, J.: Mediació i Justicia juvenil. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada-Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Col.lecció Justícia i Societat, núm. 12. Barcelona, 1994
- GARCIA VILLALUENGA, L.: *El Trabajo Social y los nuevos espacios para la mediación: Encuentros después de la adopción*. Tercer Congreso Escuelas Universitarias de Trabajo Social: Relaciones Humanas, Nuevas Tecnologías. Pag. 239-252. Barcelona, 2000.
- GÉRARD, P. OST, F. Et KERCHOUE, M.(van de): Droit négocié, droit imposé?. Bruxelles : Facultés universitaires Saint Louis. 1996.
- GUILLAUME-HOFNUNG, M. : La Médiation. Paris : PUF. "Que sais je?" núm. 2930. 2000 (2na edició corregida)

- HAMMOUCHE, A. : *Famille relationnelle en situation migratoire, autorité paternelle et puissance publique*. Lien Sociale et Politiques-RIAC, núm 37 : 121-132. 1997
- HAYNES, J. i HAYNES, G.: Mediating Divorce: Casebook of Strategies for successful family negotiations. San Francisco:Jossey-Bass., 1989
- HINOJAL LÓPEZ, S.: *Intervención de las Administraciones Públicas y privadas en el ámbito de la mediación familiar a: II Jornades Catalanes de resolució Alternativa de Conflictes: Mediació i Serveis Comunitaris*. Mollet,
- INGLÉS I PRATS, A.: El maltractament d'infants a Catalunya. Quants, Com, Perquè. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. 2000.
- INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. Anuari 2000.
- LAURENT-BOYER, L. (dir) La Médiation familiale. París :Collection "Travail Social", 1993
- LEVESQUE, J. : *La médiation en matière familiale: l'expérience du Québec. Service Social dans le Monde*, núm 4. 1988.
- LEVESQUE, J. : *La médiation familiale en Amérique du Nord: un nouveau champ de pratique*. Dialogue. 1988.
- LEVESQUE, J. : Méthodologie de la Médiation Familiale. Canadà : Edisem-Érès. 1998.
- LIMOGE F. et PINAUD F. : La longue marche de la médiation familiale. Espace Social Européen. 1999.
- Llei 4/2001, de 31 de maig, reguladora de la mediació familiar de la Comunitat Autònoma de Galícia, B.O.E. núm 157 de 2 de juliol de 2001:
- Llei 7/2001 de 26 de novembre, reguladora de la Mediació Familiar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. DOGV nº 4138 de 29 de novembre de 2001
- Lleis 9/1998 i 10/1998. DOGC n. 2687 de 23.7.1998 pags 9132 a 9159
- LÓPEZ BURNIOL, J. J.: *La ley Catalana de uniones estables de pareja*. Revista Jurídica de Catalunya, Tom. 3. 1999:25
- MARLOW, L.: Mediación familiar. Una práctica en busca de una teoría. Una nueva visión del derecho. Barcelona: Granica. 1999.
- MARTIN, C.: Rapport sur la Médiation Familiale. París : Ministeri de Justicia. 1994.
- MARTIN, M. i SANDEUMENGE , J.: La mediació a la separació i al divorci. Informe comparat dels principals sistemes de mediació. Barcelona: Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, 1996.
- MÈNDEZ E. (comp) "La promoción de la mediación familiar en España". Informe de un Grupo de Trabajo convocado por el centro de Estudios del menor y de la Familia del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Madrid,1997

- MENÉNDEZ, M.: Algunas consideraciones éticas a considerar en la práctica de la mediación intrajudicial desde la posición del trabajador social. Jornadas sobre resolución alternativa de conflictos. Associació Catalana per la Mediació i l'Arbitratge (ACDMA). Barcelona, 1995.
- MENÉNDEZ, Mª A. La mediación en la Formación en Trabajo Social, a : Tercer Congreso Escuelas Universitarias de Trabajo Social: relaciones Humanas i Nuevas Tecnologías. Barcelona, 2000. Pag. 227-237
- NAVARRO, J. M. (ed): Entre Veïns. Dues experiències europees de formació, inserció sociolaboral i desenvolupament local. Barcelona: Mediterrània. 1999.
- OLIVER ALONSO, J.(dir): La pobresa a Catalunya. Abast i característiques de la pobresa a Catalunya a la fi dels segle XX, Informe 2001. Barcelona, Fundació Un sol món. 2001.
- ORTEGA M., SÁNCHEZ C., y VALIENTE C., Género y ciudadanía. Revisiones desde el ámbito privado. Madrid: Universidad Autónoma de madrid. 1999
- PARDAVILA, B.: La mediación familiar. Revista de Servicios Sociales y Política Social, núm. 18: 92-99. 1990.
- PARKINSON, L.: Family Mediation. London: Sweet & Maxwell, 1997.
- PARKINSON, L.: Family Mediation: In Theory and in Practice . Social Service, vol. Núm. 4. 1988
- PATEMAN C. El contrato sexual. Barcelona: Anthropos. 1995
- PATEMAN C. "Féminisme et démocratie" a T-H. Ballmer-Cao et al. Genre et politique. Paris: Gallimard, Pag.88-121
- PERELLÓ, C. "Les alternatives de resolució de conflictes a Dinamarca". ACORD núm. 16: 12-14.
- PERONNET, M. : L'advocat et la médiation familiale. París:Dialogue, 1989.
- REDONDO, M.: La mediació als jutjats de família de Barcelona. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Direcció General de Mesures Penals Alternatives i de Justícia Juvenil. Servei d'Assessorament Tècnic i d'Atenció a la Víctima., 1998.
- RIPOL-MILLET, A.: Separació i divorci: La mediació familiar. Barcelona Generalitat de Catalunya. Centre d'Estudis i Formació Especialitzada., 1994.
- RIPOL-MILLET, A.: Familias, trabajo social y mediación. Barcelona: Paidós-Trabajo social.2001
- RISOLIA DE ALCARO, M.: Mediación familiar: el mediador y los intereses en juego en la mediación a: Gotheil, J. y Schiffrin, A. (dr) Mediación: una transformación en la cultura. Barcelona: Paidós.1996. Pag.115-117.
- ROBERTS, M.: Systems o selves? Some ethical issues in family mediation. Journal of Social Welfare Law, núm. 1:6, 1990.

- ROCA, E.: *El nou dret català de la família*. Revista Jurídica de Catalunya, Tom.1. 1999.
- RODRÍGUEZ, J.A.: *Los cuidados familiares del anciano*. Envejecimiento y familia. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. 1994. Pag. 78-98.
- RODRIGUEZ, P. i SANCHO, M.T.: *Vejez y familia: apuntes sobre una contribución desconocida*. Revista Infancia y Sociedad 29: 63-98. 1995.
- RUIZ CEBERIO, A.: *Servicio de mediación a la familia. Una experiencia pionera en la Comunidad Autónoma Vasca*. Revista de Servicios Sociales y Política Social, núm. 18: 100-108
- SANCHEZ MORO, C. (comp): Actitudes de agresividad y violencia física y psicológica de los padres en relación con los hijos. Madrid: EDIS-Comisión Interministerial de Juventud. 1998.
- SAPOSNEK, D. T.: Mediating child custody disputes. San Francisco: Jossey-Bass Inc. Publishers. 1985.
- SARRIBLE, G.: *La solidaridad en familias atípicas*. Papers núm. 45. 1995: 45-56.
- SIMARD, M. et BEAUDRY, M.: *Conséquences de la séparation conjugale sur les pères, les mères et les enfants. Réflexions pour la politique familiale*. Renée B. Dandurand et al (dir) Quelle politique familiale à l'aube de l'an 2000?. Paris : L'Harmattan 1998. Pag. 163-172
- SIX J.-F.: Dinámica de la mediación. Ed. Paidós. Barcelona, 1997
- SIX J.-F.: Le Temps des médiateurs. Seuil. París, 1990.
- SOLER, C. i GIMENI, R.: *Els programes de mediació i reparació: l'experiència de Catalunya*. Justiforum núm. 8: 29-48. 1997.
- SUARES, M.: Mediació. Barcelona: Proa. 1996
- THÉRY, I.: Couple, filiation et parenté aujourd'hui. Le droit face aux mutations de la famille et de la vie privée. Rapport à la ministre de l'Emploi et de la Solidarité et au garde des Sceaux, ministre de la Justice. Paris : Odile Jacob. 1998
- THÉRY, I. : *Préface a: Annie BABU et alt, opus cit., pp 9-14*. 1997
- THÉRY, I. : Le Démariage. Justice et vie privée. Paris : Odile Jacob. 199
- TOPOR, L. La médiation familiale. Paris : PUF- "Què sais je?", núm. 2663.
- VERDUN, J.: *La mediació familiar a Espanya i a Anglaterra*. Revista de Treball Social, núm. 154: 8-82. 1999.
- VINYAMATA, E.: Manual de prevención y resolución de conflictos: conciliación, mediación, negociación. Barcelona: Ariel., 1999.
- VVAA, *Liens personnels-Liens collectifs*. Monogràfic de Lien Social et Politiques-RIAC, núm 39.1998.
- VVAA, *Mediació i resolució de conflictes*. Monogràfic de la Revista d'Educació Social, núm 8: 7-126. 1998

- WALBY, S. “ La citoyenneté est-elle sexuée?. A: T-H. Ballmer-Cao et al. Genre et politique. Paris: Gallimard. Pag. 51-87
- WALKER, J.A.: Family Mediation in England: strategies fro gaining acceptance. Special issue: international perspectives in mediation. Mediation Quaterly. núm. 8 i 4. 1991
- WALKER Allan, Age and attitudes. Main results from a Eurobarometer Survey . Observatorio de la UE sobre envejecimiento
- WALLERSTEIN, J.S. i CORBIN, S.B.: *Daughters of Divorce: Report from a ten year follow-up*. American Journal of Orthopsychiatry, núm 59. 1989.
- ZASLOW, M.J.: *Sex Diferences in Children's response to Parental Divorce*. American Journal of Orthopsychiatry, núm. 59. 1989.

La mediació familiar a Barcelona

Anàlisi de la problemàtica

Orientacions per a la intervenció municipal

II. Annexos a l'Informe Final

La mediació familiar a Barcelona

Anàlisi de la problemàtica

Orientacions per a la intervenció municipal

(II) Annexos a l'Informe Final

Índex

Annex 1. Entitats que promouen la Mediació Familiar a Barcelona

- 1.1. Llistat d'entitats
- 1.2. Qüestionari dirigit a les entitats
- 1.3. Fitxes d'entitats

Annex 2. Serveis de Mediació Familiar a Barcelona

- 2.1. Llistat de Serveis
- 2.2. Qüestionari dirigit als serveis
- 2.3. Fitxes de serveis

Annex 3. Entrevistes en profunditat a professionals

- 3.1. Llistat de professionals entrevistats
- 3.2. Guió de l'entrevista en profunditat

Annex 1

Entitats que promouen la Mediació a Barcelona

1.1. Llistat d'entitats

1.2. Qüestionari dirigit a les entitats

1.3. FITXES D'ENTITATS

1.1. Llista d'Entitats i codis

Nom de les entitats que promouen i/o fan formació en mediació familiar	CODI FITXA ENTITAT
ACDMA - Associació pel desenvolupament de la mediació i l'Arbitratge	F 25
ACRISDI - Associació Cristiana de persones Separades i Divorciades	F 15
ACISJF- Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Juventut Femenina	F 05
ASF – Associació Salut i Família	F 06
BACS Psicologia	F 07
Centre d'Atenció a la parella	F 17
Centre d'Atenció a les parelles en procés de separació i divorci i Mediació Familiar	F 03
Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada	F12
Centre de Mediació i Resolució de Conflictes - AEQUITAS	F 04
Centre Pau i Treva	F 20
Col.legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya	F 16
Col.legi Oficial d'Educadors Socials de Catalunya	F 19
Col.legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia	F 10
Col.legi Oficial d'Advocats de Catalunya	F 26
Col.legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya	F 13
Col.legi Oficial de Treballadors Socials de Catalunya	F 18
Creu Roja	F 24
Gabinet Antònia Hernández	F 14
Gabinet Mercedes Monjo	F 08
Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella	F 23
Institut de Mediació de Barcelona	F 01
Institut de Sexologia de Barcelona	F 21
INTRESS – Institut de Treball Social i Serveis Socials	F 09
Institut Genus	F 02
PAIDEO – Gabinet Gemma Salamanca	F 11
SATAV – Servei d'Assessorament Tècnic d'Atenció a la Víctima	F 22

1.2. QÜESTIONARI A ENTITATS QUE PROMOUEN O FAN FORMACIÓ EN MEDIACIÓ FAMILIAR

NOM entitat :

ADREÇA:

TELEFON: FAX:

E-MAIL:

.....

NOM DE LA PERSONA RESPONSABLE:

Càrrec/funció:

Telèfon de contacte :

E-mail:

NOM DE LA PERSONA DE CONTACTE:

Càrrec/funció:

Telèfon de contacte :

E-mail:

.....

FORMA JURÍDICA DE LA ENTITAT

Entitat privada:

- Despatx professional.
- Associació. Nombre de socis a BCN-ciutat :
- SL
- S.A.
- Fundació
- Cooperativa. Nombre de socis a BCN-ciutat:
- Altra forma. Quina?:

Entitat pública:

- Generalitat. Quin departament?
- Diputació. Quina àrea?
- Ajuntament. Quina àrea?
- Mixta: local + autonòmica

Observacions:

.....

TIPUS DE FINANÇAMENT

De la entitat:

- Privat
- Públic. Quin organisme?:
- Privat + subvenció pública. De qui?

Del/s servei/s:

- Privat
- Privat + subvenció. De qui?
- Públic. Quin organisme?

Observacions:

.....

DESCRIPCIÓ DEL LOCAL DE L'ENTITAT

- Privat de Lloguer
- Privat de propietat
- De l'administració pública. Quina?.....
- Altres:

Observacions:

.....

HISTORIA DE L'ENTITAT

.....

OBJECTIUS DE L'ENTITAT

.....

ACTIVITAT/SERVEIS PRINCIPALS QUE REALITZA

.....

ALTRES ACTIVITATS/SERVEIS QUE OFEREIX

.....

AMBIT TERRITORIAL DE L'ENTITAT

- Barcelona ciutat

Barcelona província

Catalunya

L' Estat Espanyol

Altres:

Observacions:

.....

PERSONAL DE L'ENTITAT

Nº empleats:

Nº voluntaris:

.....

ORGANITZACIÓ INTERNA DE LA ENTITAT

(organigrama. òrgans i funcions)

.....

PROJECTES DE FUTUR DE L'ENTITAT

FITXA D'ENTITAT

CODI:F2

NOM: INSTITUT GENUS ADREÇA: Enric Granados, 116, 3r 2ª. 08008 Barcelona TELÈFON: 93.237.41.83 FAX: 93.415.70.89 E-MAIL: genus-bcn@genus.es
PERSONA RESPONSABLE : José Ramón CÀRREC / FUNCIO: Director
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. S.L FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat Dels serveis: Privat i públic (Generalitat de Catalunya i ajuntaments) ÀMBIT TERRITORIAL:
HISTÒRIA: Més de 30 anys d'experiència.
OBJECTIUS: 1. Oferir serveis en l'àmbit de l'atenció a la persona, a nivell individual, grupal o familiar. 2. Gestionar de manera integral, o en règim de col.laboració, programes i projectes tant per a empreses privades com per a institucions públiques.
ACTIVITATS / SERVEIS: 1. Atenció i consulta en les àrees sanitàries de les drogodependències i la salut mental (psiquiatria, psicoteràpia individual i grupal, teràpia familiar, sexologia i psicoanàlisi). 2. Programa de Suport als Processos de Separació i Divorci (Mediació Familiar, consulta terapèutica a la parella en crisi -suport individual i grupal-). 3. Programa de Suport a les Persones Protagonistes de Violència Domèstica (atenció psicològica i mèdica individual i grups psicoeducatius per a homes). 4. Educació i formació. 5. Investigació. 6. Supervisions. 7. Gestió del CAS de Nou Barris. 8. Gestió de la Unitat Mòbil de Metadona. 9. Gestió de l'Observatori de Drogues (Ajuntament de Barcelona). 10. Programa de motivació laboral del PIRMI (Generalitat de Catalunya).
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S2)
ORGANITZACIÓ:
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F3

NOM: CENTRE D'ATENCIÓ A PARELLES EN PROCÉS DE SEPARACIÓ I DIVORCI I MEDIACIÓ FAMILIAR

ADREÇA: Hospital de Sant Pau. Escola de Teràpia Familiar. Sant Antoni Mª Claret s/n. 08025 Barcelona

TELÈFON: 93.291.94.75

FAX: 93.291.94.75

E-MAIL: eterapia@santpau.es

PERSONA RESPONSABLE: Juan Luis Linares

CÀRREC / FUNCIÓ: Director de l'escola

FORMA JURÍDICA:

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat

ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya i l'Estat Espanyol

HISTÒRIA: : L'Escola de Teràpia Familiar inicia la seva activitat docent al voltant de la captació de llicenciats (metges i psicòlegs) que treballen a l'àmbit terapèutic i desitgen iniciar la seva formació amb el model sistèmic de Teràpia Familiar.

OBJECTIUS: Formació, adaptant-se a les noves demandes socials i acadèmiques.

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Formació bàsica en Teràpia Familiar Sistèmica.
2. Diploma de Postgrau en Intervencions Sistèmiques en Contextos no Clínics (UAB).
3. Màster en Teràpia Familiar Sistèmica (UAB).
4. Màster en Mediació Familiar (UAB).

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:

1. Màster en Mediació Familiar
2. Servei de Mediació Familiar (fitxa S3)

ORGANITZACIÓ: Director, Subdirectora i Equip docent.

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F4

NOM: AEQUITAS. Centre de Mediació i Resolució de Conflictes.

ADREÇA: Pg. Sant Joan, 121, 1r 1ª. 08037 Barcelona

TELÈFON: 93.459.09.51

FAX: 93.459.09.51

E-MAIL:

aequitasbcn@hotmail.com

PERSONA RESPONSABLE: Jordi Palou Lovernos i Irma Rognoni Viader

CÀRREC / FUNCIO: Co-directors.

FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Despatx professional

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat

ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya, Estat Espanyol i altres.

HISTÒRIA: Malgrat el servei es va iniciar amb un programa pilot l'any 1998, el gener de l'any 1999 es va constituir formalment. Des de llavors es presta el servei de forma ininterrompuda.

OBJECTIUS: Oferir un servei humanament evolucionat per a transformar els conflictes familiars en sentit ampli, amb una visió sistèmica i tenint en compte la complexitat de la realitat familiar actual.

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. "Projecte Mediterrània": mediació familiar, comunitària, intraorganitzacions i interorganitzacions.
2. "Projecte Aigua": formació en filosofia, tècniques i habilitats en mediació i resolució de conflictes. Educació per la pau.
3. "Projecte Ona": consultoria i resolució de conflictes.
4. Assessorament i defensa jurídica.
5. Investigacions socials.
6. Formació.

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de mediació familiar (fitxa S4)

ORGANITZACIÓ:

PROJECTES DE FUTUR: Oferir a la societat un espai informal, acollidor, personalitzat i eficaç per a resoldre i transformar de forma pacífica els seus conflictes.

OFITXA D'ENTITAT

CODI:F5

NOM: ASSOCIACIÓ CATOLICA INTERNACIONAL DE SERVEIS A LA JOVENTUT FEMENINA		
ADREÇA: C/ València, 273, 1r 1ª. 08009 Barcelona.		
TELÈFON: 93.215.56.26 / 93.487.19.22	FAX: 93.487.32.17	E-MAIL: acisjf@suport.org
PERSONA RESPONSABLE: Mercè Porrera		
CÀRREC / FUNCIO: Direcció General		
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Associació.		
FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat (ingressos dels associats) + subvenció (Departament de Treball) Dels serveis: Privat (ingressos dels associats) + subvencions		
ÀMBIT TERRITORIAL: Internacional		
HISTORIA: Va néixer a Friburg (Suïssa) el 1897, per iniciativa de diversos països europeus, amb la finalitat de donar resposta a les necessitats amb què es trobaven les noies joves que, pel fet de buscar feina, deixaven les seves llars, els seus pobles i sovint els seus països, sense tenir la formació ni la preparació adequades. A fi de fer front a problemes que ultrapassaven les fronteres, va ser necessari crear una associació internacional, la qual va suscitar ràpidament la constitució de nombrosos comitès que van permetre l'organització d'una veritable xarxa d'acollida i ajuda. L'ACISJF es va estendre per la majoria de països europeus; a Amèrica Llatina i el Carib va començar a partir del Congrés Internacional celebrat a Mèxic el 1956. Actualment l'Associació és present a 34 països i la seva organització interna s'estructura en Comitès Nacionals, alhora agrupats en Regions. A Barcelona es constitueix legalment el 1953, i des d'aleshores ofereix els seus serveis a les noies de manera ininterrompuda.		
OBJECTIUS: Acompanyament a la persona en dificultats.		
ACTIVITATS / SERVEIS: (Entitat de Barcelona) 1. Allotjaments: Residència "Casa de la Jove", Centre Claris i pis tutelat "Espígol" 2. Centre Roure (projecte "Benvinguts i SAAEMI) 3. Telèfon de la Infància (900.300.777) 4. Orientació-Mediació Familiar 5. Servei d'Atenció Transitòria (SAT) 6. Trasllats de Menors Nits i Festius 7. Servei Social d'Estació "SOS viatgers" 8. Programes d'Inserció Laboral: Borsa de treball (Projecte Parèntesi Autoconsulta Premsa Laboral i Orientació a persones estrangeres "sense papers"), Programa Suport (per a dones perceptores de la PIRMI) i Projecte INTEGRA 9. Formació Ocupacional: Fent Camí, Sociolab, Labora, IORO.		
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S5)		
ORGANITZACIÓ: 1. Junta Directiva (presidenta, vice-presidenta, secretària, tresorer, 3 vocals i consultores) 2. Equip de Direcció de la Gestió.		
PROJECTES DE FUTUR: - Consolidar els serveis actuals i estar oberts a noves demandes. - Implementació dels sistemes de gestió de qualitat; començant al servei de formació i després, a la resta.		

FITXA D'ENTITAT

CODI:F6

NOM: ASSOCIACIÓ SALUT I FAMÍLIA

ADREÇA: Via Laietana, 40, 3r 2ª. 08003 Barcelona

TELÈFON: 93.268.24.53

FAX: 93.319.85.66

E-MAIL: 10592emm@comb.es

PERSONA RESPONSABLE: Elvira Méndez Méndez

CÀRREC / FUNCIO: Directora

FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Associació. 35 socis

FINANÇAMENT: De l'entitat:

Dels serveis: Públic (tots els organismes públics)

ÀMBIT TERRITORIAL: L'Estat Espanyol

HISTÒRIA: Es va constituir l'any 1986.

OBJECTIUS: Contribuir a l'anàlisi pluridisciplinar, a l'intercanvi d'idees i a l'articulació de solucions operatives que ajudin a millorar la salut i la qualitat de vida de les famílies, en el seu conjunt i de cada un dels seus membres, especialment la dels més dèbils.

ACTIVITATS / SERVEIS: Les activitats estan orientades a ampliar les opcions disponibles i la capacitat resolutiva dels problemes de les dones i de les famílies. Sovint, els projectes de Salut i Família consisteixen, no tant a crear nous serveis, sinó a integrar, influir i posar en contacte xarxes professionals i entitats al servei d'objectius comuns. Els Projectes més rellevants són:

1. Assistència a la maternitat de risc
2. Conciliació de la vida familiar i laboral
3. Promoció de la mediació familiar
4. Promoció de la salut en minories ètniques
5. Promoure l'accés de les dones al món laboral, equilibrant el temps productiu i reproductiu de dones i homes
6. Cooperació per al desenvolupament a l'àmbit dones i materno-infantil a l'àrea Mediterrània.
7. Mesures de suport a les dones i famílies víctimes de la violència organitzada a l'àrea Mediterrània.

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Promoció i sensibilització.

ORGANITZACIÓ: Direcció / Administració / Directors de Projecte / Secretaria General de Suport / Professionals en Primera Línia dels Projectes. Un total de 15 empleats i 40 voluntaris.

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F7

<p>NOM: BACS PSICOLOGIA</p> <p>ADREÇA: Cabanes, 21, Àtic 1ª. 08004 Barcelona.</p> <p>TELÈFON: 93.688.12.65 93.442.33.11 656.30.76.76</p> <p>FAX:</p> <p>E-MAIL: bacspsic@copc.es</p>
<p>PERSONA RESPONSABLE :Daya H. Rolsma Tehusijarana</p> <p>CÀRREC / FUNCIO Directora</p>
<p>FORMA JURÍDICA: Privat: despatx professional</p> <p>FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat</p> <p>Dels serveis: Privat</p> <p>ÀMBIT TERRITORIAL: Barcelona ciutat, província i Catalunya</p>
<p>HISTÒRIA: BACS PSICOLOGIA es va iniciar el 1992 com un Centre de Psicologia Clínica. Entre les seves activitats hi figura la mediació. Des del setembre del 2001 ofereix mediació a les empreses .</p>
<p>OBJECTIUS:</p>
<p>ACTIVITATS / SERVEIS:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Psicologia clínica i industrial2. Formació3. Consultoria RRHH4. Mediació
<p>ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S7)</p>
<p>ORGANITZACIÓ: Direcció / Col.laboradors</p>
<p>PROJECTES DE FUTUR:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Marketing a empreses2. Participació en mitjans de comunicació: ràdio, TV, premsa, articles a revistes, etc.3. Conferències4. Taules rodones5. Altres

FITXA D'ENTITAT

CODI:F8

NOM: INTRESS (Institut de Treball Social i Serveis Socials)

ADREÇA: Av. Diagonal, 482, 2n 3ª. 08006 Barcelona

TELÈFON: 93.237.36.34

FAX: 93.237.36.34

E-MAIL: intressbar@intress.org

PERSONA RESPONSABLE: Rosa Domènech i Ferrer

CÀRREC / FUNCIO: Presidenta

FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Associació. 42 Socis

FINANÇAMENT: **De l'entitat:** Privat + subvenció pública (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i Ministerio de Asuntos Sociales).

Dels serveis: Públic (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i Ministerio de Asuntos Sociales)

ÀMBIT TERRITORIAL: L'Estat Espanyol

HISTÒRIA: Creat el 1984, l'INTRESS és una associació sense afany de lucre i d'àmbit estatal, que treballa al sector de benestar social per aconseguir uns serveis amb qualitat tècnica i humana, tant en els aspectes organitzatius com en els d'atenció concreta a l'usuari. Està establert a Barcelona des de l'any 1985 i actualment té seus a Lleida, Madrid, Palma de Mallorca, Eivissa, Menorca i Santiago de Compostel.la.

OBJECTIUS: Contribuir a la promoció i la millora de la qualitat tècnica dels serveis de benestar social i desenvolupament comunitari.

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Formació i reciclatge dels treballadors socials a través de cursos, jornades, seminaris, etc. Sempre amb l'interès de procurar un espai de diàleg, reflexió, debat i intercanvi entre els professionals que intervenen en els serveis de benestar social.

2. Organització i gestió de serveis de benestar social.

3. Accions de suport a les dues àrees bàsiques de formació i gestió amb:

- La recerca aplicada

- Les publicacions

- L'assessorament

- La gestió de qualitat

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S8)

ORGANITZACIÓ: La responsabilitat executiva general recau en un equip interdisciplinari (del qual en formen part els responsables de les diferents seus); el seu cap és la presidenta de l'INTRESS.

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI: F10

NOM: COL.LEGI DE DOCTORS I LLICENCIATS EN CIÈNCIES POLÍTIQUES I SOCIOLOGIA DE CATALUNYA

ADREÇA: París, 175, entresol 1^a. 08036 Barcelona

TELÈFON: 93.241.41.22

FAX: 93.241.41.24

E-MAIL: colcpis@interplanet.es

PERSONA RESPONSABLE : Joan Botella i Corral

CÀRREC / FUNCIO: Degà

FORMA JURIDICA: Col.legi professional (610 socis).

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat + subvenció (Departament de Treball, forcem i convenis amb Administracions)

ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya

HISTORIA: 11 anys al servei dels professionals de la sociologia i la ciència política a Catalunya, vetllant per la consolidació de la professió.

OBJECTIUS:

1. Promocionar, difondre, informar sobre les professions de sociòleg i polítleg.
2. Oferir serveis per acompanyar als professionals al llarg de la seva trajectòria laboral.

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Assessoria laboral fiscal i jurídica
2. Serveis financers
3. Mútua
4. Descomptes en botigues
5. Borsa de treball, formació ocupacional, forcem
6. Xerrades-conferències
7. Grups de treball (mediació, gènere, gerontologia, etc)
8. Web
9. Informació sobre els perfils professionals
10. Formació

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:

1. Formació de mediadors. 1 any de funcionament del Curs "Mediació i Resolució de Conflictes" (300 h.)
2. Grup de treball de mediació

ORGANITZACIÓ: Assemblea de col.legiats, que delega la direcció del col.legi a la junta de govern, qui vehicula, a través de la gerència, els objectius i les tasques a portar a terme.

PROJECTES DE FUTUR: Millorar la informació i el coneixement que la societat té dels sociòlegs i polítlegs i del paper que hi poden jugar. Això portarà coses com, per exemple, la millora del mercat de treball associat a aquestes professions .

FITXA D'ENTITAT

CODI:F11

NOM: PAIDEO		
ADREÇA: Avda. Gaudí, 46, 2n B. 08029 Barcelona		
TELÈFON: 93.456.97.41	FAX:	E-MAIL: gemsalam@navegalia.com
PERSONA RESPONSABLE: Gemma Salamanca de Alcaraz		
CÀRREC / FUNCIO: Psicòloga - psicoterapeuta		
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Despatx professional		
FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat		
Dels serveis: Privat		
ÀMBIT TERRITORIAL: Barcelona ciutat		
HISTÒRIA: Comencen a funcionar el 1982, com a gabinet de psicologia infantil. El 1992 ho amplien a adolescents i adults		
OBJECTIUS: Treballar en salut mental, des de la teoria psicodinàmica, per arribar a les causes dels diferents problemes i patologies que presenten els/les pacients .		
ACTIVITATS / SERVEIS:		
1. Psicodiagnòstic		
2. Orientació i psicoteràpia de nens, adults i adolescents		
3. Reeduació clínica		
4. Mediació (s'està introduïnt)		
5. Teràpia de grup i de parella		
6. Assessorament a escoles		
7. Mediació familiar		
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar		
ORGANITZACIÓ: Dos empleats		
PROJECTES DE FUTUR: Ampliar els serveis de mediació i contactar amb advocats/-des i altres entitats interessades. Introduir la mediació sanitària i escolar.		

FITXA D'ENTITAT

CODI:F12

NOM: CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS I FORMACIÓ ESPECIALITZADA ADREÇA: Roger de Flor, 196. 08013 Barcelona. TELÈFON: 93.207.31.14 FAX: 93.207.67.47 E-MAIL: mferrerp.cejfe@nexo.es
PERSONA RESPONSABLE: Ramón Parés i Gallés CÀRREC / FUNCIO: Director general
FORMA JURÍDICA: Entitat pública. Generalitat. Departament de Justícia FINANÇAMENT: De l'entitat: Públic Dels serveis: ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya
HISTÒRIA:
OBJECTIUS: Formació i investigació en temes jurídics
ACTIVITATS / SERVEIS: 1. Formació contínua del personal del Dep. de Justícia i d'altres col.lectius afins (jutges, magistrats, etc.) 2. Investigació en els temes de competència d'aquest Departament 3. Biblioteca pública especialitzada
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: 1. Publicacions 2. Formació
ORGANITZACIÓ: 37 empleats
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F13

NOM: COL·LEGI OFICIAL DE PSICÒLEGS DE CATALUNYA

ADREÇA: Gran Via, 751 A, 2n 1ª. 08013 Barcelona

TELÈFON: 93.247.86.50

FAX: 93.247.86.54

E-MAIL: copc.b@copc.es

PERSONA RESPONSABLE: Montserrat Ferraro i Frago

CÀRREC / FUNCIO: Degana

FORMA JURÍDICA: Col·legi professional

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat

ÀMBIT TERRITORIAL:

HISTÒRIA: Fa 26 anys es va crear la primera associació professional de psicòlegs a Catalunya, i en fa 20 de la primera Junta de Govern de la Delegació de Catalunya del Col·legi Oficial de Psicòlegs. L'any 1985 es crea el Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya amb 3 seus territorials: a Girona, Lleida i Tarragona.

OBJECTIUS: Millorar les facilitats per a l'exercici professional, tenint cura de la dinamització de la pròpia professió

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Publicacions
2. Biblioteca
3. Borsa de treball
4. Formació
5. Actes (taules rodones, conferències, etc.)

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:

La SECCIÓ ARC va ser creada l'any 2000, amb els objectius de:

1. Recerca, estudi i promoció de formes de resolució alternativa de conflictes (mediació, negociació, facilitació)
2. Defensa i promoció de l'exercici professional en aquest àmbit

ORGANITZACIÓ: 21 empleats

PROJECTES DE FUTUR: Del grup de treball de Mediació Familiar de la Secció ARC:

1. Creació de diferents grups de treball en mediació familiar segons les línies de treball que hi hagi.
2. Difusió i sensibilització de la mediació al COPC.
3. Assistència d'un membre del grup de treball a les classes del màster de Resolució de Conflictes.
4. Presentació de treballs i participació en jornades, congressos i simposis.

FITXA D'ENTITAT

CODI:F14

NOM: ANTÒNIA HERNÁNDEZ. Advocada i Mediadora		
ADREÇA: Puigcerdà, 287, 3r 1ª. 08020 Barcelona		
TELÈFON: 93.314.41.87	FAX: 93.314.41.87	E-MAIL:
PERSONA RESPONSABLE: Antònia Hernández		
CÀRREC / FUNCIO:		
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Despatx professional		
FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat		
Dels serveis: Privat		
ÀMBIT TERRITORIAL: Barcelona ciutat i província		
HISTÒRIA: Despatx dedicat al Dret de Família i Laboral, encara que pot tocar altres branques.		
OBJECTIUS: Aconseguir la mediació abans que un procés judicial.		
ACTIVITATS / SERVEIS: Assessorament i representació davant els jutjats i/o l'Administració.		
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S14)		
ORGANITZACIÓ: Treballa sola		
PROJECTES DE FUTUR: Si la mediació arriba a ser un fet, cercarà l'ajuda d'un psicòleg.		

FITXA D'ENTITAT

CODI:F15

NOM: ACRISDI. Associació Cristiana de Persones Separades i Divorciades.		
ADREÇA: Bailèn, 10 (Pares Dominics) 08010 Barcelona		
TELÈFON: 93.231.48.07 93.232.34.82	FAX:	E-MAIL: acrisdi@softhome.net
PERSONA RESPONSABLE: Pilar Folquet		
CÀRREC / FUNCIO: Presidenta		
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Associació. 250 socis		
FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat (a través de les quotes dels socis) + subvenció		
Dels serveis:		
ÀMBIT TERRITORIAL:		
HISTORIA: ACRISDI va néixer el 1988 i està regida per l'Estatut del 1993. En un principi, l'entitat estava formada per 30 socis. Va néixer amb l'objectiu d'ajudar al separat. És una associació cristiana amb el compromís d'acollir, compartir i ajudar a les persones casades que, per causa de separació o divorci, desitgen superar els problemes que comporta la seva situació.		
OBJECTIUS:		
1. ACOLLIR: Des de l'acolliment global de tothom, Acrisdi pretén motivar el sentit de la vida des d'una voluntat de canvi i esperança respecte les circumstàncies personals de cada un dels seus membres.		
2. COMPARTIR: Donada la circumstància particular dels separats o divorciats, Acrisdi pretén oferir tots aquells espais (espirituals, lúdics, formatius...) que possibilitin la promoció íntegra de cada un dels associats.		
3. AJUDAR: Acrisdi es compromet a ajudar a l'autorealització personal amb l'exigència d'acompanyar i ser acompanyat, clarificant qualsevol vivència o experiència de dolor, sofriment o soledat, des d'una perspectiva i actitud cristianes.		
ACTIVITATS / SERVEIS:		
1. Assessorament Religios		
2. Assessorament Jurídic		
3. Assessorament Psicològic		
4. Mediació Familiar		
5. Grups de Creixement Personal		
6. Recepció - Acolliment		
7. Comissió Solidària		
8. Suport Telefònic		
9. Revista Trimestral		
10 Activitats lúdiques i culturals		
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S15)		
ORGANITZACIÓ: Fundador / Membres d'Honor / Junta Executiva (president, vicepresident, vocals, tresorers i secretari). Total de 25 socis voluntaris.		
PROJECTES DE FUTUR: Creació d'una residència geriàtrica		

FITXA D'ENTITAT

CODI:F16

NOM: COL·LEGI OFICIAL DE DOCTORS I LLICENCIATS EN FILOSOFIA I LLETRES I EN CIÈNCIES DE CATALUNYA ADREÇA: Rambla de Catalunya, 8, pral. 08007 Barcelona TELÈFON: 93.317.04.28 FAX: 93.412.49.07 E-MAIL: secretaria@cdlcat.es
PERSONA RESPONSABLE: Josefina Cambra CÀRREC / FUNCIO: Degana
FORMA JURÍDICA: Col·legi professional. 600 col·legiats a BCN ciutat FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat Dels serveis: Privat + subvenció (Generalitat de Catalunya) ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya
HISTÒRIA: El 1899, un grup de professionals de l'ensenyament va fundar el Col·legi, amb l'objectiu de proporcionar, al col·lectiu docent de Catalunya, una organització corporativa similar a les que ja existien per a altres professions. La institució ha evolucionat al mateix ritme que les profundes transformacions experimentades al nostre país. Sotmès a una funció estrictament burocràtica durant els anys més durs de la dictadura franquista, el Col·legi es va afegir al moviment de defensa de les llibertats democràtiques sorgit en el si de la societat civil catalana.
OBJECTIUS: Defensar els interessos professionals dels associats, la majoria dels quals pertanyen a la docència, tot i que també s'hi inclouen altres col·lectius, com ara els arqueòlegs, els museòlegs, els mediadors, els músics i un ampli ventall de professionals que treballen pel seu compte.
ACTIVITATS / SERVEIS: <ol style="list-style-type: none">1. Activitats de formació i cursos per a docents i no docents, en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i altres institucions. A més a més, organitzen cursos no presencials, cursos a les delegacions, i cursos de formació ocupacional en col·laboració amb el Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.2. Borsa de treball oberta a tota mena de sortides professionals.3. Assessorament jurídic i laboral gratuït.4. Assessoria fiscal per a les declaracions de renda.5. Servei d'informació i documentació per a consultes de: DOGC, BOE, oposicions, beques, etc.6. Centre Didàctic de Ciències Experimentals (consulta de llibres i revistes especialitzades, i préstec).7. Videoteca de materials didàctics amb servei de préstec.8. Elaboració, cada any, d'uns honoraris professionals, de caràcter orientatiu, que abasten les diferents activitats que poden dur a terme els col·legiats.9. Revista del Col·legi.10. Tramitació de documents: certificats, registre de títols, etc.11. Pàgina web a Internet.12. Oficina bancària al mateix local del Col·legi.
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: <ol style="list-style-type: none">1. Formació específica del mediador públic2. Divulgació3. Informació Persona responsable: Carme Panchón.
ORGANITZACIÓ: La Junta General és l'òrgan suprem del Col·legi. La Junta de Govern, formada per 13 membres, és l'òrgan de direcció. En total, el Col·legi compta amb 15 empleats.
PROJECTES DE FUTUR: Potenciar les activitats de formació dels col·lectius que representen.

FITXA D'ENTITAT

CODI:F18

NOM: COL.LEGI OFICIAL DE DIPLOMATS EN TREBALL SOCIAL I ASSISTENTS SOCIALS DE CATALUNYA

ADREÇA: Portaferrisa, 18, 1r 1ª. 08002 Barcelona

TELÈFON: 93.318.55.93

FAX: 93.412.24.08

E-MAIL:

catalunya@tcgrabajosocial.es

PERSONA RESPONSABLE: Montserrat Grisó i Ginés

CÀRREC / FUNCIO: Presidenta

FORMA JURÍDICA: Col.legi professional

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat

ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya

HISTÒRIA:

OBJECTIUS: Defensa i reconeixement de la professió

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Activitats i serveis col.legials
2. Participació social i representació institucional

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:

1. Grup de Treball de Mediació
2. En fase de creació el Servei de Mediació Familiar, amb els següents objectius:
 - Oferir un nou camp professional als col.legiats interessats en la mediació
 - Oferir una nova via de resolució de conflictes no contenciosa als professionals i població en general

ORGANITZACIÓ:

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F19

NOM: COL.LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA		
ADREÇA: Aragó, 141-143, 4ª Planta. 08015 Barcelona		
TELÈFON: 93.542.10.08	FAX: 93.323.80.52	E-MAIL: ceesc@ceesc.es
		PAG. WEB: www.ceesc.es
PERSONA RESPONSABLE: Rafael López i Zaguirre		
CÀRREC / FUNCIO: President		
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Col.legi Professional		
FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat (amb quotes col.legials)		
Dels serveis: Privat (amb convenis puntuals de col.laboració)		
ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya		
HISTÒRIA: Creat per la Llei 15/96 del Parlament de Catalunya (22/11/96)		
OBJECTIUS: Defensa i reconeixement de la professió		
ACTIVITATS / SERVEIS:		
1. Activitats i serveis col.legials		
2. Participació social i representació		
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Assegurar la presència i aportar propostes de participació de la figura de l'educador social en l'àmbit de la mediació		
ORGANITZACIÓ: Coordinació General / Àmbit Intern, Àmbit Comunicació i Àmbit Extern / Àrea de Relacions Professionals, Àrea de Relacions amb Universitats, Àrea de Relacions Estatals i Àrea de Relacions Internacionals / Equip tècnic administratiu. Un total de 14 treballadors.		
PROJECTES DE FUTUR: Diversos. Consultar pàgina web.		

FITXA D'ENTITAT

CODI:F20

NOM: CENTRE UNIVERSITARI DE RECERCA I INTERVENCIÓ EN RESOLUCIÓ DE CONFLICTES
PAU I TREVA. FUNDACIÓ PERE TARRÉS. UNIVERSITAT RAMON LLULL

ADREÇA: Enric Granados, 2. 08007 Barcelona.

TELÈFON: 93.453.28.00

FAX: 93.454.96.55

E-MAIL: pauitreva@icesb.url.es
smiguel@icesb.url.es

PERSONA RESPONSABLE: Eduard Vinyamata i Camp, i Jordi Grané i Ortega.

CÀRREC / FUNCIO: Director i responsable tècnic, respectivament

FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Fundació

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat + subvenció (en funció del projectes)

ÀMBIT TERRITORIAL: Barcelona província, Catalunya i l'Estat Espanyol

HISTÒRIA: El Centre Pau i Treva neix com a tal l'any 1998, encara que la seva tasca a nivell de formació s'inicia molt més aviat, en concret el curs 92-93. Si bé d'entrada la principal tasca desenvolupada era la formació, amb el decurs del temps, les seves accions han anat diversificant-se fins a tenir tres àrees específiques d'actuació: formació, intervenció i recerca.

OBJECTIUS:

1. Fomentar el coneixement i la difusió de la Resolució Alternativa de Conflictes
2. Fomentar l'ús de la RAC i la Mediació
3. Fomentar la formació de professionals
4. Oferir un servei integral de qualitat
5. Establir línies de col.laboració amb entitats (públiques i privades)

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Formació
2. Recerca
3. Intervenció

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:

1. Formació
2. Difusió
3. Recerca

ORGANITZACIO:

Director General / Director de la Formació i disseny de les accions / Responsable Tècnic / Coordinadora del Centre. Un total de 3 empleats i 1 voluntari.

PROJECTES DE FUTUR: Els esmentats en el punt que tracta els objectius del Centre Pau i Treva.

FITXA D'ENTITAT

CODI:F21

NOM: INSTITUT DE SEXOLOGIA DE BARCELONA ADREÇA: Comte d'Urgell 83, pral. 2ª. 08011 Barcelona TELÈFON: 93.453.17.46 FAX: 93.453.17.62 E-MAIL:
PERSONA RESPONSABLE: Encarna Arasanç CÀRREC / FUNCIO: Direcció / Advocada
FORMA JURÍDICA: Entitat Privada. Despatx professional. S.C.P. FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat Dels serveis: Privat ÀMBIT TERRITORIAL: Barcelona ciutat
HISTÒRIA:
OBJECTIUS: Oferir serveis relacionats amb la sexualitat humana, les relacions interpersonals, la salut, l'educació i el dret
ACTIVITATS / SERVEIS: <ol style="list-style-type: none">1. Psicologia clínica2. Teràpia de parella3. Especialistes en sexologia4. Planificació familiar5. Advocat de família6. Peritatges psicològics7. Mediació en separacions i divorcis (servei mixte)8. Programes d'abusos sexuals9. Màster en Sexologia, reconegut per la Universitat de València10. Programes educatius (escoles)
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S21)
ORGANITZACIÓ: 7 socis administradors per Junta General (4 psicòlegs, 2 ginecòlegs i 1 advocat)
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F22

NOM: SERVEI D'ASSESSORAMENT TÈCNIC I ATENCIÓ A LA VÍCTIMA		
ADREÇA: Roger de Flor, 93. 08013 Barcelona		
TELÈFON: 93.316.45.00	FAX:	E-MAIL:
PERSONA RESPONSABLE: Marta Florensa i Serra.		
CÀRREC / FUNCIO:		
FORMA JURÍDICA: Entitat pública. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia.		
FINANÇAMENT: De l'entitat: Públic (Generalitat de Catalunya)		
Dels serveis: Públic (Generalitat de Catalunya)		
ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya		
HISTÒRIA: El 1979 es crea l'equip psicosocial del Ministerio de Justicia (Psicòlegs i Treballadors Socials) als Jutjats de Família. El 1983 sorgeixen les primeres idees d'arribar a acords, ja que es va observar que la pericial no era una via resolutòria. El 1997 es realitza un estudi de Mediació amb el casos on s'havia mediat (I. Andrey i C. García), un total de 400 casos. Al voltant de l'any 1996 es transfereix a la Generalitat de Catalunya l'equip del Departament de Justícia (Direcció General de Relacions Judicials i la Direcció General de Justícia Juvenil). La Generalitat de Catalunya aprova el projecte de Mediació i en demana el desenvolupament. Finalment, el 1999 es posa en marxa el programa de mediació familiar.		
OBJECTIUS: Assessorar a Jutges		
ACTIVITATS / SERVEIS:		
1. Assessorament a famílies en processos judicials		
2. Seguiment de famílies en processos judicials		
3. Mediació a famílies en processos judicials		
4. Assessorament en procesos d'incapacitació legal		
5. Assessorar a jutges de Justícia Juvenil i Justícia Penal		
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:		
ORGANITZACIÓ: La Direcció General de Mesures Penals Alternatives i Justícia Juvenil es divideix en 4 delegacions territorials (BCN, Tarragona, Girona i Lleida). A Barcelona es troben per separat els departaments de Justícia Civil, Penal i Juvenil. A les altres províncies queden dins del mateix apartat.		
PROJECTES DE FUTUR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S22)		

FITXA D'ENTITAT

CODI:F23

NOM: INSTITUT D'ESTUDIS DE LA SEXUALITAT I LA PARELLA ADREÇA: València, 317-319, 1r 4ª. 08009 Barcelona TELÈFON: 93.457.24.29 FAX: 93.457.24.29 E-MAIL: iesp@sct.ictnet.es
PERSONA RESPONSABLE: Pere Font Cabré CÀRREC / FUNCIO: Director
FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Despatx professional FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat Dels serveis: Privat ÀMBIT TERRITORIAL: Estat Espanyol
HISTÒRIA: Equip creat a finals de l'any 1998.
OBJECTIUS: Oferir serveis en relació a la sexualitat i la parella, tant des de la perspectiva clínica com educativa i comunitària.
ACTIVITATS / SERVEIS: 1. Psicologia clínica 2. Teràpia sexual i de parella 3. Orientació familiar 4. Mediació 5. Escola de pares i mares 6. Formació de professionals 7. Treball en escoles i formació
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Servei de Mediació Familiar (fitxa S23)
ORGANITZACIÓ: 4 psicòlegs formen el nucli estable, i uns 10 col.laboradors hi participen puntualment.
PROJECTES DE FUTUR: Potenciació d'una àrea d'atenció a la parella: teràpia, mediació, suport legal...

FITXA D'ENTITAT

CODI:F24

NOM: CREU ROJA CATALUNYA ADREÇA: Av. de Vallvidrera, 73. 08017 Barcelona TELÈFON: 902.22.22.93 FAX: E-MAIL: apropat@creuroja.org
PERSONA RESPONSABLE: Marta Corachan CÀRREC / FUNCIO: Presidenta
FORMA JURÍDICA: Entitat privada FINANÇAMENT: De l'entitat: Dels serveis: ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya
HISTÒRIA: La Creu Roja és una organització humanitària de voluntariat que, des de l'any 1872, treballa a Catalunya al costat dels més vulnerables. Des de finals del segle XIX, la implantació de la Creu Roja a Catalunya ha anat augmentant fins arribar a tenir, l'any 2000, 120 oficines locals i comarcals. L'equip humà es basa en el compromís del voluntariat, la confiança dels socis i el suport del personal laboral.
OBJECTIUS:
ACTIVITATS / SERVEIS: 1. ATENCIÓ DIRECTA: Refugiats i immigrants, gent gran, drogodependents i malalts de SIDA, infància i joventut, distribució d'aliments, i altres col.lectius. 2. COOPERACIÓ AMB ELS PAÏSOS MÉS DESAFAVORITS: Projectes i educació per al desenvolupament, campanyes d'acció humanitària i creixement territorial. 3. PREVENCIÓ: Central d'alarmes, serveis preventius, salvament a la mar, actuació en grans emergències. 4. FORMACIÓ: Formació interna, oferta externa i programes per a l'ocupació. 5. DIFUSIÓ: Gabinet de drets humans, campanyes i publicacions.
ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR: Projecte Punt de Trobada (fitxa S24)
ORGANITZACIÓ: Estructurada en òrgans de participació diferents segons l'àmbit territorial: local/comarcal, provincial, autonòmic i estatal.
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA D'ENTITAT

CODI:F25

NOM: ASSOCIACIÓ CATALANA PEL DESENVOLUPAMENT DE LA MEDIACIÓ I L'ARBITRATGE

ADREÇA: Aribau, 258, 1r 1ª. 08006 Barcelona

TELÈFON: 93.314.18.34

FAX: 93.414.18.34

E-MAIL: acdma@hotmail.com

PERSONA RESPONSABLE: Ventura Baiget Garcia-Cuervo

CÀRREC / FUNCIO: President

FORMA JURÍDICA: Entitat privada. Associació. 130 socis aprox.

FINANÇAMENT: De l'entitat: Privat

Dels serveis: Privat

ÀMBIT TERRITORIAL: Catalunya. Col.laboració amb entitats d'altres comunitats autònomes

HISTÒRIA: ACDMA va constituir-se el 1993 com una associació interesada en la mediació, i formada per professionals provinents de diferents camps, preferentment de les ciències socials i la psicologia.

OBJECTIUS: L'estudi i el desenvolupament de tècniques alternatives de resolució de conflictes, especialment la mediació, i la seva difusió per a implantar-la en la pràctica social quotidiana.

ACTIVITATS / SERVEIS:

1. Comissions de treball integrades pels socis en les àrees de mediació familiar, escolar, comunitària, sanitària i penal
2. Punt de Trobada ACDMA. Per al compliment del règim de visites quan es troben amb dificultats
3. Centre de mediació ACDMA. Serveis de mediació a diferents àrees
4. Organització de cursos formatius
5. Participació en l'organització de jornades, congressos, seminaris, etc.
6. Col.laboració amb altres associacions
7. Assessorament i formació per a la implantació de serveis
8. Participació com a membres en activitats de Federacions i Associacions relacionades amb el Punt de Trobada i les activitats de mediació

ACTIVITAT ESPECÍFICA EN MEDIACIÓ FAMILIAR:

1. Comissions de treball
2. Servei de Mediació Familiar (fitxa S25)
3. Formació
4. Difusió

ORGANITZACIÓ: JUNTA: President, Vice-presidenta, Secretària, Tresorera i Vocals

PROJECTES DE FUTUR: Continuar desenvolupant les actuals activitats i consolidar els actuals serveis. Estudiar la possible posada en marxa d'altres serveis relacionats amb la mediació i la seva introducció a la societat.

FITXA DE L'ENTITAT

CODI: F26

NOM: IL.LUSTRE COL.LEGI D'ADVOCATS DE BARCELONA ¹ ADREÇA : Mallorca, 283. 08037 Barcelona		
TELEFON: 93.496.18.80	FAX: 93.487.15.89	E-MAIL: icab@icab.es WEB: www.icab.es
PERSONA RESPONSABLE:		
CÀRREC/FUNCIÓ:	TELEFON:	E-MAIL:
PERSONA DE CONTACTE:		
CÀRREC/FUNCIÓ:	TELEFON:	E-MAIL:
FORMA JURÍDICA:	TIPUS DE FINANÇAMENT	
DESCRIPCIÓ DEL LOCAL:	Dels serveis:	
AMBIT TERRITORIAL:	De l' entitat:	
HISTORIA:		
OBJECTIUS:		
ACTIVITATS/SERVEIS:		
ALTRES ACTIVITATS/SERVEIS:		
Nº EMPLEATS:	ORGANITZACIÓ INTERNA:	
Nº VOLUNTARIS:		
PROJECTES DE FUTUR:		
SERVEI / ACTIVITAT EN MEDIACIÓ FAMILIAR:		

¹ De forma reiterada s'ha demanat al Col.legi informació sobre les activitats en relació a la mediació familiar. La resposta que es va obtenir va ser que encara estaven a l'espera del desenvolupament del Reglament de la Llei per la creació d'un servei de mediació familiar. A data de Desembre de 2001 no estaven en disposició de donar més informació.

Annex 2

Serveis de Mediació Familiar a Barcelona

2.1. Llistat de Serveis

2.2. Qüestionari dirigit als serveis

2.3. FITXES DE SERVEIS

2.1 Llista Serveis de Mediació Familiar i codis

Els Serveis de Mediació Familiar s'ofereixen dins d'algunes de les entitats abans esmentades. En total són 16 serveis

Nom de les entitats que ofereixen un SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR (SMF)	CODI FITXA SERVEI
SMF a ACDMA	S 08
SMF a ACRISDI	S 15
SMF a ACISJF	S 05
SMF a BACS Psicologia	S 07
SMF a Centre d'Atenció a la Parella	S 17
SMF "AEQUITAS" al Centre de Mediació i Resolució de Conflictes	S 04
SMF a Centre d'atenció a les Parelles en procés de separació i divorci	S 03
SMF (Punt de Trobada) a Creu Roja	S 24
SMF a Gabinet Antònia Hernández	S 14
SMF a Gabinet Mercedes Monjo	S 09
SMF a Institut d'Estudis de la Sexualitat i la parella	S 23
SMF a Institut de Mediació de Barcelona	S 01
SMF a Institut de Sexologia de Barcelona	S 21
SMF a INTRESS	S 08
SMF a Institut Genus	S 02
SMF a PAIDEO- Gabinet Gemma Salamanca	S 11
SMF a SATAV	S 22

2.2. QÜESTIONARI A SERVEIS DE MEDIACIÓ FAMILIAR

NOM servei:

ENTITAT:

ADREÇA:

TELEFON: FAX:

E-MAIL:

.....

NOM DE LA PERSONA RESPONSABLE DEL SERVEI

Càrrec/funció:

Telèfon de contacte :

E-mail:

.....

FINANÇAMENT DEL SERVEI

públic

privat

privat subvencionat

Preu del servei per l'usuari:

Pressupost global de l servei:

Observacions :

.....

TITULARITAT

Pública (titularitat i finançament públic)

Privada (titularitatvi finançament privat)

Privada Concertat (titularitat i gestió privada, finançament públic)

Observacions:

.....

OBJECTIUS ESPECÍFICS DEL SERVEI

.....

FUNCIONAMENT DEL SERVEI :

Nom del servei:

Horari d'atenció al públic:

Condició d'accés al servei

Condicions de l'espai físic:

Sistemes de difusió i comunicació del servei:

Altres:

.....

TIPUS DE POBLACIÓ QUE FA US DEL SERVEI:

Procedència territorial:

Accés al servei:

Derivació . Des d'on? :

Directa

.....

PROFESSIONALS IMPLICATS EN EL SERVEI

(veure al final el quadre de doble entrada)

.....

DINÀMICA INTERNA DE TREBALL

Espai de treball de l'equip:

Si N° hores setmanals:

No

Tenen espai de formació interna?

Tenen sistema d'avaluació intern?

Coordinació amb altres serveis:

.....

MEDIACIONS REALITZADES:

Nombre de mediacions :

Tipus de problemàtica/conflicte :

Nombre mitjà de sessions :

Nombre de mediacions amb acord:

Nombre de mediacions sense acord:

.....
FUNCIONS ESPECIFIQUES DEL MEDIADOR FAMILIAR EN AQUEST SERVEI:

.....
MODEL o MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT

.....
PRINCIPALS PROBLEMÀTIQUES TRACTADES EN LES MEDIACIONS PRACTICADES:

.....
PROJECTES DE FUTUR DEL SERVEI

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S1

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: Institut de Mediació de Barcelona (fitxa F1) ADREÇA: Bruc, 6. 08010 Barcelona TELÈFON: 93.268.12.66 FAX: 93.268.04.74 E-MAIL: cperello@copc.es 93.317.37.66
PERSONA RESPONSABLE: Catherine Perelló CÀRREC / FUNCIO: Gerent
CREACIÓ DEL SERVEI:
OBJECTIUS:
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De 9 a 13 h. i de 16 a 19 h.
ACCÉS AL SERVEI: - Derivació: institucions, advocats, psicòlegs, escoles, jutges, col·legi de psicòlegs i treballadors socials. - Directe: Trucant al telèfon de referència.
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Nº MITJÀ DE SESSIONS:
ORGANITZACIÓ: L'equip disposa d'un espai de treball en equip, i compta amb un sistema d'avaluació interna.
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 49 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Divorcis, separacions de parelles de fet, dissolució familiar del patrimoni, conflictes matrimonials, conflictes paterno-filials, conflictes avis-nets, conflictes madrastra-fillastre, lloguers, abusos sexuals i conflictes família-escola. Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 41 Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: 8
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Quasi sempre es practica una co-mediació, amb un advocat i un psicòleg.
PROJECTES DE FUTUR: Formació

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S2

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: Institut Genus (fitxa F2) ADREÇA: Enric Granados, 116, 3r. 08008 Barcelona TELÈFON: 93.237.41.83 FAX: 93.415.70.89 E-MAIL: genus-bcn@genus.es
PERSONA RESPONSABLE: Carmina Català CÀRREC / FUNCIÓ: Responsable de l'Àrea d'Intervenció amb la Família
CREACIÓ DEL SERVEI: Es dissenya el servei el 1991. S'inicia el 1992 amb una promoció i subvenció de la fundació "La Caixa".
OBJECTIUS: 1. Minimitzar el cost de la separació conjugal als membres de la parella i als fills. 2. Facilitar la cooperació del pare i de la mare per a que puguin continuar la seva funció després de la separació. 3. Crear les bases necessàries per a revisar els acords segons els canvis que puguin sorgir.
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De 10 a 21h. sense interrupció
ACCÉS AL SERVEI: Derivació d'altres professionals
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: 12.000 ptes/sessió de 1,30 h. Nº MITJÀ DE SESSIONS: 5
ORGANITZACIÓ: Disposen d'un espai de treball en equip, de formació interna i d'avaluació interna (on es revisen les sessions i seguiments).
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 3 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: 1. Fills (convivència) 2. Relació amb les famílies d'origen respectives 3. Reparació econòmica i pensions per la manutenció dels fills 4. Relació amb altres professionals que intervenen (psicòlegs, advocats...) Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 3 Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Segueixen un model sistèmic-construccionista: Deconstrucció-Construcció. Acompanyament en el procés de separació. Redefinició de la separació. Redefinició de posició. Acords possibles. Reconeixement de la diferència. Ritual de separació. Les funcions del mediador són: 1. Assessorament sobre el procés a seguir, i com transmetre i compartir amb fills i familiars la seva situació. 2. Facilitar un espai de trobada per a que cada membre de la parella pugui expressar les seves necessitats. 3. Ajudar als membres de la parella que es separa a formular alternatives i a trobar solucions abans mai pensades, però que sempre seran decidides per ells mateixos. 4. Redactar un projecte d'acord, consensuat per tots dos i que sigui fàcil d'aplicar perquè no serà imposat per una tercera persona.
PROJECTES DE FUTUR: Iniciar grups de suport per a adults, separats, parelles i per adolescents amb pares separant-se.

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S3

NOM DEL SERVEI: CENTRO DE ATENCIÓN A PAREJAS EN PROCESO DE SEPARACIÓN Y DIVORCIO Y MEDIACIÓN FAMILIAR

ENTITAT: Escola de Teràpia Familiar de l'Hospital de Sant Pau

ADREÇA: Hospital de Sant Pau. Escola de Teràpia Familiar. Sant Antoni Mº Claret s/n. 08025 Barcelona

TELÈFON: 93.291.94.75 **FAX:** 93.291.94.75 **E-MAIL:** eterapia@santpau.es

PERSONA RESPONSABLE: Gemma Baulenas, Tre Borràs i Ignacio Bolaños.

CÀRREC / FUNCIÓ: Coordinadors

CREACIÓ DEL SERVEI: El Màster de Mediació Familiar es va incorporar al conjunt de formació de l'Escola de Teràpia Familiar de Sant Pau a partir del curs 1995-1996, com una ampliació específica a la formació sistèmica i sota el reconeixement del Fòrum Europeu de Mediació Familiar. A partir del 1999 es transforma en un programa de Màster reconegut per la UAB. Per impartir aquesta formació es requereix l'existència d'opcions pràctiques on els alumnes puguin accedir a sessions dirigides pels professors i, posteriorment, a sessions dirigides per ells mateixos amb supervisió. Aquest servei pot atendre tant demandes voluntàries sorgides per les pròpies parts en conflicte, com derivades d'advocats i professionals psico-socials, o per petició judicial.

OBJECTIUS: Assessorament, orientació, psicoteràpia i mediació familiar

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Dilluns a la tarda

ACCÉS AL SERVEI: Derivació d'altres serveis i jutjats

PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Gratuït

Nº MITJÀ DE SESSIONS:

ORGANITZACIÓ: L'equip disposa d'un espai de treball en equip, de formació i sistema d'avaluació interna i coordinació amb altres serveis.

Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: Encara no tenen dades

TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Relacions paterno-filials, mesures de la ruptura conjugal

Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD:

Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:

MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Mediació sistèmica

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S4

<p>NOM DEL SERVEI: MEDITERRÀNIA. ENTITAT: AEQUITAS. Centre de Mediació i Resolució Alternativa de Conflictes (fitxa F4) ADREÇA: Pg. Sant Joan, 121, 1r 1ª. 08037 Barcelona TELÈFON: 93.459.09.51 FAX: 93.459.09.51 E-MAIL: aequitasbcn@hotmail.com</p>
<p>PERSONA RESPONSABLE: Jordi Palou i Irma Rognoni CÀRREC / FUNCIO: Co-directors</p>
<p>CREACIÓ DEL SERVEI: Gener de 1999.</p>
<p>OBJECTIUS:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Oferir un servei global al sistema familiar per al tractament dels conflictes.2. Mediar en els conflictes en els casos que es sol·liciti, i derivar a altres professionals si el cas ho requereix.
<p>HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Horari d'oficina i adaptació a les necessitats</p>
<p>ACCÉS AL SERVEI: Derivació de professionals del dret i la psicologia</p>
<p>PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: A determinar amb l'usuari Nº MITJÀ DE SESSIONS: 5</p>
<p>ORGANITZACIÓ: Equip format per 2 mediadors i una administrativa. Els mediadors són llicenciats en Dret i tenen 10 anys d'experiència. Disposen d'un espai de treball en equip, un sistema d'avaluació interna i es coordinen amb altres serveis.</p>
<p>Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 25 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Separacions/divorcis, guardes i custòdies, problemes patrimonials.2. Patries potestats, tuteles, problemàtiques derivades d'adopcions nacionals i internacionals.3. Relacions pares/fills, pares/fills/escola, relacions avis i els seus fills (pares, etc.)4. Empreses familiars. <p>Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: No tenen aquest criteri de valoració Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: No tenen aquest criteri de valoració</p>
<p>MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR:</p> <p>Integren tots els corrents del camp de la investigació en relació a la persona, la relació humana, el conflicte, la comunicació, la intel·ligència, l'estratègia, l'enfocament sistèmic al servei de les persones i les famílies.</p> <p>Les funcions del mediador són:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Coordinar amb l'administrativa la relació de recepció, gestió de primeres visites i sessió inicial.2. Portar a terme les sessions de mediació en co-mediació, si s'escau.3. Coordinació amb els professionals que siguin necessaris, tant de l'àmbit privat com públic.4. Gestionar l'avaluació del servei de mediació.5. Gestionar el seguiment, si s'escau.
<p>PROJECTES DE FUTUR: Ser un referent per a la família en la prevenció, gestió i transformació dels conflictes.</p>

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S5

<p>NOM DEL SERVEI: SERVEI D'ORIENTACIÓ I MEDIACIÓ DE LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA ENTITAT: Associació Catòlica Internacional de Serveis a la Joventut Femenina (fitxa F5) ADREÇA: València, 273, 1r 1ª. 08009 Barcelona TELÈFON: 93.215.56.26 FAX: 93.487.32.17 E-MAIL: acisjf@suport.org 93.487.19.22</p>
<p>PERSONA RESPONSABLE: Francesca Ferrari CÀRREC / FUNCIO: Directora del servei</p>
<p>CREACIÓ DEL SERVEI: En detectar la necessitat d'un servei d'escolta i orientació per a les problemàtiques que tenen a veure amb els menors, l'octubre del 1997 neix SOMIA, conjuntament amb el "Telèfon de la Infància i de l'Adolescència 900.300.777", per a salvaguardar els Drets dels Infants, reconeguts a la Convenció de les Nacions Unides l'any 1989.</p>
<p>OBJECTIUS:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Propiciar l'escolta i la comunicació.2. Informar i assessorar sobre com actuar davant la situació.3. Facilitar la reflexió sobre què es pot fer i com.4. Contenir les angoixes o fer que surtin per a poder-les elaborar.5. Marcar objectius d'actuació.6. Donar recursos o derivar a serveis més escaients.7. Potenciar l'autonomia d'implicació en la pròpia situació i la posterior gestió del conflicte.
<p>HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Matí i tarda amb cita concertada</p>
<p>ACCÉS AL SERVEI:</p> <ul style="list-style-type: none">- Derivació: DGAM, 010 i Guia CQC- Directe
<p>PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Gratuït</p>
<p>Nº MITJÀ DE SESSIONS:</p>
<p>ORGANITZACIÓ: Equip format per 8 professionals (1 pedagoga, 4 psicòlegs i 3 educadors socials). Dos tenen el Màster de Mediació. L'equip disposa d'un espai de treball en equip, i un espai de formació i avaluació interna. Existeix una coordinació setmanal amb la DGAM.</p>
<p>Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 35 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Infants, adolescents, joves i adults en relació amb els menors, així com separacions conflictives, famílies monoparentals, relació pares/fills adolescents. Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 88% Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: 12%</p>
<p>MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR:</p> <p>Fan servir un mètode eclèctic adaptat a les persones protagonistes de la mediació. Les funcions del mediadors són:</p> <ul style="list-style-type: none">- Facilitar la comunicació- Afavorir la recerca d'acords negociats i consensuats- Millorar les circumstàncies conflictives que poden portar a un deteriorament conductual de les parts- Evitar situacions violentes- Mantenir l'equilibri relacional- Propiciar actituds per a que el compromís sigui efectiu- Donar elements per a la gestió de les problemàtiques que es produeixen en la convivència diària- El mediador acompanya als veritables protagonistes en el procés vers l'autogestió del conflicte plantejat
<p>PROJECTES DE FUTUR: Continuar amb les activitats i serveis realitzats fins ara.</p>

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

<p>NOM DEL SERVEI: MEDIACIÓ FAMILIAR I A LES EMPRESES ENTITAT: BACS PSICOLOGIA / BACS CONSULTORIA (fitxa F7) ADREÇA: Cabanes, 21, àtic 1ª. 08004 Barcelona TELÈFON: 93.688.12.65 93.442.33.11 FAX: E-MAIL: bascpsic@copc 656.30.76.76</p>
<p>PERSONA RESPONSABLE: Daya H. Rolsma Tehusjarana CÀRREC / FUNCIÓ: Directora</p>
<p>CREACIÓ DEL SERVEI: El centre es va inaugurar el 1992, i entre les seves activitats s'hi dferia la mediació. El setembre del 2000 es va incloure la mediació per a les empreses .</p>
<p>OBJECTIUS:</p>
<p>HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De 9 a 20 h.</p>
<p>ACCÉS AL SERVEI: - Derivació del COPC - Directe</p>
<p>PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: - 12.000 ptes/hora si és amb un mediador - 20.000 ptes/hora si és grupal o hi ha dos mediadors Nº MITJÀ DE SESSIONS: 3</p>
<p>ORGANITZACIÓ: Equip format per 4 psicòlegs, amb formació en Teràpia familiar Sistèmica, Mediació Familiar, Resolució de Conflictes i Negociació. Disposen de 15 hores setmanals de treball en equip, espai de formació i avaluació interna, i es coordinen amb altres serveis.</p>
<p>Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 30 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: De parella, pares/fills, interfamiliars Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 25 Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: 5</p>
<p>MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Mètode Circular / Harvard. Les funcions del mediador són: - Facilitar el procés de comunicació. - Aconseguir un acord satisfactori per a les parts.</p>
<p>PROJECTES DE FUTUR: Incloure les empreses i les organitzacions .</p>

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S8

<p>NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR DE BARCELONA ENTITAT: INTRESS (Institut de Treball Social i Serveis Socials) (fitxa F8) ADREÇA: Av. Diagonal, 482, 2n 3ª. 08006 Barcelona TELÈFON: 93.217.26.64 FAX: 93.237.36.34 E-MAIL: intressbar@intress.org</p>
<p>PERSONA RESPONSABLE: Aleix Ripoll-Millet CÀRREC / FUNCIÓ: Director del servei</p>
<p>CREACIÓ DEL SERVEI: A Barcelona es creen, uns mesos mes tard que a Madrid -gener 1990-, dos serveis de mediació familiar: el Servei de Mediació Familiar de Barcelona adscrit a l'Institut de Treball Social i Serveis Socials (INTRESS), i el Servei de Mediació Familiar de l'Institut Genus. Aquell mateix any es va encarregar a uns dels experts en treball amb famílies de l'INTRESS, el disseny d'un servei de mediació familiar. Aquell mateix projecte va ser presentat al Ministerio de Asuntos Sociales per al seu finançament; però el projecte no va ser acceptat. El Servei va aconseguir ser finançat, inicialment, per la fundació "La Caixa". El mes de febrer del mateix any va tenir lloc la presentació pública del Servei, de manera conjunta, i amb el patrocini de l'Institut Genus de Barcelona; i al març, el Servei va ser presentat formalment al Col·legi d'Advocats de Barcelona, al Servei d'Orientació Jurídica del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i al Col·legi de Psicòlegs de Catalunya. L'equip del Servei estava dirigit, tècnicament, per un psicòleg amb formació en teràpia familiar i expert en tècniques de mediació; i constava d'un psicòleg, una advocada experta en dret de família amb formació en mediació familiar que actuava com a consultora jurídica, i una recepcionista-administrativa responsable del primer contacte i del control administratiu. INTRESS va assignar al SMF de Barcelona, un gerent a temps parcial per a la difusió i el control econòmic.</p>
<p>OBJECTIUS:</p>
<p>HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Hores a convenir per telèfon</p>
<p>ACCÉS AL SERVEI: - DERIVACIÓ: boca a boca, advocats, treballadors socials i Telèfon de l'Esperança - DIRECTE</p>
<p>PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: 10.000 ptes/sessió de 2 h. Nº MITJÀ DE SESSIONS: 3</p>
<p>ORGANITZACIÓ: L'equip està format per una mediatadora i una jurista, ambdues amb més de 30 anys d'experiència. La resta del servei (treball en equip, coordinacions, formació, etc.) es troba en fase de reelaboració.</p>
<p>Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 250 (aproximadament) TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:</p>
<p>MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Negociació estructurada</p>
<p>PROJECTES DE FUTUR: En fase de reconstrucció</p>

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S9

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: MERCEDES MONJO LARRAÑAGA (fitxa F9) ADREÇA: Ganduxer, 14, dptx. 13. 08021 Barcelona TELÈFON: 93.321.01.17 FAX: 93.321.01.17 E-MAIL: mmonla@copc.es
PERSONA RESPONSABLE: Mercedes Monjo Larrañaga CÀRREC / FUNCIÓ:
CREACIÓ DEL SERVEI: Funciona des de fa uns 5-6 anys.
OBJECTIUS: Mediacions familiars per separació, divorci i problemes intergeneracionals; projectes de mediació escolar, mediació comunitària, i docència.
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Hores convingudes
ACCÉS AL SERVEI: - Derivació: despatxos d'advocats i altres professionals - Directe
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: 12.000 ptes/sessió, d'una durada de 1,5 h. (aprox) amb les dues parts. Nº MITJÀ DE SESSIONS: 6
ORGANITZACIÓ: Treballa sola. Disposa d'un espai de formació interna a través d'ACDMA, d'avaluació interna, i de coordinació amb altres serveis.
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 20 (aprox.) TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Dificultats per complir els acords: post-separació, entre pares i fills adolescents, o per separació o divorci. Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 50 % Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: 50%, la major part dels que no arriben a acords és perquè ho deixen estar, encara que quasi sempre hi ha una millora en les seves relacions, i algun petit acord sí que es compleix.
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: La funció del mediador és la de dirigir el procés i ajudar a que arribin a obtenir els seus propis millors acords .
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S14

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: ANTÒNIA HERNÁNDEZ. Advocada i mediatra (fitxa F14) ADREÇA: Puigcerdà, 287, 3r 1ª. 08020 Barcelona TELÈFON: 93.314.41.87 FAX: 93.314.41.87 E-MAIL:
PERSONA RESPONSABLE: Antònia Hernández CÀRREC / FUNCIO: Advocada i Mediatra
CREACIÓ DEL SERVEI: Ofereix a les parts en conflicte, un espai per a discutir les possibles sortides .
OBJECTIUS: Arribar a acords i, si és possible, evitar el procediment contenciós.
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Dilluns i dimecres de 16,30 a 20 h. Divendres de 10,30 a 13 h.
ACCÉS AL SERVEI: - Derivació de companys advocats - Directe
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Nº MITJÀ DE SESSIONS: 4
ORGANITZACIÓ: Treballa sola. És advocada, i ha fet diferents cursos de mediació familiar.
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 6 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: 1. Pensions, custòdies de fills 2. Repartiment d'herències 3. Fills i pares grans Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 4 Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: 2
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: La funció del mediatra és la de facilitar la comunicació entre les parts. Fa servir com a mètode una barreja dels mètodes que ha après, agafant el més adient de cada un.
PROJECTES DE FUTUR: Cercar la col.laboració d'un psicòleg.

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S15

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: ACRISDI. Associació Cristiana de Persones Separades i Divorciades (fitxa S15) ADREÇA: Bailèn, 10. 08010 Barcelona TELÈFON: 93.231.48.07 93.232.34.82 FAX: E-MAIL: acrisdi@sofhome.net
PERSONA RESPONSABLE: La Junta CÀRREC / FUNCIO:
CREACIÓ DEL SERVEI: El servei es va crear el 1999, paral·lelament amb la llei de mediació familiar.
OBJECTIUS:
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Dilluns i dimecres de 18 a 20 h.
ACCÉS AL SERVEI: Directe
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: La primera consulta és gratuïta. Els preus són els establerts pel Col·legi d'Advocats i de Psicòlegs. Nº MITJÀ DE SESSIONS:
ORGANITZACIÓ: Equip format per 4 advocats i 3 psicòlogues, tothom amb diferents cursos de mediació familiar.
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: No s'ha fet cap mediació. El servei existeix, però no es demana. Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR:
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S17

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

ENTITAT: Centro de Atención a la Pareja (fitxa F17)

ADREÇA: Gran Via de les Corts Catalanes, 514, 1r 5ª. 08015 Barcelona

TELÈFON: 93.454.86.68 **FAX:** 93.635.00.26 **E-MAIL:**

PERSONA RESPONSABLE: Graciela Susanne

CÀRREC / FUNCIO:

CREACIÓ DEL SERVEI: La fundadora coneixia la tècnica de la mediació per experiència pròpia, a Holanda; feia el tractament dels conflictes de parella des d'aquesta perspectiva, encara que sense entrar a divulgar la paraula "mediació". Molt més tard, van començar a dir al Centro de Atención de la Pareja que feien mediació, quan el grup de S. Puntès va començar a promoure el seu Màster a Les Heures (al que G. Susanne s'apuntà per normalitzar la situació "de fet" i obtenir un certificat; però l'experiència és anterior). Els col.laboradors han anat variant.

OBJECTIUS:

1. Oferir un espai de diàleg per a l'atenció en els conflictes de parella
2. Poder treballar amb un estil propi, mantenint com a eix el respecte per la creativitat i la professionalitat (normes ètiques, oferir qualitat al client i dedicació -formació individual del professional-) de cada un dels membres que formen l'equip.

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De dilluns a divendres, de 10 a 22 h.

ACCÉS AL SERVEI: Directe

PREU DEL SERVEI PER L'USUARI:

Nº MITJÀ DE SESSIONS: De 6 a 8

ORGANITZACIÓ: Equip format per 4 psicòlegs; dels quals un té formació en mediació familiar.

Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: Des de l'any 1990

TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Distribució de les feines domèstiques, infidelitat, espai individual i agressions mútues.

Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD:

Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:

MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR:

1. Deixar espai per a escoltar i ser escoltat
2. Buscar l'acord
3. Rebre i reflectir (resumir) missatges i emocions, i clarificar i procurar que l'agenda es treballi.

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S21

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: Institut de Sexologia de Barcelona (fitxa F21) ADREÇA: Comte d'Urgell, 83, pral. 2ª 08011 Barcelona TELÈFON: 93.453.17.46. FAX: 93.453.17.62 E-MAIL:
PERSONA RESPONSABLE: Encarna Arasanz Roche CÀRREC / FUNCIÓ: Advocada i Directora del centre
CREACIÓ DEL SERVEI: S'inicia perquè els serveis de teràpia de parella i l'advocat del centre necessitaven el servei de la resta de professionals (part emocional i realitat jurídica), per a resoldre els problemes que plantegen els usuaris.
OBJECTIUS: Resoldre conflictes
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De 9 a 14 h i de 17 a 19 h.
ACCÉS AL SERVEI: - Derivació: companys professional - Directe: publicitat
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: - Visites individuals: 9.000 ptes/ 1ª visita; 8.000 ptes/ 2ª visita - Visites en parella: 10.000 ptes/ 1ª visita; 9.000 ptes/ 2ª visita Nº MITJÀ DE SESSIONS: 4
ORGANITZACIÓ: Equip format per 2 psicòlegs i 1 advocada.
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 7 TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Fills: no acceptació de la separació, règim de visites ... Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 7 Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR:
PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S22

NOM DEL SERVEI: EAT (Equip d'Assessorament Tècnic)
ENTITAT: Servei d'Assessorament Tècnic i Atenció a la Víctima (fitxa F22)
ADREÇA: València, 344, 1ª. 08009 Barcelona
TELÈFON: 93.567.18.88 **FAX:** **E-MAIL:**

PERSONA RESPONSABLE:
CÀRREC / FUNCIÓ:

CREACIÓ DEL SERVEI: El 1979 es crea l'equip psicosocial del Ministerio de Justicia (Psicòlegs i Treballadors Socials) als Jutjats de Família. El 1983 sorgeixen les primeres idees d'arribar a acords, ja que es va observar que la pericial no era una via resolutòria. Al voltant de l'any 1996 es transfereix a la Generalitat de Catalunya l'equip del Departament de Justícia (Direcció General de Relacions Judicials i la Direcció General de Justícia Juvenil). El 1997 es realitza un estudi de Mediació amb els casos on s'havia mediat (I. Andrey i C. Garcia), un total de 400 casos. La Generalitat de Catalunya aprova el projecte de mediació i en demana el desenvolupament. Finalment, el 1999 es posa en marxa el programa de mediació familiar.

OBJECTIUS:

1. Reduir els efectes negatius i minorar les tensions provocades pel litigi.
2. Preservar les relacions entre els diferents membres del grup familiar.
3. Vetllar pel millor interès dels fills.
4. Estimular-los l'autodeterminació respecte la presa de decisions, i proporcionar-los un espai neutre on puguin discutir i resoldre les diferències.
5. Ajudar a comunicar-se i a cooperar en els temes relacionats amb els fills.
6. Facilitar la reducció de stress i ansietat, inherents als processos de separació i divorci.
7. Disminuir el risc d'incompliment de les mesures dictades, i evitar l'aparició de nous litigis, facilitant així la funció dels jutges, atès que es promou l'acord mutu.

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De 9 a 15h. Tardes a convenir

ACCÉS AL SERVEI: Derivació del Jutjat

PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Gratuït

Nº MITJÀ DE SESSIONS: Un màxim de 6

ORGANITZACIÓ: Equip format per 8 psicòlegs i 8 treballadors socials; dels quals 4 han cursat el Màster de Mediació Familiar a l'Hospital de Sant Pau, i 1 el Màster de Resolució de conflictes a Les Heures.

Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: 81 (durant 2001)

TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Guardes i custòdies

Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: 65

Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: 16

MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Model sistèmic relacional

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S23

NOM DEL SERVEI: SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR ENTITAT: Institut d'Estudis de la Sexualitat i la Parella (fitxa F23) ADREÇA: València, 317-319, 1r 4ª. 08009 Barcelona TELÈFON: 93.457.24.29 FAX: 93.457.24.29 E-MAIL: iesp@sct.ictnet.es
PERSONA RESPONSABLE: Pere Font Cabré CÀRREC / FUNCIO: Director
CREACIÓ DEL SERVEI:
OBJECTIUS:
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: De 10 a 14 h. i de 16 a 21 h.
ACCÉS AL SERVEI: Directe
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Nº MITJÀ DE SESSIONS: Entre 4 i 6
ORGANITZACIÓ: Equip format per 4 psicòlegs, i 1 advocat amb formació específica en mediació familiar. Disposen d'espai per al treball en equip (entre 5 i 10 hores) i de formació interna.
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: n/c TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Conflictes de parella i mediació Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: n/c Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD: n/c
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: És un model de 5 sessions, 4 amb el psicòleg i 1 també amb l'advocat. Es compagina el paper de mediador amb el de terapeuta de parella.
PROJECTES DE FUTUR: Consolidar un estil i un equip propi

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S24

NOM DEL SERVEI: PROJECTE PUNT DE TROBADA
ENTITAT: Creu Roja Catalunya (fitxa F24)
ADREÇA: Av. Joan d'Àustria, 102-124. 08018 Barcelona
TELÈFON: 93.300.65.65 **FAX:** 93.485.25.12 **E-MAIL:**

PERSONA RESPONSABLE: Teresa Bajona
CÀRREC / FUNCIÓ: Coordinadora del projecte

CREACIÓ DEL SERVEI: La Creu Roja inicia aquest projecte l'any 2001, arran de detectar la necessitat d'oferir un espai neutral i adequat on es puguin dur a terme les visites entre els fills i els progenitors no custodis, o bé es puguin realitzar les recollides i entregues dels menors, sense necessitat de que els progenitors hagin de tenir contacte, en aquells casos en que la problemàtica existent així ho requereixi.

OBJECTIUS:

1. Facilitar un espai acollidor on els menors puguin trobar-se i relacionar-se amb el progenitor no custodi i/o amb la família extensa.
2. Possibilitar un recurs alternatiu a les diferents institucions de la xarxa comunitària on es puguin relacionar progenitors no custodis i fills, quan no puguin fer-ho en un medi normalitzat.
3. Oferir un espai de trobada entre els pares i els fills, quan s'hagin donat circumstàncies o indicis de situacions de risc per als menors, garantint així un mínim de seguretat per al menor.
4. Evitar que els menors s'hagin de trobar amb el seu/-va pare/mare, en un context no adient per a aquesta finalitat: jutjats, comissaries, etc.
5. Promocionar la participació de la societat civil en la resolució i millora de les noves problemàtiques socials, mitjançant el voluntariat.
6. Minimitzar el cost emocional que pot suposar per a un menor la trobada amb un progenitor quan aquest ha estat allunyat per motius diversos (canvi de sentència, desconeixement del progenitor, estada perllongada a l'estranger, etc.)
7. Garantir el servei durant els caps de setmana i períodes de vacances, per a facilitar la relació entre pare o mare, i fill.

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: Divendres de 17 a 20 h. Dissabtes, diumenges i festius de 10 a 13 h. i de 17 a 20h.

ACCÉS AL SERVEI: Derivació

PREU DEL SERVEI PER L'USUARI:
Nº MITJÀ DE SESSIONS:

ORGANITZACIÓ: El servei disposa de 2 hores de treball en equip, formació i avaluació interna i coordinació amb altres serveis.

Nº DE MEDIACIONS REALITZADES:
TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE:
Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD:
Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:

MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR:

PROJECTES DE FUTUR:

FITXA DE SERVEI DE MEDIACIÓ FAMILIAR

CODI: S25

NOM DEL SERVEI: CENTRE DE MEDIACIÓ ACDMA ENTITAT: Associació Catalana pel Desenvolupament de la Mediació i l'Arbitratge (fitxa F25) ADREÇA: Aribau, 258, 1r 1ª. 08006 Barcelona TELÈFON: 93.414.18.34 FAX: 93.414.18.34 E-MAIL: acdma@hotmail.com
PERSONA RESPONSABLE: Ventura Baiget Garcia-Cuervo CÀRREC / FUNCIÓ: President de l'ACDMA
CREACIÓ DEL SERVEI: El centre començarà les seves activitats el Setembre-October del 2001.
OBJECTIUS: 1. Donar servei a les parelles en processos de separació o divorci. 2. Atendre a les famílies que demanin la intervenció, per a resoldre tot tipus de conflictes dins el marc de les relacions familiars.
HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC: A determinar
ACCÉS AL SERVEI:
PREU DEL SERVEI PER L'USUARI: Nº MITJÀ DE SESSIONS:
ORGANITZACIÓ:
Nº DE MEDIACIONS REALITZADES: TIPUS DE PROBLEMÀTICA / CONFLICTE: Nº DE MEDIACIONS AMB ACORD: Nº DE MEDIACIONS SENSE ACORD:
MÈTODE DE MEDIACIÓ PRACTICAT / FUNCIONS DEL MEDIADOR FAMILIAR: Malgrat hi ha unes directrius generals del centre, com que s'està organitzant un torn de mediadors/-es, entenen que cadascú pot aportar el seu propi estil i model. La funció del mediador seria intervenir en el procés de la mediació, amb tot el que això comporta.
PROJECTES DE FUTUR: Iniciar el servei el setembre-octubre del 2001.

Annex 3

Entrevistes en profunditat a professionals

1.1. Llistat de professionals entrevistats

1.2. Guió de l'entrevista en profunditat

3.1. Llistat de professionals entrevistats

- ESPERANÇA BORRULL. Treballadora social. Coordinadora d'un Equip de Serveis Socials a l'Eixample
- CARMINA CATALÀ. Psicòloga terapeuta familiar. Institut Genus. Experiència en l'Àrea de Serveis personals de l'Ajuntament de Barcelona
- FRANCESCA FERRARI. Pedagoga i psicoterapeuta del ACIJSF
- CARMÉ FERRER. Treballadora social. Coordinadora d'un Equip de Serveis Socials al Raval
- ANNA GARCÍA. Coordinadora dels Serveis d'Infància, Família i Justícia de la Creu Roja de Barcelona
- JORDI GRANÉ. Filòsof i Màster en Sociologia i Gestió pública. Responsable tècnic del centre Pau i Treva
- LLUÍS LALUCAT. Psicoterapeuta familiar. Coordinador del Centre d'Higiene Mental Les Corts. Trenta anys d'experiència de treball amb famílies
- RAFEL LÓPEZ. Educador a Servei d'Atenció primària. Animador sociocultural a joves dependents de Justícia Juvenil. Cap de Serveis Personals d'un Ajuntament. President de la Junta de Govern del Col·legi d'Educadors Socials
- ELVIRA MÉNDEZ. Metgessa especialista en la promoció de la salut i educació sanitària. Directora de l'Associació Salut i Família
- SÒNIA MIQUEL. Pedagoga. Màster en resolució de conflictes
- MERCÉ MOLINA. Advocada de dret Civil i Dret de Família
- PASCUAL ORTUÑO. Jutge de primera Instància. Jutge de Família. Audiència Nacional.
- JORDI PALOU. Advocat. Mediator a centre privat de mediació. Professor d'un Màster en Mediació
- CATHERINE PERELLÓ. Psicòloga. Mediatora a centre privat de mediació. Professora d'un Màster en mediació.
- MARIA TERESA PI I SUNYER. Doctora en Psicologia Clínica. Terapeuta de parella. Consultora a escoles i escoles bressol. Experta en assessorament a dones embaraçades a l'Hospital de la Vall d'Hebrón.
- CRISTINA RECOUSO. Sociòloga. Mediatora i membre de l'ACDMA
- MONTSERAT TUR. Advocada en dret de família. Advocada d'un grup de dones a Nou barris que dona suport a dones que han patit o pateixen violència familiar

3.2. Guió de l'entrevista en profunditat professionals

(A) SOBRE LA MEDIACIÓ FAMILIAR (POTENCIALITATS I LÍMITS)

1. Què considera que és la mediació familiar?
2. En quina mena de conflictes és adequada i en quina no?
3. La veu aïllada d'altres mediacions de tipus comunitari?

(B) EXPERIÈNCIA EN AQUEST CAMP

4. Em pot explicar la seva experiència en la MF?
5. Experiència directa o indirecta
 - Història i context
 - Persones amb qui va compartir l'experiència
 - Quin va ser el seu paper, qui liderava?
6. Com valora les seves experiències directes?
 - Èxits i dificultats. Com els explica?

(C) VISIÓ DE FUTUR DE LA MF EN TANT QUE SERVEI

7. Quines propostes i suggeriments faria en relació al futur de la MF
 - S'ha d'incentivar? Per què?
 - Servei públic-privat-mixte
 - Si servei públic, qui, com, en quines condicions?

(D) VISIÓ DE FUTUR DE LA MF EN TANT QUE MÈTODE ALTERNATIU DE RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

8. Hi ha qui opina que la mediació obre esquerdes en el sistema de regulació social dels conflictes entre la ciutadania, especialment en el sistema judicial...
 - Segons vosté, quin és el lloc de la mediació, en general, en el context del nostre estat de benestar?
9. Hi ha qui considera que la mediació familiar pot no ser justa per a totes les parts perquè sempre hi ha una part més dèbil (per raó de sexe, edat, posició econòmica...)
 - Què opina sobre aquesta qüestió?
10. Creu que la mediació familiar, als països de la mediterrània té un lloc diferent al que ocupa en els països anglosaxons, per causa del major grau de 'familisme' que mostren aquests països?

(Familisme= fortes relacions de solidaritat entre generacions que substitueixen, en part important, el paper de l'estat en d'altres països en suport a les famílies amb prestacions econòmiques i serveis d'atenció a persones dependents)

Observatori
de la infància
i la família

A Espanya i Catalunya, la Mediació Familiar té una història molt recent i una expansió encara molt reduïda. Però les transformacions que està experimentant el nostre sistema familiar porten a una demanda creixent de dispositius de suport a les famílies. La mediació familiar no és una simple tècnica de treball sinó que implica una filosofia i una pràctica que va més enllà dels sistemes convencionals de regulació social dels conflictes en les societats modernes.

Aquest estudi aporta elements teòrics que permeten conèixer el debat actual sobre la naturalesa de la mediació familiar i la seva dimensió socio-política; aporta coneixement empíric sobre l'evolució i la situació actual de la mediació familiar; dóna veu a diversos professionals que estan ben a prop dels conflictes familiars; i inclou 41 fitxes d'entitats i serveis relacionats amb la mediació familiar a Barcelona. Tot plegat fonamenta en els seus pros i contres la possible promoció de serveis de mediació familiar en tant que política de benestar social.

Ajuntament de Barcelona

Diputació de Barcelona

Universitat de Barcelona

Universitat Autònoma de Barcelona

Universitat Oberta de Catalunya

ciimu

Passeig de Gràcia 2, 2on 1a

08007 Barcelona

Telèfon 93 342 97 50

Fax 93 342 97 55

info@ciimu.org

www.ciimu.org